

ЗАКОН
о енергетици

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Предмет уређивања

Члан 1

Овим законом уређују се циљеви енергетске политике и начин њеног остваривања, услови за поуздану, сигурну и квалитетну испоруку енергије и енергената, и услови за сигурно снабдевање купаца, услови за изградњу нових енергетских објеката, услови и начин обављања енергетских делатности, начин организовања и функционисања тржишта електричне енергије и природног гаса, права и обавезе учесника на тржишту, заштита купаца енергије и енергената, начин, услови и подстицаји за производњу енергије из обновљивих извора и комбиноване производње електричне и топлотне енергије, права и дужности државних органа, положај, начин финансирања, послови и друга питања од значаја за рад Агенције за енергетику Републике Србије (у даљем тексту: Агенција) у извршавању овог закона, као и надзор над спровођењем овог закона.

Овим законом уређују се и питања у вези са производњом, дистрибуцијом и снабдевањем топлотном енергијом, а која су од утицаја на део енергетског биланса

2. Појмови

Члан 2

Поједини изрази који се користе у овом закону имају следеће значење:

1) балансна одговорност на тржишту електричне енергије је обавеза учесника на тржишту да уравнотеже производњу, потрошњу и уговорену куповину и продају електричне енергије у периоду за који се утврђује балансно одступање и преузму финансијску одговорност за одступања;

2) балансна одговорност на тржишту природног гаса је обавеза учесника на тржишту да уравнотеже количину природног гаса на улазу у систем и излазу из система у периоду за који се утврђује балансно одступање и преузму финансијску одговорност за одступања;

3) биомаса је биоразградиви део производа, отпада и остатака биолошког порекла из пољопривреде (укључујући биљне и животињске материје), шумарства и повезаних индустрија, као и биоразградиви део индустријског и комуналног отпада;

4) биогорива су течна или гасовита горива за саобраћај, произведена из биомасе;

5) биотечност је течна гориво за производњу електричне и топлотне енергије и енергије за грејање и хлађење, произведено из биомасе, осим за саобраћај;

6) вертикално интегрисано предузеће је енергетски субјект или група енергетских субјеката где исто правно лице има право, директно или индиректно да спроводи управљање и где енергетски субјект или група поред једне од следећих делатности: пренос електричне енергије и управљање преносним системом, или транспорт природног гаса и управљање транспортним системом, дистрибуција електричне енергије и управљање дистрибутивним системом, дистрибуција и управљање дистрибутивним системом за природни гас, складиштење и управљање складиштем природног гаса обавља и најмање једну од следећих делатности: производњу електричне енергије или природног гаса, снабдевање електричном енергијом или природним гасом, јавно снабдевање електричном енергијом или природним гасом;

7) гаранција порекла је електронски документ који има искључиву функцију да докаже крајњем купцу да је дати удео или количина енергије произведена из обновљивих извора енергије;

8) деривати нафте су безоловни моторни бензини, авионски бензини, млазна горива, гасна уља, уља за ложење, течни нафтни гас и др.

9) директни далековод је далековод који повезује изоловано место производње са изолованим купцем или који повезује објекат произвођача електричне енергије са купцем чији објекат није прикључен на преносни или дистрибутивни систем;

10) директни гасовод је цевовод који повезује произвођача са објектом изолованог купца природног гаса;

11) дистрибуција електричне енергије је преношење електричне енергије преко дистрибутивног система ради испоруке електричне енергије крајњим купцима, а не обухвата снабдевање електричном енергијом;

12) дистрибуција природног гаса је преношење природног гаса преко дистрибутивног система ради испоруке природног гаса крајњим купцима, а не обухвата снабдевање природним гасом;

13) дистрибуција топлотне енергије је преношење топлотне енергије за даљинско грејање и/или даљинско хлађење или индустријску употребу помоћу паре, топле воде или расхладног флуида кроз дистрибутивне системе;

14) доводни гасовод је цевовод који повезује постројења за производњу нафте или природног гаса са објектима за прераду природног гаса;

15) домаћинство је купац који купује електричну енергију или природни гас за потрошњу свог властитог домаћинства, искључујући обављање комерцијалних или професионалних делатности;

16) енергенти су угаљ, природни гас, нафта, деривати нафте, уљни шкриљци, обновљиви и други извори енергије;

17) енергија из обновљивих извора је енергија произведена из нефосилних обновљивих извора као што су: водотокови, биомаса, ветар, сунце, биогаз, депонијски гас, гас из погона за прераду канализационих вода и извори геотермалне енергије;

18) енергетски систем је електроенергетски систем, систем природног гаса, нафте или деривата нафте који се састоји од енергетских објеката међусобно повезаних тако да чине јединствен техничко-технолошки систем;

19) енергетски субјект је правно лице, односно предузетник, које је основано или уписано у регистар за обављање једне или више енергетских делатности;

20) енергија је електрична енергија и топлотна енергија;

- 21) интерконективни далековод је далековод који прелази границу између држава и повезује њихове преносне системе;
- 22) интерконектор је гасовод, нафтовод, односно продуктовод који прелази границу између држава ради повезивања њихових транспортних система, као и опрема која се користи за повезивање електроенергетских система;
- 23) испорука је физичка предаја енергије, односно енергента из објекта енергетског субјекта или произвођача природног гаса у објект другог енергетског субјекта или крајњег купца;
- 24) јавни снабдевач је енергетски субјект који обавља енергетску делатност јавног снабдевања;
- 25) јавно снабдевање је продаја електричне енергије и природног гаса домаћинствима и малим купцима по регулисаним ценама;
- 26) квалификовани купац је купац електричне енергије или природног гаса који има право на слободан избор снабдевача;
- 27) корисник система је снабдевач, произвођач електричне енергије и природног гаса, крајњи купац, чији је објект прикључен на систем и други оператор система;
- 28) крајњи купац је правно или физичко лице или предузетник који купује електричну енергију или природни гас за своје потребе;
- 29) купац је правно или физичко лице или предузетник који купује енергију или енергент за своје потребе или ради препродаје
- 30) лајнпак (line-pack) је актуелна количина природног гаса која се под притиском складишти у гасоводу (транспортном/ дистрибутивном/ складишном систему), која се краткорочно може користити за одржавање сигурности рада и балансирање система у оквиру дозвољеног опсега промене притиска;
- 31) прво пуњење је количина сирове нафте, односно деривата нафте која је неопходна за функционисање нафтовода, односно продуктовода и чини недељиву целину ових цевовода;
- 32) лиценца је акт којим се утврђује испуњеност услова прописаних законом за обављање енергетских делатности прописаних овим законом;
- 33) мали купци електричне енергије или природног гаса су крајњи купци (правна лица и предузетници) који имају мање од 50 запослених, укупан годишњи приход у износу до 10 милиона евра у динарској противвредности и чија је годишња потрошња електричне енергије до 30.000 kWh, односно природног гаса до 100.000 m³;
- 34) мерни уређај за електричну енергију је бројило електричне енергије, напонски и струјни мерни трансформатор и остала помоћна опрема која је у функцији мерења електричне енергије;
- 35) мерно-регулациона опрема топлотне енергије је скуп опреме и уређаја којом се врши мерење потрошње топлотне енергије и регулација протока на задату вредност, сагласно потребној снази објекта, а која се уграђује на примарном делу предајне станице;
- 36) моторна горива су безоловни моторни бензини, авионски бензини, млазна горива, гасна уља, течни нафтни гас, биогорива, компримовани природни гас и др.;
- 37) намешавање биогорива је додавање биогорива горивима нафтног порекла у прописаним количинама

38) непрекидни капацитет је капацитет природног гаса који оператор транспортног система гарантује кориснику система у уговореном обиму;

39) нови инфраструктурни објекти су објекти који нису изграђени до дана ступања на снагу овог закона и који се могу изузети од примене права на регулисани приступ систему;

40) оператор дистрибутивног система електричне енергије је енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом електричне енергије, изузев дела 110 kV дистрибутивног система у трансформаторским станицама 110/x kV (спојна поља 110 kV, сабирнице и далеководна поља 110 kV) и одговоран је за рад, одржавање и развој дистрибутивног система на одређеном подручју, његово повезивање са другим системима и за обезбеђење дугорочне способности система да испуни потребе за дистрибуцијом електричне енергије на економски оправдан начин;

41) оператор дистрибутивног система природног гаса је енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције природног гаса и управљања дистрибутивним системом за природни гас и одговоран је за рад, одржавање и развој дистрибутивног система на одређеном подручју, његово повезивање са другим системима и за обезбеђење дугорочне способности система да испуни потребе за дистрибуцијом природног гаса на економски оправдан начин;

42) оператор преносног система електричне енергије је енергетски субјект који обавља делатност преноса и управљања преносним системом електричне енергије и одговоран је за рад, одржавање и развој преносног система на подручју Републике Србије, његово повезивање са другим системима и за обезбеђење дугорочне способности система да испуни потребе за преносом електричне енергије на економски оправдан начин;

43) оператор система је оператор преносног система електричне енергије, оператор дистрибутивног система електричне енергије, оператор транспортног система природног гаса, оператор дистрибутивног система природног гаса и оператор складишта природног гаса;

44) оператор складишта природног гаса је енергетски субјект који обавља делатност складиштења и управљања складиштем природног гаса и одговоран је за рад, одржавање и развој складишта природног гаса;

45) оператор транспортног система природног гаса је енергетски субјект који обавља делатност транспорта природног гаса и управљања транспортним системом за природни гас и одговоран је за рад, одржавање и развој транспортног система на одређеном подручју, његово повезивање са другим системима и за обезбеђење дугорочне способности система да испуни потребе за транспортом природног гаса на економски оправдан начин;

46) опрема под притиском су гасоводи, нафтоводи, продуктоводи, парни и вреловодни котлови, посуде под притиском и друга опрема под притиском утврђена посебним техничким прописима;

47) организовано тржиште електричне енергије је институционално уређен однос између понуде и тражње учесника на тржишту електричне енергије са унапред одређеним стандардизованим продуктима и физичком испоруком, на временском оквиру дан унапред и унутар дана;

48) орган управљања објектом, при испоруци топлотне енергије, је инвеститор или скупштина станара који се снабдевају топлотном енергијом из једне предајне станице и који је потписао уговор о испоруци топлотне енергије са енергетским субјектом;

- 49) основни деривати нафте су све врсте моторног бензина, све врсте дизел горива, уље за ложење и све врсте мазута;
- 50) помоћне услуге су услуге које корисници система пружају оператору преносног система да би обезбедио системске услуге;
- 51) потпуно снабдевање је продаја електричне енергије или природног гаса код које количина електричне енергије или природног гаса за обрачунски период није утврђена уговором о продаји, већ крајњи купац има право да одреди количину, на основу остварене потрошње на месту примопредаје;
- 52) прекидни капацитет је капацитет који оператор транспортног система може прекинути у складу са условима предвиђеним у уговору о транспорту;
- 53) пренос електричне енергије је преношење електричне енергије преко повезаних система високих напона ради испоруке крајњим купцима или дистрибутивним системима, а не обухвата снабдевање;
- 54) прикључак на систем је скуп водова, опреме и уређаја којима се инсталација објекта енергетског субјекта, произвођача или крајњег купца, физички повезује са преносним, транспортним, односно дистрибутивним системом;
- 55) приступ систему је право на коришћење система ради преноса, односно транспорта, дистрибуције, преузимања и предаје уговорене количине електричне енергије, природног гаса, нафте и деривата нафте у уговорено време под прописаним и јавно објављеним условима на принципу недискриминације;
- 56) системске услуге су услуге које пружа оператор система а које су неопходне за обезбеђивање сигурног, поузданог и стабилног рада енергетског система;
- 57) снабдевање електричном енергијом и природним гасом је продаја електричне енергије и природног гаса купцима за његове потребе или ради препродаје;
- 58) снабдевање топлотном енергијом је продаја топлотне енергије крајњим купцима;
- 59) сопствена потрошња оператора преносног, транспортног, дистрибутивног система и складишта природног гаса је потрошња електричне енергије, односно природног гаса, неопходна за рад система;
- 60) тарифни купац топлотне енергије је купац топлотне енергије који топлотну енергију купује за сопствене потребе по цени у складу са тарифним системом;
- 61) топлотно предајна станица је скуп опреме који дистрибутивну мрежу повезује са унутрашњим топлотним уређајима купаца;
- 62) транспорт нафте и деривата нафте другим облицима транспорта је транспорт нафте, односно деривата нафте свим облицима транспорта осим нафтоводом, односно продуктоводом;
- 63) транспорт природног гаса је преношење природног гаса транспортним системом до крајњих купаца или дистрибутивних система, а не обухвата снабдевање;
- 64) транспорт нафте и деривата нафте је преношење нафте нафтоводима или деривата нафте продуктоводима од произвођача или других система, односно терминала до корисника, а не обухвата снабдевање;
- 65) трговина на велико је продаја купцима који нису крајњи купци;
- 66) трговина моторним и другим горивима на станицама за снабдевање возила је трговина на мало;

67) трговина нафтом, дериватима нафте, биогоривима и компримованим и утечњеним природним гасом је трговина на велико и обухвата куповину односно увоз ради даље продаје, односно извоза;

68) трговина ван станица за снабдевање возила уљима за ложење, биогоривима, течним нафтним гасом, компримованим и утечњеним природним гасом који се користе као енергетска горива је трговина на мало.

69) уговор „узми или плати” је уговор којим се снабдевач обавезује да испоручи уговорене количине природног гаса, а купац да плати те количине без обзира да ли их је преузео;

70) уговорно загушење је стање у транспортном систему када обим захтева за непрекидним капацитетима превазилази капацитет транспортног система природног гаса;

71) „Feed in” тарифа је подстицајна откупна цена електричне енергије из обновљивих извора и комбиноване производње електричне и топлотне енергије која задовољава прописане критеријуме;

72) хоризонтално интегрисано предузеће је енергетски субјект који поред једне од енергетских делатности у области електричне енергије, односно природног гаса обавља и најмање једну од делатности која није у области електричне енергије, односно природног гаса.

II. ЕНЕРГЕТСКА ПОЛИТИКА И ПЛАНИРАЊЕ РАЗВОЈА ЕНЕРГЕТИКЕ

i. Циљеви енергетске политике

Члан 3

Енергетска политика Републике Србије обухвата мере и активности које се предузимају ради остваривања дугорочних циљева и то:

- 1) поузданог, сигурног и квалитетног снабдевања енергијом и енергентима;
- 2) стварања услова за поуздан и безбедан рад и одрживи развој енергетских система;
- 3) конкурентности на тржишту енергије на начелима недискриминације, јавности и транспарентности;
- 4) обезбеђивања услова за унапређење енергетске ефикасности у обављању енергетских делатности и потрошњи енергије;
- 5) стварања економских, привредних и финансијских услова за производњу енергије из обновљивих извора енергије и комбиновану производњу електричне и топлотне енергије;
- 6) стварање услова за коришћење нових извора енергије;
- 7) унапређења заштите животне средине у свим областима енергетских делатности;
- 8) стварања услова за инвестирање у енергетику;
- 9) заштите купаца енергије и енергената;
- 10) повезивања енергетског система Републике Србије са енергетским системима других држава;
- 11) развоја тржишта електричне енергије и природног гаса и њиховог повезивања са регионалним и унутрашњим тржиштем ЕУ.

Енергетска политика ближе се разрађује и спроводи Стратегијом развоја енергетике Републике Србије (у даљем тексту: Стратегија), Програмом остваривања Стратегије (у даљем тексту: Програм) и Енергетским билансом Републике Србије (у даљем тексту: Енергетски биланс).

Влада у складу са Стратегијом и Програмом доноси националне акционе планове којима се ближе утврђују развојни циљеви и мере за њихово остваривање.

ii. Стратегија

Члан 4

Стратегија је акт којим се утврђује енергетска политика и планира развој у сектору енергетике.

Стратегијом се одређују:

1) дугорочни циљеви за развој производних капацитета који су у функцији сигурности снабдевања, уважавајући технолошке, економске и критеријуме заштите животне средине;

2) правци развоја преносног и дистрибутивног система електричне енергије;

3) правци развоја транспортног и дистрибутивног система природног гаса;

4) правци развоја тржишта електричне енергије и природног гаса;

5) правци развоја система даљинског грејања;

6) извори и начин обезбеђивања потребних количина енергије и енергената;

7) правци развоја коришћења енергије из обновљивих и нових извора и унапређења енергетске ефикасности;

8) процена финансијских средстава за остварење Стратегије;

9) други елементи од значаја за остваривање циљева енергетске политике.

Стратегију доноси Народна скупштина Републике Србије (у даљем тексту: Народна скупштина) на предлог Владе за период од најмање 15 година.

Влада прати остварење Стратегије и по потреби предлаже њено усклађивање са потребама.

Стратегија се усклађује са документима који се односе на привредни развој Републике Србије и стратешким и планским документима Републике Србије и садржи анализу остварења циљева утврђених Стратегијом за претходни период.

Стратегија се објављује у "Службеном гласнику Републике Србије".

iii. Програм

Члан 5

Програмом се утврђују услови, начин, динамика и мере за остваривање Стратегије.

Програм доноси Влада, за период до шест година на предлог Министарства надлежног за послове енергетике (у даљем тексту: Министарство).

Министарство прати остварење Програма и по потреби предлаже његово усклађивање са реалним потребама најмање сваке друге године.

Предлог дела Програма за територију аутономне покрајине надлежни орган аутономне покрајине, на захтев Министарства, доставља у року од 30 дана од дана достављања захтева.

Енергетски субјекти, Агенција и надлежне управе јединица локалне самоуправе на захтев Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине, дужни су да доставе податке за израду Програма у року од 30 дана од дана достављања захтева.

Захтев за достављање података из става 5. овог члана садржи врсту података, временски период на који се подаци односе, начин достављања података, као и друге елементе неопходне за израду Програма.

Члан 6

Програм садржи:

- 1) енергетске објекте које је неопходно изградити и реконструисати и концесије које ће се дати за изградњу енергетских објеката и рокове за њихово спровођење;
- 2) процену финансијских средстава и изворе финансирања;
- 3) обим коришћења обновљивих и нових извора енергије у укупној производњи енергије;
- 4) коришћење савремених технологија за производњу енергије и енергената;
- 5) мере за стимулисање инвестирања у енергетски сектор;
- 6) мере за унапређење енергетске ефикасности;
- 7) мере за заштиту животне средине;
- 8) друге елементе од значаја за остваривање Стратегије.

Члан 7

Дугорочни уговори о продаји између произвођача електричне енергије и снабдевача, којима се реализују дугорочни циљеви за развој производних објеката који су у функцији сигурности снабдевања утврђени Стратегијом и Програмом могу да се закључе најдуже на период од 15 година.

iv. Извештај о спровођењу Стратегије и Програма

Члан 8

Влада подноси Народној скупштини годишњи извештај о спровођењу Стратегије и Програма који обухвата:

- 1) постигнуте резултате у последњој години у односу на циљеве;
- 2) оцену ефеката постигнутих резултата и утицај на Програм у следећој години;
- 3) предлог мера за ефикасније спровођење;
- 4) процену потребе за усклађивањем Програма и евентуалним усклађивањем Стратегије са реалним потребама.

Извештај из става 1. овог члана, доставља се Народној скупштини најкасније до 30. јуна текуће године за протеклу годину.

v. Извештај о сигурности снабдевања

Члан 9

Министарство израђује извештај о сигурности снабдевања електричном енергијом и природним гасом сваке године и објављује га на сајту министарства.

Извештај о сигурности снабдевања електричном енергијом садржи:

- 1) процену сигурности рада преносног и дистрибутивног система;
- 2) податке о планираној потрошњи и производњи електричне енергије, као и начин обезбеђивања недостајућих количина за наредни петогодишњи период;
- 3) прогнозирану сигурност снабдевања за наредних пет до петнаест година;
- 4) план инвестиција преносног система и корисника преносног система за наредних пет до петнаест година, укључујући изградњу интерконективних далековода;
- 5) механизме управљања загушењима у преносним и дистрибутивним системима у складу са Уговором о оснивању Енергетске заједнице и правилима европских асоцијација оператора преносног система;
- 6) податке о мерама за покривање вршне потрошње, као и мере које се предузимају у случају да један или више снабдевача не обезбеде довољне количине електричне енергије;
- 7) обим и квалитет одржавања преносног и дистрибутивног система;
- 8) регионалне, националне и европске циљеве одрживог развоја укључујући и међународне пројекте;
- 9) разноврсност примарних извора за производњу електричне енергије
- 10) податке о инвестицијама у капацитете за производњу електричне енергије.

Податке из ст.2. тач.10) овог члана Министарство доставља Агенцији

Извештај о сигурности снабдевања природним гасом садржи:

- 1) процену сигурности рада транспортног и дистрибутивног система;
- 2) податке о капацитетима складишта природног гаса;
- 3) податке о планираној потрошњи и производњи природног гаса, као и начин обезбеђивања недостајућих количина за наредни петогодишњи период;
- 4) податке о планираној изградњи енергетских објеката за обезбеђење сигурности снабдевања;
- 5) податке који се односе на квалитет и ниво одржавања енергетских објеката;
- 6) предмет уговора о дугорочном снабдевању гасом, а посебно преостали период њиховог важења, као и степен ликвидности тржишта гаса;
- 7) податке о мерама за покривање вршне потрошње, као и мере које се предузимају у случају да један или више снабдевача не обезбеде довољне количине природног гаса;
- 8) утицај мера из члана 263. овог закона на сигурност снабдевања;
- 9) мере подстицаја за нове инвестиције у истраживање, производњу, транспорт и складиштење природног гаса, укључујући и члан 245. овог закона.

vi. Енергетски биланс

Члан 10

Енергетским билансом утврђују се годишње потребе за енергијом, односно енергентима исказаним на месечном нивоу које је неопходно обезбедити ради поузданог, сигурног и квалитетног снабдевања крајњих купаца, уз уважавање потреба за рационалном потрошњом енергије и енергената; извори обезбеђивања потребних количина енергије, односно енергената, као и потребан ниво залиха и резервних капацитета енергетских објеката за сигурно снабдевање купаца енергијом и енергентима.

Енергетски биланс доноси Влада на предлог Министарства, најкасније до краја децембра текуће године за наредну годину.

Енергетски субјекти, Агенција, министарства надлежна за одговарајућу област, надлежни органи аутономне покрајине и надлежни органи јединица локалне самоуправе на захтев Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине, дужни су да доставе податке за израду Енергетског биланса у року од 30 дана од дана достављања захтева.

Министарство прати остваривање Енергетског биланса, врши анализу његовог остваривања у претходној години и по потреби предлаже Влади мере којима се обезбеђује његово извршавање.

Министарство је у обавези да усвојен Енергетски биланс објави на свом сајту најкасније 15 дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 11

Енергетски биланс из члана 10. овог закона садржи:

- 1) биланс електричне енергије;
- 2) биланс угља;
- 3) биланс нафте, деривата нафте и биогорива;
- 4) биланс природног гаса;
- 5) биланс топлотне енергије;
- 6) биланс обновљивих извора енергије.

Министар ближе прописује садржину Енергетског биланса, врсту података, рокове и начин достављања података и друге елементе неопходне за израду и праћење остварења Енергетског биланса.

vii. Планови развоја

Члан 12

Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе дужне су да у својим плановима развоја планирају потребе за енергијом на свом подручју, као и услове и начин обезбеђивања неопходних енергетских капацитета у складу са Стратегијом и Програмом.

III. ОВЛАШЋЕЊА ВЛАДЕ И МИНИСТАРСТВА У ОБЛАСТИ ЕНЕРГЕТИКЕ

Члан 13

Влада на предлог Министарства:

- 1) предлаже и прати остварење Стратегије;
- 2) доноси Програм;
- 3) доноси Енергетски биланс;
- 4) прописује услове испоруке и снабдевања електричном енергијом и природног гаса купцима, као и мере које се предузимају у случају да је угрожена сигурност испоруке електричне енергије и природног гаса купцима услед поремећаја у раду енергетског система или поремећаја на тржишту;
- 5) доноси националне акционе планове;
- 6) прописује услове за стицање статуса повлашћеног произвођача електричне енергије;
- 7) прописује садржину гаранције порекла, поступак издавања, преношења и престанак важења гаранције порекла и начин вођења регистра издатих гаранција
- 8) прописује мере подстицаја за производњу електричне енергије коришћењем обновљивих извора енергије и за откуп те енергије и акт којим се утврђује висина накнаде за подстицај;
- 9) прописује мере подстицаја за производњу топлотне енергије;
- 10) прописује обавезан удео биогорива у сектору саобраћаја и мере за његово достизање;
- 11) прописује подстицајне мере за производњу биогорива;
- 12) прописује критеријуме за одрживу производњу биогорива;
- 13) прописује критеријуме, начин заштите, услове, рокове и поступак за утврђивање статуса енергетски заштићеног купца;
- 14) одређује другог енергетског субјекта да обавља енергетску делатност од општег интереса на подручју на коме је енергетску делатност обављао енергетски субјект коме је трајно одузета лиценца и одређује права и обавезе тог енергетског субјекта;
- 15) прописује услове и начин обезбеђења и коришћења обавезних резерви природног гаса;
- 16) прописује начин утврђивања највиших цена основних деривата нафте ради спречавања поремећаја на тржишту нафте и деривата нафте;
- 17) прописује услове, начин и поступак обележавања (маркирања) деривата нафте;
- 18) прописује услове, начин и поступак мониторинга квалитета деривата нафте;
- 19) доноси Превентивни акциони план и Кризни план из члана 263. ст. 2. и 3. овог закона и доноси мере у случају наступања опште несташице;
- 20) врши избор јавног снабдевача и резервног снабдевача у складу са одредбама овог закона;
- 21) доноси тарифне системе за енергетске делатности производње, дистрибуције и снабдевања топлотном енергијом;
- 22) доноси акт о начину утврђивања највиших цена испоручене топлотне енергије
- 23) расписује јавни тендер за изградњу објеката за производњу електричне енергије;
- 24) ствара услове за инвестирање у енергетски сектор Републике Србије и подстиче конкуренцију засновану на транспарентности и недискриминацији;
- 25) одлучује о другим питањима у складу са овим законом.

Члан 14

Министарство, у складу са законом:

- 1) припрема и предлаже Влади Стратегију, Програм, Енергетски биланс, прати њихово спровођење и подноси извештаје о њиховој реализацији;
- 2) припрема и предлаже Влади акт о условима испоруке и снабдевања електричном енергијом и природног гаса купцима, као и мере које се предузимају у случају да је угрожена сигурност испоруке електричне енергије и природног гаса купцима услед поремећаја у раду енергетског система или поремећаја на тржишту;
- 3) израђује годишње извештаје о сигурности снабдевања електричном енергијом и природним гасом сваке године и објављује их на сајту Министарства;
- 4) припрема и предлаже Влади акт о условима за стицање статуса повлашћеног произвођача електричне енергије;
- 5) припрема и предлаже Влади акт којим ближе прописује садржину гаранције порекла, поступак издавања, преношења и престанак важења гаранције порекла и начин вођења регистра издатих гаранција
- 6) припрема и предлаже Влади акт о мерама подстицаја за производњу електричне енергије коришћењем обновљивих извора енергије и за откуп те енергије и предлаже акт којим се утврђује висина накнаде за подстицај;
- 7) припрема и предлаже Влади акт о мерама подстицаја за производњу топлотне енергије коришћењем обновљивих извора енергије и за откуп те енергије и предлаже акт којим се утврђује висина накнаде за подстицај;
- 8) припрема и предлаже Влади акт о обавезном уделу биогорива у сектору саобраћаја;
- 9) припрема и предлаже Влади акт о подстицајним мерама за производњу биогорива;
- 10) припрема и предлаже Влади акт о критеријумима за одрживу производњу биогорива;
- 11) припрема и предлаже Влади акт о критеријумима, начину заштите, условима, роковима и поступку за утврђивање статуса енергетски заштићеног купца;
- 12) припрема и предлаже Влади акт којим се прописују услови и начин обезбеђења и коришћења обавезних резерви природног гаса .
- 13) припрема и предлаже Влади акт о начину утврђивања највиших цена основних деривата нафте ради спречавања поремећаја на тржишту нафте и деривата нафте;
- 14) припрема и предлаже Влади акт којим се прописују услови, начин и поступак обележавања (маркирања) деривата нафте;
- 15)) припрема и предлаже Влади акт којим се прописују услови, начин и поступак мониторинга квалитета деривата нафте;
- 16) припрема и предлаже Влади акт о начину утврђивања највиших цена испоручене топлотне енергије;
- 17) прописује начин и ближе услове за издавање енергетске дозволе, садржину захтева и начин издавања енергетске дозволе и води регистар енергетских дозвола;
- 18) прописује начин и ближе услове за издавање, измену и одузимања лиценце за обављање енергетске делатности;
- 19)) прописује начин и ближе услове за издавање, измену и одузимање Сагласности за снабдевање на сопственим станицама;

- 20) прописује услове и начин обезбеђења, коришћења и обнављања оперативних резерви деривата нафте;
- 21) прописује услове и начин полагања одговарајућег стручног испита;
- 22) доноси техничке прописе из области електричне енергије;
- 23) прописује садржину гаранције порекла, поступак издавања, преношења и престанак важења гаранције порекла и начин вођења регистра издатих гаранција;
- 24) прописује образац и садржину легитимације инспектора;
- 25) прописује услове за доношење акта о изузећу, садржину захтева и акта за изузеће и доноси акт о изузећу у складу са чл. 164. и 247. овог закона;
- 26) прописује рокове, садржај и начин достављања података из члана 278. овог закона;
- 27) прописује начин вођења, коришћења и размене података из надлежности Министарства (информациони систем);
- 28) врши надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу њега;
- 29) представља Републику Србију у међународним организацијама и институцијама у области енергетике и стара се о спровођењу међународних споразума у области енергетике;
- 30) припрема и предлаже Влади националне акционе планове и прати њихово спровођење;
- 31) припрема и предлаже Влади акт о расписивању јавног тендера за изградњу објеката за производњу електричне енергије;
- 32) припрема и предлаже Влади акт којим се одређује други енергетски субјект да обавља енергетску делатност од општег интереса на подручју на коме је енергетску делатност обављао енергетски субјект коме је трајно одузета лиценца и одређују права и обавезе тог енергетског субјекта;
- 33) предлаже Превентивни акциони план и Кризни план из члана 263. ст. 2. и 3. овог закона и предлаже мере у случају наступања опште несташнице;
- 34) одлучује по жалбама у складу са одредбама овог закона;
- 35) одлучује о другим питањима када је то предвиђено овим законом.

IV. ЕНЕРГЕТСКЕ ДЕЛАТНОСТИ, ЛИЦЕНЦЕ И ЕНЕРГЕТСКЕ ДОЗВОЛЕ

1. Енергетске делатности

Члан 15

Енергетске делатности, у смислу овог закона су:

- 1) производња електричне енергије;
- 2) комбинована производња електричне и топлотне енергије;
- 3) пренос електричне енергије и управљање преносним системом;
- 4) дистрибуција електричне енергије и управљање дистрибутивним системом;
- 5) дистрибуција електричне енергије и управљање затвореним дистрибутивним системом;
- 6) снабдевање електричном енергијом;
- 7) јавно снабдевање електричном енергијом;
- 8) организовање тржишта електричне енергије;

- 9) производња деривата нафте;
 - 10) транспорт нафте нафтоводима;
 - 11) транспорт деривата нафте продуктоводима;
 - 12) транспорт нафте, деривата нафте и биогорива другим облицима транспорта;
 - 13) складиштење нафте, деривата нафте и биогорива;
 - 14) трговина нафтом, дериватима нафте, биогоривима и компримованим природним гасом;
 - 15) трговина горивима ван станица за снабдевање возила
 - 16) пуњење боца за течни нафтни гас, компримовани и утечњени природни гас;
 - 17) трговина моторним и другим горивима на станицама за снабдевање возила;
 - 18) транспорт и управљање транспортним системом за природни гас;
 - 19) складиштење и управљање складиштем природног гаса;
 - 20) дистрибуција и управљање дистрибутивним системом за природни гас;
 - 21) дистрибуција и управљање затвореним дистрибутивним системом за природни гас;
 - 22) снабдевање природним гасом;
 - 23) јавно снабдевање природним гасом;
 - 24) производња топлотне енергије;
 - 25) дистрибуција и снабдевање топлотном енергијом;
 - 26) производња биогорива.
 - 27) намешавање биогорива са горивима нафтног порекла
- Делатности из става 1. тач. 3), 4), 5), 7), 10), 11), 18), 19), 20), 21), 23), 24) и 25) овог члана су делатности од општег интереса.

2. Услови за обављање енергетских делатности

Члан 16

Енергетску делатност може да обавља јавно предузеће, привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник који је уписан у одговарајући регистар и који има лиценцу за обављање енергетске делатности, ако овим законом није другачије прописано.

Енергетску делатност из члана 15. став 2. овог закона субјекти из става 1. овог члана обављају у складу са законом којим се уређује положај јавних предузећа и обављање делатности од општег интереса.

3. Лиценца

Члан 17

Енергетски субјект може да отпочне са обављањем енергетске делатности по добијању лиценце коју издаје Агенција, ако овим законом није другачије уређено.

Лиценца се издаје решењем у року од 30 дана од дана подношења захтева за издавање лиценце, ако су испуњени услови утврђени овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

Лиценца садржи нарочито: назив енергетског субјекта, енергетску делатност, списак енергетских објеката који се користе за обављање делатности, техничке

карактеристике тих објеката, податке о локацији односно подручју на коме ће се енергетска делатност обављати, период на који се издаје лиценца и обавезе по питању непрекидног обављања делатности, транспарентности и извештавања.

Против решења из става 2. овог члана може се изјавити жалба Министарству у року од 15 дана од дана пријема решења.

Решење Министарства је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Лиценца није потребна за обављање следећих енергетских делатности:

1) производње електричне енергије у објектима укупне одобрене снаге до 1 MW, осим ако исти енергетски субјект производњу електричне енергије врши у два или више енергетских објеката чија укупна одобрена снага прелази снагу од 1 MW, без обзира да ли су повезани на систем преко једног или више прикључака;

2) производње електричне енергије искључиво за сопствене потребе;

3) транспорта нафте нафтоводима искључиво за сопствене потребе ;

4) транспорта деривата нафте продуктоводима за сопствене потребе;

5) транспорта нафте, деривата нафте и биогорива другим облицима транспорта;

6) складиштења нафте, деривата нафте и биогорива за сопствене потребе до 1000 тона годишње;

7) производње топлотне енергије у објектима укупне снаге до 1 MWт и производње топлотне енергије искључиво за сопствене потребе;

8) комбинована производња електричне и топлотне енергије у термоелектранама - топланама у објектима до 1 MW укупне одобрене електричне снаге прикључка и 1 MWт укупне топлотне снаге, као и комбиноване производње електричне и топлотне енергије искључиво за сопствене потребе;

9) трговина на мало течним нафтним гасом у боцама мањим од 5кг.

Члан 18

Лиценца се издаје за сваку енергетску делатност посебно.

Лиценца се издаје на 10 година, а за производњу електричне енергије, комбиновану производњу електричне и топлотне енергије и производњу топлотне енергије на 30 година.

Изузетно, Агенција може издати привремену лиценцу на 3 године енергетском субјекту који први пут подноси захтев за издавање лиценце за дистрибуцију и управљање затвореним дистрибутивним системом електричне енергије, а не испуњава услове за издавање лиценце.

Рок важења лиценце може се продужити на захтев енергетског субјекта, осим за привремену лиценцу.

Захтев из става 4. овог члана подноси се Агенцији најкасније 30 дана пре истека рока на који је издата лиценца.

Агенција може продужити рок на који је лиценца издата, ако су испуњени услови за издавање лиценце који су утврђени овим законом .

За издавање лиценце плаћа се накнада чију висину утврђује Агенција у складу са критеријумима које доноси.

Лиценца је непреносива.

Члан 19

Лиценца се издаје ако:

1) је подносилац захтева основан или регистрован, за обављање енергетске делатности за коју се издаје лиценца;

2) је за енергетски објекат издата дозвола у складу са прописом којим се уређује изградња објеката;

3) енергетски објекти и остали уређаји, инсталације или постројења неопходни за обављање енергетске делатности испуњавају услове и захтеве утврђене техничким прописима, прописима о енергетској ефикасности, прописима о заштити од пожара и експлозија, као и прописима о заштити животне средине, односно ако енергетски субјекти поступају у складу са условима и захтевима утврђеним овим законом, подзаконским актима донетим на основу овог закона, техничким прописима, прописима о енергетској ефикасности, прописима о заштити од пожара и експлозија, као и прописима о заштити животне средине;

4) подносилац захтева испуњава прописане услове у погледу стручног кадра за обављање послова техничког руковођења, руковања и одржавања енергетских објеката, односно услове у погледу броја и стручне оспособљености запослених лица за обављање послова на одржавању енергетских објеката, као и послова руковаоца у тим објектима;

5) подносилац захтева располаже финансијским средствима која су неопходна за обављање енергетске делатности;

6) директор, односно чланови органа управљања нису били правноснажно осуђени за кривична дела у вези са обављањем привредне делатности;

7) подносиоцу захтева није изречена мера забране обављања делатности или ако су престале правне последице изречене мере;

8) подносилац захтева поседује доказ о правном основу за коришћење енергетског објекта у којем се обавља енергетска делатност;

9) над подносиоцем захтева није покренут поступак стечаја или ликвидације.

Поред услова из става 1. овог члана енергетски субјект који у смислу овог закона обавља делатност од општег интереса мора бити основан или ту делатност обављати као поверену у складу са законом којим се уређује обављање делатности од општег интереса.

Поред услова из става 1. овог члана за делатности за које су прописани посебни технички услови који се односе на промет робе и услуга подносилац захтева мора да испуни и услове у складу са тим прописима.

Доказе о испуњености услова из ст. 1, 2. и 3. овог члана енергетски субјект прилаже уз захтев за издавање лиценце.

Доказ о испуњености услова из става 1. тач. 3) и 4) и става 3. овог члана је извештај надлежног инспектора.

За станице за снабдевање моторних возила које су биле изграђене до 2009. године може се издати лиценца и без испуњености услова из става 1. тач. 2) овог члана.

Члан 20

Стручна оспособљеност из члана 19. став 1. тачка 4) овог закона, проверава се полагањем стручног испита.

Стручни испит се полаже пред комисијом коју образује Министар, односно руководилац покрајинског органа управе надлежног за послове енергетике за лица која су запослена код енергетског субјекта који има седиште на територији аутономне покрајине.

Министарство прописује ближе услове, програм и начин полагања стручног испита из става 2. овог члана, као и услове у погледу стручног кадра из члана 19. став 1. тачка 4) овог закона.

Члан 21

Лиценца из члана 18. овог закона привремено се одузима енергетском субјекту ако:

- 1) престане да испуњава један или више услова из члана 19. овог закона;
- 2) енергетске објекте не одржава у исправном и безбедном стању и у складу са техничким прописима којима се уређују услови коришћења система;
- 3) не извршава обавезе утврђене решењем о издавању лиценце;
- 4) регулисане цене енергије, енергената, односно услуга не одређује у складу са методологијама, правилима о раду тржишта електричне енергије и правилима о раду система за транспорт природног гаса;
- 5) не води засебне рачуне у складу са чл. 77, 104, 180. и 203. овог закона;
- 6) се не придржава и других прописаних услова за обављање енергетске делатности утврђених овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

О привременом одузимању лиценце из става 1. овог члана Агенција доноси решење и одређује рок за отклањање недостатака због којих се привремено одузима лиценца, који не може да буде краћи од 30 дана нити дужи од 90 дана.

Решење о привременом одузимању лиценце због неиспуњавања услова из члана 19. став 1. тач. 3) и 4) и члана 22. став 3. овог закона Агенција доноси на предлог надлежног инспектора.

Ако је енергетски субјект у року утврђеном решењем из става 2. овог члана отклонио недостатке због којих је лиценца привремено одузета, решење о привременом одузимању лиценце се укида, а ако их није отклонио Агенција доноси решење којим се лиценца трајно одузима.

Подносиоцу захтева коме је одузета лиценца може се поново издати лиценца за обављање исте енергетске делатности по истеку рока од три године од дана одузимања, ако испуњава услове из овог закона и прописа донетих на основу овог закона.

Подносилац захтева за обављање делатности од општег интереса на енергетском објекту на којима је делатност обављао енергетски субјект којем је трајно одузета лиценца не може бити лице које је запослено или је било запослено у енергетском субјекту коме је трајно одузета лиценца, или које је у родбинском односу са власником или лицем које је запослено или је било запослено у енергетском субјекту коме је трајно одузета лиценца

Против решења из ст. 2. и 4. овог члана може се изјавити жалба Министру у року од осам дана од дана достављања решења.

Члан 22

Ако би престанак рада енергетског субјекта коме је привремено одузета лиценца могао да угрози редовно и сигурно снабдевање енергијом, животе и здравље људи или да проузрокује тешке поремећаје у привреди, Агенција може, по прибављеном мишљењу Министарства и надлежне инспекције решењем о привременом одузимању лиценце из члана 21. став 2. овог закона одобрити енергетском субјекту да настави обављање енергетске делатности до обезбеђења услова за отклањање штетних последица престанком рада

енергетског субјекта, али не дуже од рока утврђеног решењем о привременом одузимању лиценце.

Ако би престанак обављања енергетске делатности од општег интереса од стране енергетског субјекта коме је трајно одузета лиценца могао да угрози редовно и сигурно снабдевање енергијом, живот и здравље људи или да проузрокује тешке поремећаје у привреди, Влада ће, на предлог Министарства, посебним актом одредити други енергетски субјект који има лиценцу за обављање исте енергетске делатности да обавља енергетску делатност на подручју на коме је енергетску делатност обављао енергетски субјект коме је трајно одузета лиценца.

У случају из става 2. овог члана, актом Владе утврђују се права и обавезе енергетског субјекта који је одређен за обављање енергетске делатности од општег интереса на одређеном подручју, време у којем ће обављати делатност, као и права и обавезе власника енергетског објекта којем је одузета лиценца или на чијем објекту је енергетску делатност обављао енергетски субјект којем је одузета лиценца, ако постоји потреба за коришћењем његовог енергетског објекта у обављању енергетске делатности од стране субјекта који је одређен актом Владе.

Власник објекта из става 3. овог члана дужан је да дозволи коришћење енергетског објекта са свом неопходном документацијом енергетском субјекту који је одређен актом Владе ако постоји потреба за коришћењем тог енергетског објекта у обављању енергетске делатности,

Члан 23

Енергетски субјект коме је издата лиценца за обављање енергетске делатности може за време важења лиценце поднети захтев за њено укидање.

Енергетски субјект коме је издата лиценца за обављање енергетске делатности дужан је да поднесе захтев за измену решења којим је издата лиценца, у случају промена у вези са енергетским објектима који се користе за обављање енергетске делатности, као и промена техничких и других прописа.

Оператори система, као и енергетски субјект за транспорт нафте нафтоводом и за транспорт деривата нафте продуктоводом, у случају промена у вези са енергетским објектима који се користе за обављање енергетске делатности, захтев из става 2. овог члана подносе једном годишње.

О захтеву из ст. 1. и 2. овог члана Агенција доноси решење у року од 30 дана од дана подношења захтева.

Против решења из става 4. овог члана може се изјавити жалба Министру у року од 15 дана од дана пријема решења.

Решење Министарства је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Лиценца престаје да важи по сили закона у случају престанка правног лица, односно предузетника.

Министарство ближе прописује услове за издавање, измену и одузимање лиценце и привремене лиценце; садржину захтева за издавање лиценце; садржину захтева за издавање извештаја надлежног инспектора из члана 19. став 1. тач. 3) и 4) и доказе која се прилажу уз захтев за издавање извештаја услове у погледу стручног кадра из члана 19. став 1. тачка 4) овог закона, и начин вођења регистра издатих и одузетих лиценци.

Члан 24

За складиштење нафте, деривата нафте и биогорива за сопствене потребе и за снабдевање сопствених возила на сопственим станицама за снабдевање возила прибавља се сагласност коју Министарство издаје решењем у року од 30 дана од дана подношења захтева (у даљем тексту: Сагласност за складиштење и снабдевање за сопствене потребе).

Сагласност се издаје под условом да објекти за складиштење и сопствене станице за снабдевање испуњавају услове и захтеве утврђене техничким прописима, прописима о енергетској ефикасности, прописима о заштити од пожара и експлозија, као и прописима о заштити животне средине.

Доказе о испуњености услова из става 2. овог члана прилаже се уз захтев за издавање Сагласности за складиштење и снабдевање за сопствене потребе.

Доказ о испуњености услова из става 2. овог члана је извештај надлежног инспектора.

Сагласност се издаје са роком важења од 10 година.

Против решења из става 1. овог члана може се изјавити жалба Влади у року од 15 дана од дана пријема решења.

Решење Владе је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министарство ближе прописује услове за издавање, измену и одузимање Сагласности за складиштење и снабдевање за сопствене потребе, садржину захтева и документа која се прилажу уз захтев за издавање.

Члан 25

Сагласности за за складиштење и снабдевање за сопствене потребе привремено се одузима ако имаоц ове сагласности не одржава у исправном и безбедном стању објекте за складиштење и сопствене станице за снабдевање сопствених возила у складу са техничким прописима и ако се не придржава других прописаних услова.

О привременом одузимању Сагласности за складиштење и снабдевање за сопствене потребе Министарство доноси решење и одређује рок за отклањање недостатка због којих се привремено одузима Сагласности за складиштење и снабдевање за сопствене потребе који не може бити краћи од 30 дана нити дужи од 90 дана.

Решење о привременом одузимању Сагласности за складиштење и снабдевање за сопствене потребе због неиспуњавања услова из члана 24. став 2. Министарство доноси на предлог надлежног инспектора.

Ако је лице из става 1. овог члана у року утврђеном решењем из става 2. овог члана отклонило недостатке због којих је Сагласности за складиштење и снабдевање за сопствене потребе привремено одузета, решење о привременом одузимању Сагласности за складиштење и снабдевање за сопствене потребе се укида, а ако их није отклонио Министарство доноси решење којим се Сагласности за складиштење и снабдевање за сопствене потребе трајно одузима.

Против решења из ст. 2. Овог члана може се изјавити жалба Влади у року од 15 дана од дана достављања решења.

4. Изградња енергетских објеката

1) Енергетска дозвола

Члан 26

Енергетски објекти се граде у складу са законом којим се уређује услови и начин уређења простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и изградња објеката, техничким и другим прописима, а по претходно прибављеној енергетској дозволи која се издаје у складу са овим законом.

Енергетска дозвола се подноси уз захтев за издавање грађевинске дозволе.

Енергетска дозвола се прибавља за изградњу следећих објеката:

- 1) објеката за производњу електричне енергије снаге 1 MW и више;
- 2) објеката за производњу електричне енергије снаге до 1 MW који као примарни енергетски ресурс користе воду;
- 3) објеката за комбиновану производњу електричне и топлотне енергије у термоелектранама - топланама електричне снаге 1 MW и више и укупне топлотне снаге 1 MWt и више;
- 4) објеката за производњу деривата нафте;
- 5) директних далековаода и гасовода;
- 6) нафтовода и продуктовода, објеката за складиштење нафте и укупног резервоарског простора за деривате нафте већег од 10 м³;
- 7) објеката за транспорт природног гаса, објеката за дистрибуцију природног гаса и објеката за складиштење природног гаса;
- 8) објеката за производњу топлотне енергије снаге 1 MWt и више;
- 9) објеката за производњу биогорива капацитета преко 100 т годишње.

Енергетска дозвола за изградњу директних далековаода и директних гасовода из става 3. тачка 5. овог члана, може се издати у случају одбијања приступа систему или отпочињања решавања спора поводом приступа систему.

Издавање енергетске дозволе за изградњу директног далековаода може се одбити, уз детаљно образложење, ако би изградња тог далековаода угрозила обављање делатности од општег интереса.

Енергетска дозвола из става 2. тачка 5) овог члана може се издати енергетском субјекту који обавља делатност производње електричне енергије и природног гаса или снабдевања електричном енергијом и природним гасом, као и крајњем купцу а ради повезивања њихових објеката у циљу снабдевања енергијом.

За енергетске објекте који се граде на основу додељене концесије за изградњу енергетског објекта није потребно прибављање енергетске дозволе у смислу овог закона.

Члан 27

Поступак за издавање енергетске дозволе покреће се захтевом за издавање енергетске дозволе, који могу поднети домаћа и страна правна лица или предузетници.

Енергетска дозвола се издаје под истим условима домаћим и страним правним лицима или предузетницима, на начин и по поступку утврђеним овим законом и другим законима и уз пуно поштовање принципа недискриминације и применом критеријума који морају бити објективни и јавни.

Члан 28

Енергетску дозволу издаје Министарство.

Поверава се јединици локалне самоуправе издавање енергетских дозвола из члана 26. став 3. тач. 8) и 9) овог закона који се граде на њеном подручју.

Члан 29

За издавање енергетске дозволе морају се испунити услови који се односе на:

- 1) поуздан и сигуран рад енергетског система;
- 2) услове за одређивање локације и коришћења земљишта;
- 3) енергетску ефикасност;
- 4) услове коришћења примарних извора енергије;
- 5) заштиту на раду и безбедност људи и имовине;
- 6) заштиту животне средине;
- 7) финансијску способност подносиоца захтева да реализује изградњу енергетског објекта;
- 8) допринос капацитета за производњу електричне енергије у остваривању укупног удела енергије из обновљивих извора енергије у бруто финалној потрошњи енергије у складу са Националним акционим планом;
- 9) допринос капацитета за производњу електричне енергије смањењу емисија;
- 10) допринос капацитета за транспорт или складиштење природног гаса повећању сигурности снабдевања.

Доказ о праву својине, односно праву закупа земљишта на коме се планира изградња енергетског објекта није услов за издавање енергетске дозволе.

Члан 30

Захтев за издавање енергетске дозволе садржи нарочито податке о:

- 1) подносиоцу захтева;
- 2) енергетском објекту;
- 3) вредности инвестиције;
- 4) начину обезбеђења финансијских средстава;
- 5) предвиђеном експлоатационом веку објекта, као и начину санације локације по завршетку експлоатационог века објекта;
- 6) усклађеност са одговарајућим планским документима у складу са законом којим се уређују услови и начин уређења простора, уређивање и коришћење грађевинског земљишта и изградња објекта;
- 7) року завршетка градње енергетског објекта.

Уз захтев из става 1. овог члана, у случају када се изградња енергетског објекта планира на експлоатационом пољу, потребно је доставити и сагласност министарства надлежног за послове геологије и рударства.

Министарство ближе прописује услове за издавање енергетске дозволе, садржај захтева за издавање енергетске дозволе у зависности од врсте и намене енергетског објекта, начин издавања енергетске дозволе и садржај регистра издатих енергетских дозвола и регистра енергетских дозвола које су престале да важе, као и ближе услове за давање сагласности за енергетске објекте за производњу електричне енергије за које се не издаје енергетска дозвола.

Члан 31

Енергетска дозвола се издаје решењем у року од 30 дана од дана подношења захтева, ако су испуњени услови утврђени овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

Против решења из става 1. овог члана може се изјавити жалба Влади, у року од 15 дана од дана пријема решења, односно Министарству у случајевима из члана 28. став 2. овог закона.

Решење Владе, односно Министарства је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Енергетска дозвола се издаје са роком важења три године од дана издавања исте.

Енергетска дозвола није преносива

На захтев имаоца енергетске дозволе, Министарство, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе, може продужити рок важења енергетске дозволе најдуже за још једну годину.

Захтев за продужење подноси се најкасније 30 дана пре истека рока важења енергетске дозволе

Рок важења енергетске дозволе ће се продужити ако су испуњени услови за издавање енергетске дозволе утврђени овим законом као и следећи услови:

1) да је подносилац захтева доставио доказ о прибављеној документацији потребној за изградњу енергетског објекта, односно да је покренуо одговарајући поступак пред надлежним органима за прибављање документације

2) да је подносилац захтева доставио доказ да је предузео све мере пред надлежним органима у складу законом у циљу прибављања документације

Нови поступак за издавање енергетске дозволе може се покренути уколико је претходно продужен рок важења издате енергетске дозволе сагласно ставу 5. овог члана.

2) Јавни тендер

Члан 32

Изградња објекта за производњу електричне енергије може да се одобри и по спроведеном поступку јавног тендера у случају да се путем издавања енергетских дозвола или предузетих мера енергетске ефикасности не може обезбедити сигурно и редовно снабдевање електричном енергијом.

Влада, на предлог Министарства доноси одлуку о расписивању јавног тендера у складу са законом.

Одлука из става 2. овог члана садржи нарочито:

- 1) локацију на којој ће се градити објекат;
- 2) врсту примарне енергије;
- 3) начин производње и услове преузимања електричне енергије;
- 4) услове који се односе на заштиту животне средине;
- 5) услове који се односе на заштиту споменика културе ако исти постоје на локацији на којој ће се градити објекат;
- 6) услове који се односе на енергетску ефикасност;
- 7) мере подстицаја за поједине врсте примарне енергије и инсталисане снаге производног капацитета;
- 8) услове који се односе на престанак рада објекта;
- 9) рок за подношење понуде.

Прикупљање понуда по јавном тендеру, оцењивање и рангирање понуда врши Министарство и Влади доставља извештај са предлогом најповољније понуде.

Поступак јавног тендера, услови за учешће на тендеру и критеријуми за избор понуде морају бити транспарентни и недискриминаторни.

Одлука о расписивању јавног тендера објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

V. АГЕНЦИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

а. Положај

Члан 33

Агенција је регулаторно тело основано у циљу унапређивања и усмеравања развоја тржишта електричне енергије и природног гаса на принципима недискриминације и ефикасне конкуренције, кроз стварање стабилног регулаторног оквира, као и за обављање других послова утврђених овим законом.

Агенција је самостални правни субјект и независна у обављању својих послова од извршне власти, као и од других државних органа и организација и лица која се баве енергетским делатностима, независно доноси одлуке и самостално располаже финансијским средствима одобреним финансијским планом и обезбеђује стручне капацитете неопходне за обављање законом утврђених послова.

Запослени и чланови Савета Агенције морају да делују независно од било ког тржишног интереса, да не примају инструкције од извршне власти, као и од других државних органа и организација и лица која се баве енергетским делатностима.

Независност из става 2. не доводи у питање сарадњу са другим националним телима, спровођење опште политике коју доноси Влада по питањима која нису у вези са овлашћењима и дужностима Агенције.

Агенција има својство правног лица са правима, обавезама и одговорностима утврђеним овим законом, законима и другим прописима којима се уређује пословање привредних друштава, као и Статутом Агенције (у даљем тексту: Статут).

Агенција послује под називом Агенција за енергетику Републике Србије.

Седиште Агенције је у Београду.

У циљу ефикаснијег извршавања послова из своје надлежности Агенција може одлуком Савета организовати обављање послова у местима ван свог седишта, на начин и под условима утврђеним Статутом.

б. Савет Агенције

2) Састав Савета

Члан 34

Орган Агенције је Савет Агенције (у даљем тексту: Савет) који доноси све одлуке о питањима из надлежности Агенције већином гласова од укупног броја чланова Савета, осим ако овим законом и Статутом није другачије прописано.

Савет има председника и четири члана, који се бирају из реда истакнутих стручњака из области енергетике.

Председник Савета заступа и представља Агенцију, руководи радом Савета, одлучује о питањима из делокруга рада Агенције утврђеним у члану 48. став 1. тач. 1), 2) и 3) овог закона, организује рад и руководи радом Агенције, предлаже одлуке и друга акта која доноси Савет и стара се о њиховом извршавању, има овлашћења директора у пословима везаним за остваривање права и обавеза

запослених, и обавља друге послове у складу са законом, Статутом и овлашћењем Савета.

Председник и чланови Савета за свој рад и за рад Агенције одговарају Народној скупштини, којој најмање једном годишње подносе извештај о раду.

Извештај о раду садржи податке о раду Агенције у претходној години о њеном финансијском пословању и о стању у енергетском сектору Републике Србије у оквиру надлежности Агенције.

Извештај из става 5. овог члана се доставља Народној скупштини најкасније до 30. априла сваке године.

3) Избор и начин рада Савета

Члан 35

Председника и чланове Савета бира Народна скупштина, по основу јавног конкурса, кога расписује и спроводи Комисија за спровођење поступка за избор кандидата (у даљем тексту: Комисија) коју образује Влада на предлог Министарства.

Комисија има пет чланова и чине је два представника Владе и три истакнута стручњака са радним искуством у области енергетике преко 15 година.

Члан Комисије не може бити лице које је у радном односу у енергетском субјекту.

Влада на основу мишљења Комисије утврђује предлог за избор и доставља га Народној скупштини на усвајање.

Члан 36

За председника и чланове Савета могу се бирати лица која су држављани Републике Србије и која имају високо стручно образовање техничке, правне или економске струке и најмање 10 година радног искуства у области енергетике.

Председник, чланови Савета и запослени у Агенцији остварују права и обавезе из радног односа у складу са општим прописима о раду.

Члан 37

За председника и члана Савета не могу се бирати:

1) посланици у Народној скупштини, као ни посланици у скупштини аутономне покрајине, одборници, друга изабрана и постављена лица, нити функционери у органима политичких странака;

2) власници или сувласници у енергетским субјектима, као ни лица којима су брачни другови, деца или сродници у правој линији независно од степена сродства или побочни сродници закључно са другим степеном сродства, власници или сувласници у енергетским субјектима;

3) лица која су правоснажно осуђена за кривична дела против службене дужности, корупцију, превару или за друга кривична дела која их чине неподобним за обављање функције на коју се бирају.

4) Мандат и престанак мандата

Члан 38

Председник и чланови Савета бирају се на период од пет година, с тим што код првог избора по овом закону мандат два члана Савета траје три године, два члана Савета траје четири године а председника Савета пет година.

Председник и чланови Савета не могу да буду бирани више од два пута узастопно.

Поступак избора лица из става 1. овог члана спроводи се најкасније 90 дана пре истека мандата претходног председника, односно члана Савета.

Члан 39

Мандат председника и чланова Савета, престаје:

- 1) истеком мандата;
- 2) разрешењем пре истека мандата из разлога утврђеним овим законом;
- 3) подношењем оставке Народној скупштини у писменој форми, у ком случају мандат председника или члана Савета престаје даном достављања оставке;
- 4) смрћу члана Савета.

Наступање разлога за престанак мандата из става 1. тач. 2) и 3) овог члана, констатује надлежни скупштински одбор.

Предлог за разрешење из става 1. тачка 2) овог члана Народној скупштини могу да поднесу надлежни одбор Народне скупштине за послове енергетике, Савет или најмање 20 народних посланика у следећим случајевима:

- 1) ако је због болести или другог разлога неспособан за обављање дужности председника и члана Савета у периоду дужем од шест месеци;
- 2) ако буде правоснажно осуђен на казну затвора или буде осуђен за кривично дело злоупотребе службеног положаја, преваре, корупције, крађе или друго слично кривично дело које га чини недостојним за обављање ове функције;
- 3) ако се утврди да је кандидат у поступку избора изнео о себи неистините податке или пропустио да изнесе податке о околностима битним за утврђивање предлога за његов избор;
- 4) ако без основаног разлога одбије или пропусти да обавља дужност председника односно члана Савета у периоду од најмање три месеца непрекидно или у периоду од најмање шест месеци са прекидима у току једне године;
- 5) ако се утврди да је у току трајања мандата повредио правила о сукобу интереса утврђена законом.

Одлука о разрешењу може бити донета само на основу образложеног предлога, после спроведеног поступка у коме су утврђене све релевантне околности и у коме је председнику, односно члану Савета против кога је покренут поступак омогућено да се изјасни о свим околностима.

Разлог за разрешење председника, односно члана Савета не може бити политичко или друго уверење, односно чланство у политичкој организацији.

Члан 40

Председник и члан Савета коме је престао мандат у случају из члана 39. став 1. тачка 1) и члана 39. став 3. тачка 1) овог закона има право на накнаду зараде у трајању од шест месеци од дана престанка мандата у висини зараде из месеца који претходи месецу у којем је дошло до престанка радног односа.

Право на накнаду из става 1. овог члана остварује се на лични захтев и престаје пре истека рока од шест месеци ако Председник и члан Савета заснује радни однос или оствари право на пензију у складу са прописима о пензијско инвалидском осигурању.

а. Сукоб интереса

Члан 41

На председника и чланове Савета сходно се примењују одредбе закона који се односе на спречавање сукоба интереса при вршењу јавних функција.

б. Статут и други општи акти

Члан 42

Савет доноси Статут, акт којим се уређује унутрашња организација и начин рада Агенције, Пословник о раду и друге опште акте у складу са законом.

На Статут сагласност даје Народна скупштина.

с. Послови Агенције

Члан 43

Агенција издаје лиценце за обављање енергетских делатности и доноси акт о одузимању лиценце, под условима утврђеним овим законом, осим за делатности из области топлотне енергије и води регистре издатих и одузетих лиценци;

Послове из став 1. овог члана Агенција обавља као поверене послове.

Агенција спроводи поступак сертификације оператора преносног и транспортног система .

Члан 44

Агенција доноси методологије за:

- 1) одређивање цене електричне енергије за јавно снабдевање;
- 2) одређивање цене природног гаса за јавно снабдевање;
- 3) одређивање цене приступа систему за пренос електричне енергије;
- 4) одређивање цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије;
- 5) одређивање цене приступа затвореном систему за дистрибуцију електричне енергије;
- 6) одређивање цене приступа систему за транспорт природног гаса;
- 7) одређивање цене приступа систему за дистрибуцију природног гаса;
- 8) одређивање цене приступа складишту природног гаса;
- 9) одређивање цене приступа систему за транспорт нафте нафтоводима и деривата нафте продуктоводима;
- 10) одређивање трошкова прикључења на систем за пренос и дистрибуцију електричне енергије;
- 11) одређивање трошкова прикључења на систем за транспорт и дистрибуцију природног гаса;

Агенција је дужна да методологије из става 1 овог закона објављује у Службеном гласнику Републике Србије.

Агенција одобрава регулисане цене у складу са чланом 67. овог закона;

Члан 45

Агенција доноси следећа правила:

- 1) о промени снабдевача;
- 2) о праћењу техничких и комерцијалних показатеља и регулисању квалитета испоруке и снабдевања електричном енергијом и природним гасом;
- 3) о решавању спорова путем посредовања;
- 4) о условима и поступку сертификације оператора преносног и транспортног система.

Агенција доноси следећа акта :

- 1) којим се утврђују критеријуми и мерила за одређивање висине накнаде за:
 - (1) лиценце;
 - (2) решавање спорова путем посредовања;
 - (3) издавање мишљења;
- 2) о поравнању разлика између оправданих и остварених прихода и одобрених трошкова из члана 99. став 4. овог закона.

Члан 46

Агенција утврђује:

- 1) највише цене закупа резерве снаге за системске услуге секундарне и терцијарне регулације из члана 67. став 5. овог закона, као и цене помоћних услуга из члана 67. став 3. тачка 2. овог закона и објављује их;
- 2) висину накнаде за лиценце из члана 18. став 7. овог закона и
- 3) висину накнаде за посредовање у решавању спорова из члана 48. став 2. овог закона

Члан 47

Агенција даје сагласност на:

- 1) правила о раду преносног система електричне енергије;
- 2) правила за расподелу прекограничних преносних капацитета;
- 3) процедуру за прикључење корисника на преносни систем;
- 4) правила о раду транспортног система природног гаса;
- 5) правила о раду дистрибутивног система електричне енергије;
- 6) правила о раду дистрибутивног система природног гаса;
- 7) правила о раду система за транспорт нафте нафтоводима;
- 8) правила о раду система за транспорт деривата нафте продуктоводима;
- 9) правила о раду тржишта електричне енергије;
- 10) правила о раду организованог тржишта електричне енергије;
- 11) правила о раду система за складиштење природног гаса;
- 12) план развоја преносног и дистрибутивног система електричне енергије;
- 13) план развоја система за транспорт природног гаса;
- 14) програм усклађености за обезбеђивање недискриминаторског понашања
- 15) акт оператора преносног система о висини накнаде за издавање, преношење и престанак важења гаранције порекла.

Члан 48

Агенција одлучује по жалби:

- 1) на акт оператора система о одбијању, односно недоношењу одлуке по захтеву за прикључење на систем;
- 2) на акт оператора система о одбијању приступа систему;
- 3) на акт енергетског субјекта за транспорт нафте нафтоводом или енергетског субјекта за транспорт деривата нафте продуктоводом о одбијању приступа систему.

Послове из став 1. овог члана Агенција обавља као поверене послове.

Агенција може да посредује у решавању спора између енергетских субјеката и крајњих купаца који произилазе из њихових уговорних односа, уређених у складу са овим законом, уколико јој уговорне стране повере посредовање у решавању спора.

Актом из члана 45. став 2. тач. 2) утврђује се и накнада за посредовање у решавању спорова.

У случају да уговорне стране из става 2. овог члана нису посредовањем Агенције решиле спор, заштиту права могу остварити пред надлежним судом

Члан 49

Агенција даје мишљење:

- 1) по захтеву за изузеће од примене права на регулисани приступ систему из чл. 164. и 245. овог закона;
- 2) у примени прописа из надлежности Агенције,

Члан 50

Поред послова из чл. 44.- 49. овог закона, Агенција је овлашћена да:

- 1) прати примену методологија и цена одобрених у складу са овим законом;
- 2) доноси упутства и препоруке и даје смернице за примену методологија и других аката за чије доношење је овлашћена;
- 3) ближе утврђује начин, поступак давања сагласности из члана 47. и рокове за достављање података и документације неопходних за рад Агенције;
- 4) ближе утврђује начин, поступак и рокове за вођење књиговодствених евиденција за потребе регулације и за спровођење поступка раздвајања рачуна, поступка сертификације и других поступака утврђених законом;
- 5) захтева измену правила из члана 47. и других аката у складу са одредбама овог закона;
- 6) захтева од енергетских субјеката достављање података и документације неопходних за рад Агенције, у року који не може бити краћи од осам дана од дана пријема захтева.
- 7) сарађује са снабдевачима и оператором дистрибутивног система у циљу предузимања мера којим би се корисницима система и крајњим купцима учиниле доступним кратке и садржајне контролне листе са практичним информацијама која се односе на њихова права;
- 8) прати реализацију плана развоја оператора преносног, односно дистрибутивног система електричне енергије и плана развоја оператора система за транспорт природног гаса и препоручује, уколико је потребно њихову измену о чему извештава у свом годишњем извештају.
- 9) осигура доступност података о потрошњи крајњег купца, обезбеди необавезујући, лако разумљив формат података на националном нивоу о

потрошњи крајњег купца, као и брзу доступност свих података о потрошњи крајњег купца којима ће бесплатно и по изричитом споразуму бити омогућен приступ снабдевачу којег одреди крајњи купац

10) одлучује о другим питањима утврђеним овим законом.

Енергетски субјект који води податке о потрошњи из става 1. тач. 9) је дужан да те податке достави снабдевачу којег је одредио крајњи купац у поступку утврђеном актом којим се утврђују услови испоруке и снабдевања електричном енергијом и природним гасом.

Агенција најмање једанпут годишње о пословима из става 1. тач. 1) и 2) овог члана, сачињава и објављује препоруке и, по потреби, их доставља органу надлежном за послове заштите конкуренције.

Агенција је дужна да у складу са законом и другим прописима чува тајност комерцијалних и других поверљивих пословних података који су јој достављени за обављање послова из њене надлежности.

Члан 51

Агенција обезбеђује недискриминаторни приступ системима, као и ефективну конкуренцију и ефикасно функционисање тржишта електричне енергије и природног гаса.

У извршавању послова из става 1. овог члана Агенција прати:

- 1) ефикасно раздвајање рачуна лиценцираних енергетских субјеката;
- 2) да ли постоји међусобно субвенционисање енергетских субјеката који се баве различитим енергетским делатностима;
- 3) извршење обавеза енергетских субјеката прописаних овим законом и другим прописима донетим на основу овог закона ;
- 4) примену правила за расподелу прекограничних преносних капацитета у сарадњи са регулаторним телима других држава;
- 5) примену механизма за отклањање загушења у преносном систему, односно у транспортном систему;
- 6) време које је потребно операторима система да изведу прикључак и изврше прикључење на систем, односно отклањање кvara у случају прекида испоруке;
- 7) објављивање података од стране оператора преносног и транспортног система у вези са прекограничним капацитетима и коришћењем система;
- 8) начин коришћења резерви у систему;
- 9) услове и трошкове за прикључење на преносни или дистрибутивни систем нових произвођача електричне енергије, да би се гарантовала објективност, транспарентност и недискриминација, посебно имајући у виду трошкове и користи од различитих технологија за производњу електричне енергије из обновљивих извора и комбиноване производње електричне и топлотне енергије;
- 10) начин на који оператори система и енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводима, односно транспорта деривата нафте продуктоводима, извршавају обавезе утврђене овим законом и прописима донетим у складу са овим законом, укључујући и обавезе које се односе на сигуран и поуздан рад мрежа;

11) ниво транспарентности, укључујући и транспарентност цене у трговини на велико, као и ниво конкуренције, укључујући поремећаје или ограничења конкуренције, у сарадњи са органима надлежним за послове конкуренције;

12) функционисање организованог тржишта електричне енергије, као и поштовање принципа транспарентности и недискриминаторности од стране оператора тржишта;

13) ниво и ефективност отварања тржишта и конкуренције у трговини на велико и снабдевању крајњих купаца, укључујући и организовано тржиште електричне енергије, цене за домаћинства укључујући и и претплатне системе наплате, стопу промене снабдевача, искључења и обуставе испоруке, извршење и накнаде за услугу одржавања;

14) услове приступа складишту, лајнпаку и коришћење других помоћних услуга, с тим што ако је приступ складишту уговорни, искључује се праћење цена; .

15) поштовање мера заштите потрошача утврђених овим законом;

У извршавању послова из става 2. тачка 1. овог члана, Агенција може извршити увид у пословне рачуне и књиговодствену евиденцију енергетског субјекта који је дужан да му омогући приступ и увид у одговарајуће податке.

Агенција може спроводити истраге, укључујући оне у погледу функционисања тржишта електричне енергије и природног гаса, одлучивати о примени потребних и примерених мера за унапређење ефективне конкуренције и ради обезбеђивања нормалног функционисања тржишта.

У спровођењу истрага из става 4. овог члана, Агенција може сарађивати са органом надлежним за послове конкуренције и органима надлежним за надзор над финансијским тржиштем.

Агенција може због неиспуњења обавеза прописаних овим законом покренути одговарајуће поступке пред надлежним органима.

Агенција може, ради обављања послова из члана 44. – 49. овог закона, доносити одлуке које су обавезујуће за енергетске субјекте.

d. Финансирање Агенције

5) Финансијски план

Члан 52

Агенција доноси финансијски план којим се утврђују укупни приходи и расходи Агенције, укључујући и резерве за непредвиђене издатке као и елементи за целовито сагледавање политике зарада и запослености у Агенцији.

На финансијски план сагласност даје Народна скупштина.

Финансијски план се подноси Народној скупштини најкасније до краја октобра текуће године за наредну годину.

Уколико Народна скупштина до краја децембра текуће године не да сагласност на финансијски план за наредну годину, Агенција је дужна да послује у оквиру финансијских средстава утврђених последњим финансијским планом на који је сагласност дала Народна скупштина.

Финансијски план, по добијању сагласности Народне скупштине, објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Ако се годишњим обрачуном прихода и расхода Агенције утврди да су укупно остварени приходи Агенције већи од укупно остварених расхода,

разлика средстава се преноси у финансијски план као приход за наредну годину, с тим што се извори и висина прихода за наредну годину усклађују са реалним трошковима Агенције за ту годину.

Сви обрачуни прихода и расхода Агенције подлежу годишњој ревизији од стране овлашћеног ревизора.

6) Извори финансирања

Члан 53

Агенција се финансира путем накнада за издавање лиценце за обављање енергетских делатности, годишњих накнада за праћење испуњености услова за коришћење лиценци, накнада за обављање послова регулације из дела регулисаних прихода од приступа систему утврђене методологијама из члана 44. став 1. тачка 1. подтач. 3) - 9), накнада за посредовање у решавању спорова, накнада за издавање мишљења у примени прописа из надлежности Агенције, као и других прихода које оствари у обављању послова из своје надлежности у складу са законом.

Висина накнада се усклађује са финансијским планом Агенције.

Агенција може остваривати средства и из донација, осим из донација енергетских субјеката или са тим субјектима повезаних лица.

а. Јавност рада Агенције

Члан 54

Агенција обезбеђује јавност рада и доступност информација од јавног значаја заинтересованим субјектима, а које према закону, прописима и актима Агенције немају карактер поверљивости.

б. Односи Агенције са другим органима и међународним организацијама

Члан 55

Агенција у остваривању послова за које је законом основана, а ради размене искуства и унапређивања свог рада остварује сарадњу са државним и другим органима и организацијама, удружењима за заштиту потрошача, организацијом која се бави заштитом конкуренције и другим регулаторним телима.

У оквиру сарадње предвиђене ставом 1. овог члана, организација надлежна за послове заштите конкуренције ће Агенцији, без одлагања, учинити доступним податке до којих дође у обављању послова из своје надлежности а који се односе на појаву рестриктивних споразума, укључујући и клаузуле о ексклузивитету које могу спречити велике купце да истовремено закључују уговоре са више од једног снабдевача или их ограничити у избору да то учине, као и поштовање уговорних слобода у вези уговора са прекидним снабдевањем и дугорочним уговорима.

Агенција ће, ради развоја регионалног тржишта електричне енергије и природног гаса, а нарочито подстицања оперативних споразума који омогућавају оптимално управљање мрежама, промоцију заједничких берзи електричне енергије и алокације прекограничних капацитета, стварање услова

за адекватан ниво прекограничних капацитета у региону и између региона како би се омогућио развој ефективне конкуренције и побољшала сигурност снабдевања, координисања развоја мрежних правила и правила за управљање загушењима, доприноса компатибилности процеса размене података, као и стварања једнаких услова за све учеснике на тржишту и усклађивања свог рада са међународним искуствима и стандардима, сарађивати са регулаторним телима других држава, као и са другим међународним организацијама у складу са законом, потврђеним обавезама Републике Србије.

VI. ЕНЕРГИЈА ИЗ ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ И ПОДСТИЦАЈНЕ МЕРЕ

1. Национални циљеви и план коришћења обновљивих извора

Члан 56

Коришћење енергије из обновљивих извора је у интересу Републике Србије.

Влада, на предлог Министарства, доноси Национални акциони план којим се утврђују циљеви за коришћење обновљивих извора енергије за период од најмање 10 година.

Циљеви из става 2. овог члана утврђују се на основу енергетских потреба, економских могућности и обавеза Републике Србије преузетих ратификованим међународним споразумима.

Национални акциони план за коришћење обновљивих извора енергије из става 2. овог члана посебно садржи:

- 1) удео енергије из обновљивих извора у укупној бруто финалној потрошњи енергије;
- 2) удео енергије из обновљивих извора у укупној потрошњи електричне енергије;
- 3) удео енергије из обновљивих извора у укупној потрошњи за грејање и хлађење;
- 4) удео енергије из обновљивих извора у укупној енергији утрошеној у свим облицима саобраћаја;
- 5) динамику за остварење удела из тач. 1), 2), 3) и 4) овог члана по годинама;
- 6) мере и процењена финансијска средства за остварење планираних удела енергије из обновљивих извора;
- 7) носиоце активности и рокове за остварење планираних активности.

Национални акциони план мора бити усаглашен са прописима којима се уређује енергетска ефикасност и смањење емисије гасова који изазивају ефекат стаклене баште.

Министарство прати спровођење Националног акционог плана и о томе доставља Влади годишњи извештај.

Члан 57

Изградња објеката или коришћење постројења која користе обновљиве изворе енергије за производњу електричне енергије у оквиру механизма сарадње, реализује се у складу са потврђеним међународним уговорима

с. Гаранција порекла

Члан 58

Гаранцију порекла издаје оператор преносног система на захтев произвођача електричне енергије из обновљивих извора енергије, и произвођача електричне и топлотне енергије из комбиноване производње са високим степеном искоришћења примарне енергије, на основу података оператора на чији систем је објекат произвођача прикључен, јавног снабдевача и изјаве подносиоца захтева о коришћењу инвестиционе подршке.

Гаранција порекла се издаје за јединичну количину произведене енергије од 1 MWh.

Гаранција порекла се за количину произведене енергије у одређеном периоду издаје само једном.

Гаранција порекла је документ у електронском облику.

Гаранција порекла се може употребити у року од годину дана од дана производње електричне енергије за коју је издата. .

Гаранција порекла је преносива.

Употреба гаранције порекла мора бити заснована на објективности, транспарентности и недискриминаторним критеријумима .

За издавање, преношење и престанак важења гаранције порекла плаћа се накнада чију висину утврђује оператор преносног система уз сагласност Агенције

Члан 59

Гаранција порекла за енергију произведену из обновљивих извора енергије садржи нарочито:

- 1) назив, локацију, врсту и снагу производног капацитета;
- 2) датум пуштања објекта у рад;
- 3) податак да ли се гаранција порекла односи на електричну енергију или на енергију за грејање или хлађење;
- 4) датум почетка и краја производње енергије за коју се издаје гаранција порекла;
- 5) податак из писмене изјаве подносиоца захтева да ли је за изградњу производног капацитета била коришћена инвестициона подршка из националних средстава и врста те подршке;
- 6) податак да ли је коришћена подстицајна откупна цена енергије;
- 7) датум и земљу издавања и јединствени идентификациони број.

Гаранција порекла за енергију произведену у објектима за комбиновану производњу електричне и топлотне енергије са високим степеном искоришћења примарне енергије, поред података из става 1. овог члана садржи и:

- 1) доњу топлотну моћ горива које се користи за производњу електричне енергије за коју се издаје гаранција порекла;
- 2) сврху за коју се користи топлотна енергија произведена у постројењу за комбиновану производњу електричне и топлотне енергије за коју се издаје гаранција порекла;
- 3) уштеду примарне енергије у процесу производње електричне енергије за коју се издаје гаранција порекла.

Регистар издатих гаранција порекла води оператор преносног система.

Влада на предлог Министарства ближе прописује садржину гаранције порекла, поступак издавања, преношења и престанак важења гаранције порекла,

начин вођења регистра, као и начин достављања података о произведеној електричној енергији измереној на месту предаје у преносни, односно дистрибутивни систем.

Члан 60

Гаранција порекла издата у другим државама важи под условима реципроцитета и у Републици Србији и у складу са потврђеним међународним уговором.

Регистар из члана 59. став 3. овог закона садржи и гаранције порекла издате у складу са ставом 1. овог члана и уз назнаку да су издате у иностраној држави.

d. Повлашћени произвођачи електричне енергије

Члан 61

Произвођач електричне енергије може стећи статус повлашћеног произвођача за електрану која:

1) у процесу производње електричне енергије користи обновљиве изворе енергије и/или сепарисану фракцију комуналног отпада, осим за хидроелектране инсталисане снаге веће од 30 MW;

2) је прикључена на преносни, односно дистрибутивни систем електричне енергије;

3) има посебно мерно место за мерење укупно произведене електричне енергије у електрани;

4) користи енергију ветра или енергију сунца у процесу производње електричне енергије, ако је инсталисана снага електране мања или једнака слободном капацитету.

Слободним капацитетом из става 1. тачке 4) овог члана сматра се разлика између максималне снаге за коју се утврђују подстицајне мере из члана 64. овог закона и збира инсталисаних снага за исту врсту електрана произвођача који су стекли привремени, односно статус повлашћеног произвођача.

Произвођач електричне и топлотне енергије, може стећи статус из става 1. овог члана, за електрану:

1) која у процесу производње истовремено производи електричну и топлотну енергију са високим степеном искоришћења примарне енергије ако је електрана инсталисане снаге до 10 MW;

2) која је прикључена на преносни, односно дистрибутивни систем електричне енергије;

3) која има посебно мерно место одвојено од мерних места на којима се мери количина електричне енергије произведена у другим технолошким процесима;

4) за коју је закључен уговор о продаји топлотне енергије осим ако топлотну енергију користи за сопствене потребе

Произвођач електричне енергије или електричне и топлотне енергије, може пре стицања статуса повлашћеног произвођача електричне енергије, стећи привремени статус повлашћеног произвођача електричне енергије ако је:

1) прибавио правноснажну грађевинску дозволу или други акт, у смислу закона којим се уређује планирање и изградња, на основу којег се може градити електрана из става 1. тач. 1) и става 3. тач. 1) овог члана;

2) за електрану инсталисане снаге 100 kW и више, обезбедио банкарску гаранцију, „на први позив” у висини од 2% од укупне предрачунске вредности инвестиције исказане у техничкој документацији, са роком важења који мора бити најмање два месеца дужи од рока важења решења о стицању привременог статуса повлашћеног произвођача електричне енергије.

За електране које користе енергију ветра и енергију сунца, привремени статус повлашћеног произвођача електричне енергије може се стећи ако су уз услове из ст. 4. овог члана, испуњени и услови из ст. 1. тач. 4) овог члана.

Привремени статус повлашћеног произвођача електричне енергије за електране које користе обновљиве изворе енергије важи три године од правноснажности решења о стицању привременог статуса повлашћеног произвођача електричне енергије, и једну годину за електране које користе енергију сунца.

У року из става 7. овог члана, привремени статус повлашћеног произвођача електричне енергије за електране које користе енергију сунца може се продужити за највише годину дана, под условом да се уз захтев за продужење приложи доказ да је поднет потпун захтев за технички преглед објекта.

Произвођач електричне енергије или електричне и топлотне енергије, који у року из става 7. и 8. овог члана, стекне статус повлашћеног произвођача електричне енергије има право на избор између скупа подстицајних мера које су важиле на дана правноснажности решења о стицању привременог статуса повлашћеног произвођача и скупа подстицајних мера које важе на дан подношења захтева за закључење уговора о откупу електричне енергије.

Подзаконским актом, Влада ближе прописује услове и поступак стицања привременог, односно статуса повлашћеног произвођача електричне енергије, садржину захтева за стицање привременог, односно статуса повлашћеног произвођача електричне енергије, доказе о испуњавању услова за привременог, односно стицање статуса повлашћеног произвођача електричне енергије, обавезе повлашћеног произвођача електричне енергије и начин контроле, минимални степен искоришћења примарне енергије у електранама са комбинованом производњом у зависности од врсте основног горива и инсталисане снаге, максималну укупну инсталисану снагу ветроелектрана и соларних електрана за које се може стећи привремени, односно повлашћени статус повлашћеног произвођача електричне енергије, обавезе повлашћеног произвођача и начин контроле испуњавања прописаних обавеза, као и садржину и начин вођења Регистра повлашћених произвођача електричне енергије

Члан 62

Министарство о захтеву за стицање статуса, односно привременог статуса повлашћеног произвођача електричне енергије одлучује решењем, у року од 30 дана од дана подношења уредног захтева.

Против решења из ст. 1. овог члана може се изјавити жалба Влади у року од 15 дана од дана пријема решења.

Члан 63

Статус повлашћеног произвођача електричне енергије или електричне и топлотне енергије може се пренети на друго лице.

Подносилац захтева за измену решења о стицању статуса повлашћеног произвођача дужан је да уз захтев приложи као доказ исправу, са потписом повлашћеног произвођач овереног у суду или код јавног бележника, у којој

повлашћени произвођач даје изричиту сагласност да се права и обавезе из статуса повлашћеног произвођача пренесу на подносиоца захтева.

Као доказ из става 2. овог члана може се поднети и правноснажно решење о наслеђивању, као и решење о статусној промени, односно промени правне форме привредног друштва или други акт из кога се са сигурношћу може утврдити правни континуитет подносиоца захтева са повлашћеним произвођачем.

Привремени статус повлашћеног произвођача електричне енергије може се пренети ако подносилац захтева за измену решења о стицању привременог статуса повлашћеног произвођача електричне енергије поднесе:

1) грађевинску дозволу која гласи на подносиоца захтева;

2) банкарску гаранцију из члана 61. став 4. овог члана;

3) оверену изјаву у суду или код јавног бележника лица које је стекло привремени статус повлашћеног произвођача електричне енергије, а којом даје изричиту сагласност да се пренесу права и обавезе из привременог статуса повлашћеног произвођача електричне енергије на подносиоца захтева.

У случају преноса привременог статуса повлашћеног произвођача електричне енергије, наплатиће се новчани износ из банкарске гаранције лица које је пренело привремени статус повлашћеног произвођача електричне енергије, осим ако је пренос извршен на основу статусне промене, промене правне форме или наслеђивања.

Министарство доноси решење о измени решења о стицању статуса повлашћеног произвођача електричне енергије, односно решења о стицању привременог статуса повлашћеног произвођача електричне енергије у року од 30 дана од дана подношења уредног захтева.

На решење из става 6. овог члана може се изјавити жалба Влади у року од 15 дана од дана достављања.

Члан 64

Подстицајне мере за коришћење обновљивих извора енергије за производњу електричне енергије обухватају обавезу откупа електричне енергије од повлашћеног произвођача, цене по којима се та енергија откупљује, период важења обавезе откупа електричне енергије, преузимање балансне одговорности као и друге подстицајне мере прописане овим законом и прописима донетим на основу њега.

Јавни снабдевач је дужан да откупи електричну енергију од повлашћеног произвођача електричне енергије на основу уговора о откупу електричне енергије у складу са овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

Јавни снабдевач је дужан да закључи уговор о откупу електричне енергије са произвођачем електричне енергије или електричне и топлотне енергије, који је року из члана 61. ст. 7. и 8. овог закона стекао статус повлашћеног произвођача.

Средства за подстицај обезбеђују крајњи купци плаћањем посебне накнаде за подстицај која се плаћа уз рачун за приступ преносном, односно дистрибутивном систему и посебно се исказује.

Влада, на предлог Министарства прописује подстицајне мере за производњу електричне енергије коришћењем обновљивих извора енергије и за откуп те енергије у зависности од врсте и снаге електране, прописује цене по којима се откупљује електрична енергија од повлашћених произвођача, период важења цена и обавезе откупа електричне енергије, обавезе по питању балансне одговорности, садржину и трајање уговора о откупу електричне енергије од

повлашћених произвођача електричне енергије и ближе дефинише категорије повлашћених произвођача електричне енергије, начин читавања електричне енергије код повлашћеног произвођача, период трајања подстицајних мера (подстицајни период) и начин одређивања подстицајног периода, утврђује права и обавезе које из тих мера произлазе за повлашћене произвођаче и друге енергетске субјекте.

Влада, на предлог Министарства, најкасније до краја децембра текуће године за наредну годину, утврђује висину накнаде из става 5. овог члана која се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Влада прописује начин обрачуна, начин наплате, односно плаћања и прикупљања средстава по основу накнаде и начин расподеле прикупљених средстава по основу накнаде за подстицај повлашћених произвођача електричне енергије.

Члан 65

Повлашћени произвођач има право на:

1) скуп подстицајних мера које важе у тренутку стицања привременог статуса повлашћеног произвођача, односно ако није стекао привремени статус, на скуп подстицајних мера које важе у тренутку стицања статуса повлашћеног произвођача електричне енергије;

2) првенство при преузимању укупно произведене електричне енергије у преносни или дистрибутивни систем, осим у случају када је угрожена сигурност рада тих система;

3) друга права у складу са овим законом, прописом из члана 61. став 9. овог закона, другим законима и прописима којима се уређују порези, царине и друге дажбине, односно субвенције и друге мере подстицаја, заштита животне средине и енергетска ефикасност.

Члан 66

Повлашћени произвођач електричне енергије губи статус повлашћеног произвођача у следећим случајевима:

1) ако је решење о стицању статуса донето на основу неистинитих података;

2) ако се утврди да су се својства постројења променила због неодржавања техничко-технолошких карактеристика;

3) ако повлашћени произвођач не извршава своје обавезе према јавном снабдевачу

4) ако је произвођачу истекла лиценца у случајевима прописаним овим законом;

5) ако производи електричну енергију супротно условима под којима је стекао статус повлашћеног произвођача.

Министарство доноси решење о престанку статуса повлашћеног произвођача.

Министарство води регистар повлашћених произвођача који садржи податке и о произвођачима који имају привремени статус повлашћеног произвођача и о повлашћеним произвођачима којима је тај статус престао

VII. ЦЕНЕ ЕНЕРГИЈЕ, ЕНЕРГЕНАТА И УСЛУГА

Члан 67

Цене енергије, енергената и услуга које пружају енергетски субјекти у обављању енергетских делатности су регулисане или слободне.

Регулисане цене су:

- 1) цене електричне енергије и природног гаса за јавно снабдевање;
- 2) цене приступа систему за пренос електричне енергије;
- 3) цене приступа систему за дистрибуцију електричне енергије;
- 4) цене приступа затвореном систему за дистрибуцију електричне енергије;
- 5) цене приступа систему за транспорт природног гаса;
- 6) цене приступа систему за дистрибуцију природног гаса;
- 7) цене приступа складишту природног гаса;
- 8) цене приступа систему за транспорт нафте нафтоводима;
- 9) цене приступа систему за транспорт деривата нафте продуктоводима.

Поред цена из става 2. овог члана регулисане су и:

- 1) цене природног гаса за потребе балансирања система које се обрачунавају на начин утврђен правилима о раду транспортног система;
- 2) цене помоћних услуга: примарне регулације, регулације напона, безнапонског покретања и острвског рада;

Цене испоручене топлотне енергије, односно извршених услуга су регулисане од стране надлежних органа јединице локалне самоуправе, града, односно града Београда.

Агенција у складу са реалним трошковима и тржишним условима утврђује највише цене закупа резерве снаге за системске услуге секундарне и терцијарне регулације.

Влада прописује начин утврђивања највиших цена основних деривата нафте без фискалних дажбина у случају спречавања поремећаја на тржишту нафте и деривата нафте или отклањања штетних последица поремећаја на тржишту нафте и деривата нафте.

Регулисане цене се објављују.

Члан 68

Регулисане цене из члана 67. став 2. овог закона одређују се на основу методологија које доноси Агенција.

Методологијама из става 1. овог члана одређују се:

- 1) услови и начин утврђивања максималне висине прихода енергетских субјеката који обављају енергетске делатности из члана 15. став 2. овог закона;
- 2) критеријуми и правила за расподелу прихода на категорије и групе купаца;
- 3) елементи за обрачун и начин обрачуна преузете електричне енергије, односно природног гаса и извршених услуга.

Максимална висина прихода из става 2. тачка 1) овог члана утврђује се на начин да се обезбеди покриће оправданих трошкова пословања, као и одговарајући принос на ангажована средства и инвестиције у обављању регулисане енергетске делатности.

Методологијом се могу одредити различите тарифе, зависно од количине преузете енергије и услова преузимања, снаге, односно капацитета, сезонске и дневне динамике испоруке, места преузимања и начина мерења и других карактеристика.

Члан 69

Регулисаним ценама обезбеђује се:

- 1) покривање оправданих трошкова и приноса на ангажована средства и инвестиције у обављању регулисане делатности, којима се обезбеђује краткорочна и дугорочна сигурност снабдевања, односно одрживи развој система;
- 2) подстицање економске и енергетске ефикасности;
- 3) недискриминација, односно једнаки положај за снабдеваче, купце и друге кориснике система;
- 4) спречавање међусобног субвенционисања између појединих делатности које обављају енергетски субјекти и између појединих купаца и група купаца.

Члан 70

На акте о ценама из члана 67. став 2. овог закона, које доносе енергетски субјекти, сагласност даје Агенција.

Агенција одређује врсту података које су енергетски субјекти обавезни да доставе уз акт о ценама из става 1. овог члана, као и рокове и начин њиховог достављања.

Агенција може да захтева измену регулисаних цена које се одређују у складу са методологијама које она доноси, од енергетских субјеката, као и услове и рокове под којима послују, ради обезбеђења њихове примерености и недискриминаторне примене.

У случају одлагања у одређивању регулисаних цена које се одређују у складу са методологијама које доноси, Агенција може сама одредити привремене регулисане цене, као и мере које ће се применити за случај да коначно одређене цене у складу са методологијама буду различите од привремених.

VIII. ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Производња електричне енергије

Члан 71

Производња електричне енергије обухвата производњу у хидроелектранама, термоелектранама, термоелектранама-топланама и другим електранама које користе обновљиве изворе енергије (у даљем тексту: електране).

Енергетски субјект који обавља делатност производње електричне енергије (у даљем тексту: Произвођач електричне енергије), у складу са овим законом, има право да:

- 1) за производњу електричне енергије користи изворе енергије које сматра најефикаснијим у складу са условима прописаним овим законом и другим прописима;
- 2) продаје произведену електричну енергију;
- 3) користи преносни и дистрибутивни систем електричне енергије под условима утврђеним овим законом и правилима о раду преносног и дистрибутивног система.

Произвођач електричне енергије је дужан да:

- 1) испуњава услове из лиценце за обављање енергетских делатности;

2) производне капацитете одржава у исправном стању, обезбеди њихову сталну погонску спремност и безбедно коришћење у складу са техничким и другим прописима;

3) поштује прописе и правила који се односе на рад преносног и дистрибутивног система и функционисање тржишта, као и прописе који се односе на заштиту конкуренције;

4) понуди оператору преносног, односно дистрибутивног система помоћне услуге, у складу са техничким карактеристикама и правилима о раду преносног и дистрибутивног система и правилима о раду тржишта електричне енергије;

5) омогући надлежним операторима система проверу усаглашености техничких карактеристика својих објеката и оперативних процедура са издатим актом о прикључењу, уговореним помоћним услугама и правилима о раду преносног, односно дистрибутивног система;

6) са операторима преносног система закључи уговор о пружању помоћних услуга ;

7) понуди оператору преносног система сав расположиви капацитет за потребе балансирања и обезбеђивања сигурног рада система у складу са техничким карактеристикама и правилима о раду преносног и дистрибутивног система и правилима о раду тржишта електричне енергије;

8) оператору преносног или дистрибутивног система ставља на располагање податке потребне за рад система у складу са правилима о раду преносног и дистрибутивног система и правилима о раду тржишта електричне енергије;

9) поштује прописане услове који се односе на енергетску ефикасност и заштиту животне средине;

10) доставља оператору преносног и дистрибутивног система и Агенцији податке неопходне у циљу испуњења прописаних обавеза о транспарентности и праћењу тржишта електричне енергије.

Члан 72

Електране из члана 71. став 1. које су прикључене на преносни, односно дистрибутивни систем морају да буду технички оспособљене и погонски спремне за пружање помоћних услуга у складу са правилима о раду преносног, односно дистрибутивног система.

Произвођач електричне енергије, обавезан је да на захтев оператора преносног система понуди сав расположив капацитет као помоћну услугу, у складу са правилима о раду преносног система.

Начин набавке помоћних услуга из члана 67. став 2. и став 3. тачка 2) овог закона утврђује се правилима о раду тржишта електричне енергије.

е. Преносни систем електричне енергије и управљање преносним системом

7) Оператор преносног система електричне енергије

Члан 73

Оператор преносног система обавља делатност преноса електричне енергије и управљање преносним системом на објективан, транспарентан и недискриминаторан начин у складу са законом.

Члан 74

Преносни систем електричне енергије, односно преносну мрежу, у смислу овог закона, чине:

- 1) водови напона 400 kV и 220 kV;
- 2) надземни водови напона 110 kV закључно са затезним ланцем на порталу дистрибутивне трансформаторске станице напона 110/x kV и подземни водови напона 110 kV закључно са кабловском завршницом;
- 3) трансформаторске станице и разводна постројења напона 400 kV и 220 kV, као и прикључна разводна постројења 400 kV и 220 kV у трансформаторским станицама напона 400/x kV и 220/x kV на која су прикључени објекти купаца и произвођача;
- 4) разводна постројења 110 kV;
- 5) прикључна разводна постројења 110 kV у трансформаторским станицама напона 110/x kV на која су прикључени објекти купаца и произвођача;
- 6) бројила електричне енергије на свим местима примопредаје у и из преносног система;
- 7) телекомуникациона инфраструктура у објектима преносног система, информациони и управљачки систем и друга инфраструктура неопходна за обављање делатности управљања преносним системом;

Оператор преносног система је власник преносног система, односно преносне мреже.

8) Раздвајање оператора преносног система електричне енергије

Члан 75

Независност оператора преносног система остварује се на начин да исто правно лице или правна лица нису овлашћена да :

- 1) директно или индиректно спроводе контролу над енергетским субјектима који обављају енергетске делатности производње или снабдевања електричном енергијом, и истовремено директно или индиректно спроводе контролу или имају било која друга овлашћење над оператором преносног система или преносним системом;
- 2) директно или индиректно спроводе контролу или имају било која друга овлашћење над оператором преносног система или преносним системом и истовремено директно или индиректно спроводе контролу над енергетским субјектима који обављају енергетске делатности производње или снабдевања електричном енергијом;
- 3) именују чланове надзорног одбора, или друге органе управљања као и правне заступнике оператора преносног система и истовремено директно или индиректно спроводе контролу над енергетским субјектима који обављају енергетске делатности производње или снабдевања електричном енергијом;
- 4) истовремено буду чланови надзорног одбора или других органа управљања као и правни заступници оператора преносног система и енергетских субјеката који обављају енергетске делатности производње или снабдевања електричном енергијом.

Одредбе тач. 1), 2) и 3) овог члана посебно се односе на:

- 1) право гласа;
- 2) право именовања чланова надзорног одбора или других органа управљања као и правних заступника;
- 3) поседовање већинског удела у власничкој структури.

Члан 76

У случају да је правно лице из члана 75. овог закона држава или други орган јавне власти, контролу над оператором преносног система са једне стране, и енергетским субјектима који обављају енергетске делатности производње или снабдевања електричном енергијом са друге стране, не може обављати исто правно лице, односно исти орган јавне власти.

9) Раздвајање рачуна

Члан 77

Енергетски субјект који обавља једну или више енергетских делатности чије су цене регулисане или који поред тих енергетских делатности обавља и друге енергетске, односно друге делатности које се у смислу овог закона не сматрају енергетским делатностима, дужан је да у циљу избегавања дискриминације, међусобног субвенционисања и поремећаја конкуренције у својим рачуноводственим интерним обрачунима води засебне рачуне за сваку од енергетских делатности и збирно за друге делатности које се у смислу овог закона не сматрају енергетским делатностима и да сачини годишњи биланс стања и биланс успеха за сваку делатност појединачно, у складу са овим законом, законом којим се уређује положај привредних субјеката и законом којим се уређује рачуноводство и ревизија.

Енергетски субјект из става 1. овог члана који има обавезу ревизије годишњих финансијских извештаја у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија, дужан је да обезбеди ревизију годишњих финансијских извештаја која треба да потврди поштовање начела избегавања дискриминације и међусобног субвенционисања.

Енергетски субјект из става 1. овог члана, дужан је да у свом општем акту о рачуноводству и рачуноводственим политикама утврди правила за распоређивање заједничких билансних позиција које ће примењивати при изради рачуноводствених интерних обрачуна по делатностима.

Оператори система дужни су да обезбеде тајност комерцијално осетљивих и пословних података енергетских субјеката и купаца енергије и енергената, као и тајност комерцијално осетљивих података и информација о својим активностима, у складу са овим законом и другим прописима.

10) Сертификација оператора преносног система електричне енергије

Члан 78

У поступку сертификације се утврђује да је оператор преносног система самостално правно лице које није део вертикално интегрисаног предузећа и независан је од обављања енергетских делатности производње и снабдевања електричне енергије у складу са одредбама овог закона, на иницијативу енергетског субјекта или Агенције.

Агенција проверава испуњеност услова о раздвајању на начин из члана 75. овог закона, спроводи поступак сертификације.

Енергетски субјект који је од Агенције сертифицикован биће одобрен за оператора преносног система.

Члан 79

Оператор преносног система дужан је да без одлагања обавести Агенцију о свим планираним активностима које могу утицати на испуњеност услова из члана 75. овог закона.

Агенција непрекидно прати испуњеност услова о раздвајању оператора преносног система из члана 75. овог закона.

Агенција ће покренути нови поступак сертификације ради обезбеђења испуњености услова из члана 75. овог закона:

- 1) на захтев оператора преносног система или
- 2) по службеној дужности када дође до сазнања да планирана измена у правима или утицају над оператором преносног система може довести до повреде услова из члана 75. овог закона или има индиција да је таква повреда већ наступила;

Агенција ће донети одлуку о сертификацији оператора преносног, система у року од четири месеца од дана утврђивања разлога за сертификацију.

У случају истека рока из става 4. овог члана, сматраће се да је одлука о сертификацији донета и произвешће дејство по окончању поступка утврђеног сагласно међународно преузетим обавезама Републике Србије,

Члан 80

Услови и поступак сертификације оператора преносног система ближе се уређује актом Агенције.

Оператор преносног система и енергетски субјекти који обављају делатност производње или снабдевања електричне енергије, дужни су да Агенцији доставе све податке и сва документа неопходна за поступак сертификације оператора преносног система.

Агенција је дужна да чува поверљивост комерцијално осетљивих података из става 2. овог члана.

11) Одговорности и дужности оператора преносног система електричне енергије

Члан 81

Оператор преносног система електричне енергије одговоран је за:

- 1) сигуран и поуздан рад преносног система и квалитет испоруке електричне енергије;
- 2) управљање преносним системом и делом дистрибутивног система напона 110 kV, на начин који обезбеђује сигурност испоруке електричне енергије;
- 3) недискриминаторски и економичан приступ преносном систему;
- 4) развој преносног система којим се обезбеђује дугорочна способност преносног система да испуни рационалне захтеве за пренос електричне енергије водећи рачуна о заштити животне средине;
- 5) координиран рад преносног система Републике Србије са преносним системима у интерконекцији, односно са дистрибутивним системима у Републици Србији;

6) балансирање система и обезбеђење системских услуга у преносном систему;

7) утврђивање техничко-технолошких и осталих потребних услова за повезивање и прикључење електроенергетских објеката, уређаја и постројења у јединствен систем;

8) исправност и поузданост мерења електричне енергије на местима примопредаје у и из преносног система и

9) организовање и администрирање тржишта електричне енергије из своје надлежности.

Члан 82

Оператор преносног система електричне енергије дужан је да:

1) одржава и развија преносну мрежу;

2) донесе правила о раду преносног система;

3) донесе правила о раду тржишта електричне енергије;

4) донесе правила за расподелу прекограничних преносних капацитета;

5) донесе процедуру за прикључење корисника на преносни систем

6) сваке године донесе план развоја преносног система за период од најмање десет година усклађен са планом развоја дистрибутивних система, уз сагледавање захтева за прикључење објеката произвођача и купаца;

7) сваке године доноси план инвестиција у преносни систем за период до пет година, усклађен са планом инвестиција дистрибутивних система;

8) проверава усаглашеност објеката корисника преносног система са техничким захтевима у складу са правилима о раду преносног система;

9) набави енергију за надокнаду губитака у преносној мрежи и резерву у свом систему у складу са транспарентним, недискриминаторним и тржишним принципима

10) обезбеди услуге балансирања на најекономичнији, правичан, објективан и непристрасан начин који ће пружити одговарајуће подстицаје корисницима система да избалансирају своју предају и преузимање електричне енергије;

11) прати сигурност снабдевања и Министарству доставља податке за извештај о сигурности снабдевања;

12) првенствено преузима произведену електричну енергију из електрана које користе обновљиве изворе енергије или из електрана за комбиновану производњу електричне и топлотне енергије, осим у случају када је угрожена сигурност рада система

13) у сврху обезбеђења сигурности снабдевања, приоритентно ангажује произвођаче који користе домаће енергенте за производњу електричне енергије у износу који не прелази 15 % од укупно коришћених енергената за производњу електричне енергије у календарској години према енергетском билансу Републике Србије.

14) донесе одлуку о цени за приступ преносном систему у складу са овим законом;

15) утврђује цену електричне енергије за потребе балансирања система у складу са правилима о раду тржишта електричне енергије;

16) не прави дискриминацију између корисника преносног система или група корисника система;

17) примењује правила релевантних европских асоцијација оператора преносног система чији је члан и учествује у раду Европске асоцијације оператора преносног система;

18) сарађује са операторима преносног система, берзама електричне енергије и другим релевантним заинтересованим странама, у циљу успостављања регионалног тржишта електричне енергије и његовог интегрисања у јединствено интерно тржиште електричне енергије Европске уније;

19) корисницима преносног система пружа информације за ефикасан приступ систему на принципима транспарентности и недискриминације;

20) обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током обављања делатности и да информације које могу обезбедити предност на тржишту објављује на недискриминаторан начин;

21) прикупља и објављује податке и информације везане за транспарентност и праћење тржишта електричне енергије, а нарочито: десетогодишњи план развоја преносне мреже, укупне остварене и прогнозиране вредности потрошње, годишње планове ремонта преносних капацитета чији је утицај на расположив прекогранични преносни капацитет већи од 100 MW, прогнозиране вредности расположивог прекограничног капацитета, захтевани, додељени и укупно пријављени прекогранични преносни капацитет, цену последње прихваћене понуде у процесу доделе прекограничног преносног капацитета и друге податке у складу са правилима о раду преносног система, правилима о раду тржишта електричне енергије и обавезама преузетим чланством у релевантним европским асоцијацијама оператора преносног система;

22) користи објекте преносног система у складу са техничким прописима;

23) предузима прописане мере безбедности у току коришћења преносног система и других капацитета који су у функцији преносног система;

24) предузима мере за повећање енергетске ефикасности и заштиту животне средине;

25) размењује информације неопходне за безбедно и сигурно функционисање система са другим операторима система;

26) утврђује техничко-технолошке и друге потребне услове за прикључење и повезивање електроенергетских објеката, уређаја и постројења у јединствен систем;

27) Агенцији доставља податке и документацију из члана 50. став 1. тачка 6) овог закона;

28) издаје гаранцију порекла и води регистар издатих гаранција порекла

29) уређује друга питања неопходна за рад преносног система

План развоја из става 1. тачке 6) овог члана оператор преносног система електричне енергије дужан је да достави сваке године Агенцији, ради давања сагласности.

12) Развој преносног система и овлашћење за доношење инвестиционих одлука

Члан 83

Оператор преносног система дужан је да сваке године поднесе Агенцији на сагласност десетогодишњи план развоја преносне мреже базиран на прогнозираној производњи и потрошњи електричне енергије и резултатима саветовања са свим заинтересованим странама.

План из става 1. овог члана мора бити усаглашен са планом развоја дистрибутивне мреже, као и са плановима развоја производних компанија.

Десетогодишњи план развоја преносне мреже садржи ефикасне мере ради обезбеђења стабилности система и сигурности снабдевања.

План из става 1. овог члана треба да:

1) укаже учесницима на тржишту на потребе за изградњом и реконструкцијом најважније инфраструктуре преносног система коју треба изградити или унапредити у наредних десет година;

2) садржи све инвестиције за које је донета одлука о реализацији и које су у току, као и инвестиције које ће се реализовати у периоду од наредне три године;

3) одреди рокове за реализацију свих инвестиционих пројеката.

Члан 84

Оператор преносног система је дужан да при изради плана из члана 83. овог закона., реално претпостави развој производње, снабдевања, потрошње и размене електричне енергије са другим операторима преносног система, узимајући у обзир и регионални инвестициони план.

Члан 85

Агенције је дужна да организује консултације о плану из члана 83. са постојећим и потенцијалним корисницима система, на непристрасан и транспарентан начин.

Агенција може да захтева од потенцијалних корисника који учествују у консултацијама да образложе да су потенцијални корисници.

Агенција је дужна да на својој интернет страници објави резултате консултација, а нарочито евентуалне измене инвестиционог плана.

Агенција је дужна да проверава да ли десетогодишњи план развоја преносне мреже обухвата све потребе за улагањем које су утврђене у поступку консултација као и да утврди усклађеност плана са регионалним инвестиционим планом

Агенција може од оператора система захтевати да измени и допуни десетогодишњи план развоја.

Агенција је дужна да након давања сагласности на план из члана 83. на својој интернет страници објави резултате консултација и евентуалне измене инвестиционог плана.

Агенција прати и оцењује реализацију десетогодишњег плана развоја преносног система.

Члан 86

У случају да оператор преносног система не реализује инвестицију коју је требало да реализује у року од три године у складу са планом из члана 83., осим ако су у питању разлози ван његове контроле, Агенција ће предузети једну од следећих мера да би осигурала реализацију планираних инвестиција ако су те инвестиције још увек неопходне на основу најновијег десетогодишњег плана развоја:

1) да затражи од оператора преносног система реализацију предметне инвестиције;

2) да организује тендерску процедуру за избор најповољнијег инвеститора заинтересованог за предметну инвестицију;

3) да обавезе оператора преносног система да прихвати повећање капитала ради финансирања неопходне инвестиције и да дозволи независном инвеститору да учествује у том капиталу;

Члан 87

Оператор преносног система не може ни да купује ни да продаје електричну енергију осим за обезбеђивање системских услуга, балансирање система, обезбеђивање сигурног рада система и ради надокнаде губитака у преносном систему.

Оператор преносног система, ради оптимизације набавке електричне енергије за надокнаду губитака, може куповати и продавати електричну енергију на организованом тржишту електричне енергије.

13) Правила о раду преносног система електричне енергије

Члан 88

Правилима о раду преносног система електричне енергије уређују се:

- 1) начин планирања развоја преносног система;
- 2) технички услови за прикључење, односно повезивање на преносни систем;
- 3) приступ преносном систему;
- 4) услови за сигуран и поуздан рад преносног система;
- 5) коришћење и одржавање објеката;
- 6) правила о мерењу са дефинисаном потребном мерном опремом, критеријумима за избор класе тачности мерног уређаја и карактеристика пратећих уређаја и опреме, у зависности од положаја мерног места у систему и врсте корисника система;
- 7) обавезе оператора преносног система у функционалном испитивању и пуштању у погон дела дистрибутивног система напона 110 kV којим управља оператор преносног система, као и у елементима електроенергетског система објеката произвођача и купаца који утичу на сигуран и поуздан рад преносног система, као и у испитивању рада заштитних и управљачких уређаја након значајних погонских догађаја или поремећаја у раду преносног система;
- 8) обавезе корисника преносног система;
- 9) планирање рада преносног система;
- 10) процедура за пријаву и потврду програма рада балансно одговорних страна;
- 11) врсте и обим помоћних и системских услуга;
- 12) управљање преносним системом у нормалним условима и у случају поремећаја;
- 13) друга питања неопходна за рад преносног система.

Правила из става 1. овог члана доноси Оператор преносног система електричне енергије уз сагласност Агенције.

Правила из става 1. овог члана објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије".

14) Прикључење на преносни систем

Члан 89

Оператор преносног система дужан је да успостави и објави транспарентну, ефикасну и недискриминаторску процедуру за прикључење објеката на преносни систем.

Процедура из става 1. овог члана обухвата активности оператора преносног система и подносиоца захтева за прикључење у поступку прикључења објекта на преносни систем, а нарочито на:

1) израду студије прикључења објекта на преносни систем, која садржи потребне пројектне задатке за изградњу прикључка, техничке услове за изградњу прикључка, анализу оптималног начина прикључења на преносни систем, као и студију динамичких прелазних процеса;

2) израду техничке документације у смислу закона којим се уређује планирање и изградња

3) градњу прикључка,

Права и обавезе за активности из тач.1) - 3) између оператора преносног система и подносиоца захтева за прикључење уређују се уговором.

Агенција даје сагласност на процедуру из става 1.овог члана.

Оператор преносног система не може одбити прикључење објекта по основу могућих будућих ограничења, у постојећим преносним капацитетима, као што су загушења у удаљеним деловима преносне мреже.

Оператор преносног система дужан је да достави подносиоцу захтева за прикључење потребне информације о могућим будућим ограничењима у постојећим преносним капацитетима.

Оператор преносног система не може одбити прикључење објекта по основу додатних трошкова због повећања капацитета елемената преносне мреже у блиском окружењу тачке прикључења.

Члан 90

Оператор преносног система и купац, односно произвођач чији се објекат прикључује на систем могу се споразумети да у име оператора система прикључак изгради сам купац, односно произвођач.

За прикључак из става 1. прибавља се посебна грађевинска и употребна дозвола, на име оператора преносног система.

Права и обавезе оператора преносног система и купца, односно произвођача из става 1. уређују се уговором, у складу са процедуром из члана 89. став 1. овог закона.

Члан 91

Прикључење објекта произвођача или купца електричне енергије на преносни систем врши се на основу одобрења за прикључење, у складу са овим законом.

Одобрење из става 1. овог члана издаје се и у случају спајања или раздвајања инсталација односно мерних места, односно промене инсталисане снаге објекта произвођача или купца електричне енергије, као и поновног прикључења услед искључења.

Под спајањем или раздвајањем инсталација, односно мерних места из става 2. овог члана сматрају се промене у инсталацијама и уређајима у објекту произвођача или купца електричне енергије.

Члан 92

Одобрење за прикључење објекта издаје се решењем у управном поступку у писменој форми на захтев лица чији се објекат прикључује, а по добијању грађевинске дозволе за градњу објекта који се прикључује.

Оператор преносног система издаће одобрење за прикључење и у случају прикључења објекта произвођача или купца на део дистрибутивног система којим управља оператор преносног система.

У случају става 2. овог члана, оператор преносног система, пре издавања одобрења за прикључење, прибавља од оператора дистрибутивног система техничке услове за прикључење који су од интереса за дистрибутивни систем и претходну сагласност за издавање одобрења за прикључење.

Оператор система је дужан да одлучи по захтеву за прикључење објекта купца у року од 30 дана од дана пријема писменог захтева, односно по захтеву за прикључење објекта произвођача у року од 60 дана од дана пријема писменог захтева.

Против решења из става 2. овог члана може се поднети жалба Агенцији, у року од 15 дана од дана достављања решења. Одлука Агенције по жалби је коначна и против ње се може покренути управни спор.

Члан 93

Одобрење за прикључење објекта на преносни систем садржи нарочито: место прикључења на систем, начин и техничке услове прикључења, трошкове прикључења, потребна испитивања усаглашености са Правилима о раду преносног система, инсталисани капацитет, одобрену снагу и закуп снаге, место и начин мерења енергије, рок за физичко прикључење објекта.

Технички и други услови прикључења на преносни систем утврђују се у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона, техничким и другим прописима и правилима о раду система на који се објекат прикључује.

Члан 94

Трошкове прикључења сноси подносилац захтева за прикључење.

Висину трошкова прикључења утврђује оператор преносног система, у складу са Методологијом за утврђивање трошкова прикључења коју доноси Агенција.

Методологијом из става 2. овог члана утврђују се начин и ближи критеријуми за обрачун трошкова прикључења, а у зависности од места прикључења на систем, закупљеног капацитета, потребе за извођењем радова и потребе за пружањем услуга, или потребе за уграђивањем неопходне опреме или других објективних критеријума.

Оператор система је дужан да акт о висини трошкова прикључења достави Агенцији пре почетка његове примене.

Агенција ће захтевати измену акта о висини трошкова прикључења ако није донета у складу са методологијом.

Члан 95

Оператор преносног система је дужан да прикључи објекат купца на преносни систем у року од 15 дана од дана испуњења следећих услова:

- 1) услова из одобрења за прикључење;
- 2) да је за објекат и прикључак прибављена употребна дозвола;
- 3) да купац достави оператору система уговор о продаји;
- 4) да је за место примопредаје уређена балансна одговорност и приступ систему.

Оператор система је дужан да прикључи објекат произвођача електричне енергије на преносни систем у року од 15 дана од дана испуњења следећих услова:

- 1) услова из одобрења за прикључење;
- 2) да је за објекат и прикључак прибављена употребна дозвола;

3) да је за место примопредаје уређена балансна одговорност и приступ систему.-

Прикључењем објекта из ст. 1. и 2. овог члана прикључак постаје део система на који је прикључен.

Прописом о условима испоруке и снабдевања електричном енергијом, односно ближе се уређују услови и начин доказивања испуњености услова из ст. 1. и 2. овог члана.

Ако оператор система не прикључи објекат произвођача, односно купца на преносни систем у року из ст. 1. и 2. овог члана, надлежни инспектор, на захтев купца, односно произвођача електричне енергије, проверава, у року од 15 дана од дана подношења захтева, испуњеност услова за прикључење из ст. 1. и 2. овог члана и ако утврди да су испуњени услови наложиће оператору система да у року од два радна дана изврши прикључење објекта.

Члан 96

У случају прикључења објекта на дистрибутивни систем 110 kV, процедуру прикључења спроводи оператор преносног система у сарадњи са оператором дистрибутивног система, а у складу са чланом 89. овог закона.

Члан 97

Међусобно повезивање енергетских објеката за пренос и дистрибуцију електричне енергије, врши се на основу уговора.

Уговор из става 1. овог члана закључује се у следећим случајевима:

- 1) повезивање новог објекта;
- 2) измене у објекту које не одговарају раније датим техничким условима у складу са правилима о раду.

Уговор из става 1. овог члана закључује се у писменој форми у процесу усаглашавања планова инвестиција оператора преносног и дистрибутивног система, и садржи, поред елемената утврђених законом који уређује облигационе односе и следеће елементе:

1) израду студије/елабората оптималног повезивања преносног и дистрибутивног система, која садржи потребне пројектне задатке за повезивања, техничке услове за повезивања, техно-економску анализу и анализу изводљивости повезивања система и остале потребне елементе дефинисане Правилима о раду

2) испитивања постројења трансформаторске станице или разводног постројења и проверу усаглашености са Правилима о раду дистрибутивног или преносног система

- 3) начин мерења испоручене електричне енергије;
- 4) стварне трошкове повезивања система;
- 5) рок за повезивање система.

Стварни трошкови повезивања објеката дистрибутивног и преносног система, обухватају набавку и уградњу бројила електричне енергије са припадајућим комуникационим уређајима и подужне диференцијалне заштите за оба краја далековода, које сноси оператор система чији се објекат повезује на систем другог оператора.

Члан 98

Место предаје енергије купцу, односно место преузимања енергије од произвођача је место на коме се граниче инсталације објекта купца односно произвођача и преносног система.

Место разграничења одговорности између енергетског субјекта и купца односно произвођача и место мерења електричне енергије ближе се уредићује актом којим се утврђују услови испоруке и снабдевања електричном енергијом и природним гасом.

**а. Дистрибутивни систем електричне
енергије и управљање
дистрибутивним системом
електричне енергије**

15) Оператор дистрибутивног система електричне енергије

Члан 99

Оператор дистрибутивног система електричне енергије обавља делатност дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом на објективан, транспарентан и недискриминаторан начин у складу са законом.

Делатност из става 1. овог члана може да обавља један или више оператора дистрибутивног система електричне енергије у складу са законом.

Ако више оператора дистрибутивног система електричне енергије обавља делатност из става 1. овог члана, оператори дистрибутивног система електричне енергије су дужни да на територији Републике Србије примењују исте тарифе за приступ дистрибутивном систему за исте групе корисника система у односу на напонски ниво, количине, начин мерења и друге критеријуме.

У случају из става 3. овог члана, поравнање разлика између оправданих и остварених прихода и трошкова вршиће се у складу са правилима из члана 45. став 2. тачка 2) овог закона.

Члан 100

Дистрибутивни систем електричне енергије, односно дистрибутивну мрежу, у смислу овог закона чине:

1) трансформаторске станице напона 110/x kV којима се повезују преносни систем и мреже средњег напона,

2) мреже средњег (35 kV, 20 kV и 10 kV) и ниског напона којима се по правилу испоручује електрична енергија за потребе више купаца, односно преузима од произвођача електричне енергије;

3) мерни уређај са мерним орманом на свим местима примопредаје са дистрибутивним системом;

4) телекомуникациона инфраструктура у дистрибутивним објектима;

5) информациони и управљачки систем и друга инфраструктура неопходна за функционисање дистрибутивног система.

Оператор дистрибутивног система електричне енергије власник је дистрибутивног система, односно дистрибутивне мреже.

16) Раздвајање оператора дистрибутивног система електричне енергије

Члан 101

Оператор дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа мора бити независан у смислу правне форме, организације и одлучивања од других делатности које нису повезане са делатношћу дистрибуције електричне енергије.

Независност оператора дистрибутивног система из става 1. овог члана не укључује обавезу да се власништво над средствима дистрибутивног система одвоји од вертикално интегрисаног предузећа.

Независност оператора дистрибутивног система осигурава се на следећи начин:

1) лица која су одговорна за управљање оператором дистрибутивног система не могу учествовати у органима управљања вертикално интегрисаног предузећа који су директно или индиректно одговорна за делатност производње, преноса или снабдевања електричном енергијом.

2) предузимањем мера које ће осигурати да лица одговорна за управљање оператором дистрибутивног система поступају стручно, како би се обезбедила њихова независност у раду.

3) оператор дистрибутивног система доноси одлуке, независно од вертикално интегрисаног предузећа, по питању средстава потребних за погон, одржавање и развој мреже.

4) оператор дистрибутивног система самостално доноси одлуке о текућем пословању, односно одлуке о изградњи или унапређењу дистрибутивне мреже ако су у оквирима одобреног финансијског плана.

Оператор дистрибутивног система у циљу доношења одлука из става 2. тачке 3) овог члана мора имати одговарајуће људске, техничке, материјалне и финансијске ресурсе.

Независност оператора дистрибутивног система не утиче на право матичног вертикално интегрисаног предузећа да:

1) спроводи механизме координације којима се осигурава управљачки и финансијски надзор у погледу приноса на ангажована средства и инвестиције оператора дистрибутивног система;

2) одобрава годишњи и финансијски план и поставља или одређује границе задужености.

Оператор дистрибутивног система дужан је да донесе Програм усклађености за обезбеђивање недискриминаторског понашања који садржи мере у циљу спречавања дискриминаторског понашања, начин праћења његовог поштовања и обавезе запослених за постизање постављених циљева.

Лице или тело, одговорно за праћење програма усклађености, односно лице одговорно за праћење усклађености оператора дистрибутивног система дужно је да сачини годишњи извештај о предузетим мерама за остваривање програма усклађености.

Извештај из става 7. овог члана се доставља Агенцији и објављује .

На основу извештаја из става 7. овог члана Агенција може тражити измену Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторског понашања.

Лице одговорно за праћење усклађености оператора дистрибутивног система, је потпуно независно и има приступ свим потребним информацијама оператора дистрибутивног система или било којег повезаног предузећа.

Члан 102

Активности оператора дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа прати Агенција, да би га спречила да коришћењем положаја у вертикално интегрисаном предузећу наруши тржишну конкуренцију.

Оператор дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа у својим комуникацијама и својим пословним именом мора направити разлику у погледу свог идентитета у односу на енергетски субјект који се бави снабдевањем електричном енергијом у истом вертикално интегрисаном предузећу.

Унутар вертикално интегрисаног предузећа није дозвољено међусобно субвенционисање субјеката који се баве различитим енергетским и неенергетским делатностима, ради омогућавања конкуренције и избегавања дискриминације корисника или група корисника система.

Члан 103

Одредбе чл. 101. и 102. овог закона не примењује се на оператора дистрибутивног система на чији систем је прикључено мање од 100 000 крајњих купаца.

17) Раздвајање рачуна

Члан 104

Енергетски субјект који обавља једну или више енергетских делатности чије су цене регулисане или који поред тих енергетских делатности обавља и друге енергетске, односно друге делатности које се у смислу овог закона не сматрају енергетским делатностима, дужан је да у циљу избегавања дискриминације, међусобног субвенционисања и поремећаја конкуренције у својим рачуноводственим интерним обрачунима води засебне рачуне за сваку од енергетских делатности и збирно за друге делатности које се у смислу овог закона не сматрају енергетским делатностима и да сачини годишњи биланс стања и биланс успеха за сваку делатност појединачно, у складу са овим законом, законом којим се уређује положај привредних субјеката и законом којим се уређује рачуноводство и ревизија.

Енергетски субјект из става 1. овог члана који има обавезу ревизије годишњих финансијских извештаја у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија, дужан је да обезбеди ревизију годишњих финансијских извештаја која треба да потврди поштовање начела избегавања дискриминације и међусобног субвенционисања.

Енергетски субјект из става 1. овог члана, дужан је да у свом општем акту о рачуноводству и рачуноводственим политикама утврди правила за распоређивање заједничких билансних позиција које ће примењивати при изради рачуноводствених интерних обрачуна по делатностима.

Оператори система дужни су да обезбеде тајност комерцијално осетљивих и пословних података енергетских субјеката и купаца енергије и енергената, као и тајност комерцијално осетљивих података и информација о својим активностима, у складу са овим законом и другим прописима.

18) Одговорности и дужности оператора дистрибутивног система електричне енергије

Члан 105

Оператор дистрибутивног система електричне енергије одговоран је за: сигуран и поуздан рад дистрибутивног система и квалитет испоруке електричне енергије;

- 1) управљање дистрибутивним системом средњег и ниског напона;
- 2) недискриминаторски и економичан приступ дистрибутивном систему;
- 3) развој дистрибутивног система којим се обезбеђује дугорочна способност дистрибутивног система да испуни рационалне захтеве за дистрибуцију електричне енергије;
- 4) изградњу прикључка корисника дистрибутивног система;
- 5) утврђивање техничко-технолошких услова за повезивање електроенергетских објеката, уређаја и постројења у јединствен систем;
- 6) давање информација енергетским субјектима и корисницима дистрибутивног система које су потребне за ефикасан приступ дистрибутивном систему, на принципима транспарентности и недискриминације;
- 7) давање информације о будућим потребама за електричном енергијом и осталих информација потребних оператору преносног система и Агенцији;
- 8) исправност и поузданост мерења електричне енергије на местима примопредаје у и из дистрибутивног система.

Члан 106

Оператор дистрибутивног система електричне енергије дужан је да:

- 1) одржава и развија дистрибутивну мрежу;
- 2) донесе правила о раду дистрибутивног система;
- 3) сваке године израђује план развоја дистрибутивног система за период од најмање пет година, усклађен са планом развоја преносног система и других дистрибутивних система, уз сагледавање захтева за прикључење објеката произвођача и купаца;
- 4) сваке године израђује план инвестиција у дистрибутивни систем за период до три године, усклађен са планом инвестиција преносног система;
- 5) донесе план преузимања мерних уређаја, мерно разводних ормана, односно прикључних водова, инсталација и опреме у мерно разводном орману и других уређаја у објектима постојећих купаца, односно произвођача и предузму активности ради реализације плана;
- 6) Министарству месечно доставља извештај о предузетим активностима и о реализацији плана из тачке 5. овог члана;
- 7) донесе Програм усклађености за обезбеђивање недискриминаторног понашања и сачини годишњи извештај из члана 101. овог закона;
- 8) прати сигурност снабдевања електричном енергијом у дистрибутивном систему и Министарству доставља податке за извештај о сигурности снабдевања;
- 9) донесе одлуку о цени за приступ дистрибутивном систему у складу са овим законом;
- 10) објави цене прикључења у складу са методологијом из члана 44. став 1. тачка 10);

11) прати губитке у дистрибутивном систему и доноси план за смањење губитака у систему;

12) набави енергију за надокнаду губитака у дистрибутивној мрежи у складу са транспарентним, недискриминаторним и тржишним принципима;

13) не прави дискриминацију између корисника или група корисника дистрибутивног система и повезаних субјеката унутар вертикално интегрисаног предузећа;

14) корисницима дистрибутивног система пружа информације за ефикасан приступ систему на принципима транспарентности и недискриминације;

15) обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током обављања делатности и да информације које могу обезбедити предност на тржишту објављује на недискриминаторан начин;

16) прикупља и објављује податке и информације неопходне за испуњавање прописаних обавеза по питању транспарентности и праћења тржишта електричне енергије;

17) верификује и доставља податке оператору преносног система неопходне за администрирање тржишта електричне енергије у складу са правилима о раду тржишта електричне енергије на основу измерених вредности или израчунатих на основу профила потрошње;

18) верификује и доставља податке снабдевачу за купце које он снабдева, на основу измерених вредности или израчунатих на основу профила потрошње;

19) експлоатацију дистрибутивних објеката и објеката корисника дистрибутивног система врши у складу са прописаним условима;

20) предузима прописане мере безбедности у току коришћења дистрибутивних система и других капацитета који су у функцији дистрибутивног система;

21) предузима мере за повећање енергетске ефикасности и за заштиту животне средине;

22) Агенцији доставља податке и документацију из члана 50. став 1. тачка 6);

23) оператору преносног система доставља све податке о произведеној електричној енергији у објектима за које се издаје гаранција порекла и

24) првенствено преузима укупно произведену електричну енергију од повлашћених произвођача, осим у случају када је угрожена сигурност рада дистрибутивног система;

25) предузима мере како би омогућили корисницима система кратке и садржајне контролне листе са практичним информацијама која се односе на њихова права;

26) уређује друга питања неопходна за рад дистрибутивног система.

План развоја из става 1. тачке 3) овог члана оператор дистрибутивног система електричне енергије дужан је да достави сваке године Агенцији, ради давања сагласности.

План из става 1. тачке 4) овог члана оператор дистрибутивног система електричне енергије доноси на основу извршене анализе стања мерних уређаја, мерно разводних ормана, односно прикључних водова, инсталација и опреме у мерно разводном орману и других уређаја и утврђене потребе за њиховом заменом или утврђене потребе за усаглашавањем са захтевима из техничких прописа и правилима о раду дистрибутивног система.

Оператор дистрибутивног система електричне енергије у спровођењу плана из става 3. овог члана има право да измести мерно место у складу са техничким условима утврђеним правилима о раду система на који је објекат прикључен,

при чему трошкове измештања сноси оператор, а у случају да се постојећи купац, односно произвођач противи преузимању, оператор дистрибутивног система електричне енергије има право да исте замени или измести о свом трошку.

Члан 107

Оператор дистрибутивног система електричне енергије не може ни да купује ни да продаје електричну енергију, осим у случају куповине електричне енергије за надокнаду губитака у дистрибутивном систему.

Оператор дистрибутивног система може учествовати на организованом тржишту електричне енергије и на њему куповати и продавати електричну енергију, како би на најефикаснији начин оптимизовао набавку електричне енергије неопходне за надокнаду губитака у дистрибутивном систему.

19) Правила о раду дистрибутивног система електричне енергије

Члан 108

Правилима о раду дистрибутивног система електричне енергије уређује се:

- 1) начин планирања развоја дистрибутивног система;
- 2) технички и други услови за безбедан погон дистрибутивног система и безбедно преузимање електричне енергије од произвођача прикључених на дистрибутивни систем и из других система, као и поуздану испоруку електричне енергије купцима;
- 3) планирање рада и управљање дистрибутивним системом;
- 4) технички услови за прикључење на дистрибутивни систем;
- 5) приступ дистрибутивном систему;
- 6) правила о мерењу са дефинисаном потребном мерном опремом, критеријумима за избор класе тачности мерног уређаја и карактеристика пратећих уређаја и опреме, у зависности од положаја мерног места у систему и врсте корисника система;
- 7) коришћење и одржавање објеката;
- 8) поступци у случају поремећаја у раду дистрибутивног система и поремећаја на тржишту електричне енергије
- 9) метода испитивања промене напона на ниском напону;
- 10) друга питања неопходна за рад дистрибутивног система.

Правила из става 1. овог члана доноси оператор дистрибутивног система електричне енергије уз сагласност Агенције.

Правила из става 1. овог члана објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

20) Прикључење на дистрибутивни систем

Члан 109

Објекат купца или произвођача електричне енергије прикључује се на дистрибутивни систем на основу одобрења оператора дистрибутивног система у складу са овим законом и прописима донетим у складу са овим законом.

Одобрење за прикључење објекта купца или произвођача електричне енергије који су већ прикључени на дистрибутивни систем издаје се и у случају спајања или раздвајања инсталација, односно мерних места, повећања одобрене

снаге објекта купца или произвођача електричне енергије, као и поновног прикључења услед искључења.

Под спајањем или раздвајањем инсталација, односно мерних места из става 2. овог члана сматрају се промене у инсталацијама и уређајима у објекту произвођача или купца електричне енергије.

Члан 110

Одобрење за прикључење објекта издаје се решењем у управном поступку на захтев правног или физичког лица чији се објекат прикључује.

Оператор дистрибутивног система је дужан да одлучи по захтеву за прикључење објекта купца у року од 30 дана од дана пријема писменог захтева, односно по захтеву за прикључење објекта произвођача у року од 60 дана од дана пријема писменог захтева.

Против решења из става 2. овог члана може се поднети жалба Агенцији, у року од 15 дана од дана достављања решења. Одлука Агенције по жалби је коначна и против ње се може покренути управни спор.

Члан 111

Одобрење за прикључење објекта на дистрибутивни систем садржи нарочито: место прикључења на систем, начин и техничке услове прикључења, одобрену снагу, место и начин мерења енергије, рок за прикључење и трошкове прикључења.

Технички и други услови прикључења на дистрибутивни систем утврђују се у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона, техничким и другим прописима и правилима о раду система на који се објекат прикључује.

Члан 112

Трошкови прикључења обухватају и трошкове набавке мерних уређаја и сноси их подносилац захтева за прикључење.

Висину трошкова прикључења утврђује оператор дистрибутивног система, у складу са Методологијом за утврђивање трошкова прикључења коју доноси Агенција.

Методологијом из става 2. овог члана утврђују се начин и ближи критеријуми за обрачун трошкова прикључења, а у зависности од места прикључења на систем, одобрене снаге, потребе за извођењем радова или потребе за уграђивањем неопходне опреме или других објективних критеријума.

Оператор дистрибутивног система је дужан да акт о висини трошкова прикључења достави Агенцији пре почетка примене.

Агенција ће захтевати измену акта о висини трошкова прикључења, ако није донет у складу са методологијом.

Члан 113

Оператор дистрибутивног система је дужан да прикључи објекат купца на дистрибутивни систем у року од 15 дана од дана испуњења следећих услова:

- 1) услова из одобрења за прикључење;
- 2) да је за објекат прибављена употребна дозвола или да уређаји и инсталације објекта купца испуњавају техничке и друге прописане услове;
- 3) да купац достави оператору дистрибутивног система уговор о продаји;

4) да је за место примопредаје уређена балансна одговорност и приступ систему.

Оператор дистрибутивног система је дужан да прикључи објекат произвођача електричне енергије дистрибутивни систем у року од 15 дана од дана испуњења следећих услова:

- 1) услова из одобрења за прикључење;
- 2) да је за објекат прибављена употребна дозвола или да уређаји и инсталације објекта произвођача испуњавају техничке и друге прописане услове;
- 3) да је за место примопредаје уређена балансна одговорност и приступ систему.

Прикључењем објекта из ст. 1. и 2. овог члана прикључак постаје део система на који је прикључен.

Прописом о условима испоруке и снабдевања електричном енергијом ближе се уређују услови и начин доказивања испуњености услова из ст. 1. и 2. овог члана.

Ако оператор дистрибутивног система не прикључи објекат купца, односно произвођача на дистрибутивни систем у року из ст. 1. и 2. овог члана, надлежни инспектор, на захтев купца, односно произвођача електричне енергије проверава, у року од 15 дана од дана подношења захтева, испуњеност услова за прикључење из ст. 1. и 2. овог члана и ако утврди да су испуњени услови наложиће оператору дистрибутивног система да у року од два радна дана изврши прикључење објекта.

Члан 114

Место предаје електричне енергије купцу, односно место преузимања електричне енергије од произвођача је место на коме се граниче инсталације објекта купца односно произвођача и дистрибутивног система.

Место разграничења одговорности између енергетског субјекта и купца односно произвођача и место мерења електричне енергије ближе ће се уредити актом којим се утврђују услови испоруке и снабдевања електричном енергијом.

Члан 115

У случају потребе за прикључење објекта привременог карактера, градилишта, објекта на води и сличних објеката, као и објекта за које је одобрен пробни рад у складу са посебним законом може се издати одобрење за привремено прикључење објекта.

Издавање одобрења за привремено прикључење и испоруку енергије врши се под условима, на начин и поступак прописаним за издавања одобрења за прикључење објекта.

а. Затворени дистрибутивни систем електричне енергије

Члан 116

Затворени дистрибутивни систем је систем преко кога се дистрибуира електрична енергија на географски ограниченој индустријској зони, трговачкој зони и зони заједничких услуга, уколико:

- 1) је пословање или производни процес корисника тог система из специфичних и сигурносних разлога повезан;

2) се електрична енергија првенствено дистрибуира власнику или оператору система, њиховим повезаним предузећима и другим корисницима система.

На затворени дистрибутивни систем не могу бити прикључени крајњи купци из категорије домаћинства, осим у случају малог броја домаћинстава која су запослењем или на неки други начин у вези са власником или корисником оператора затвореног дистрибутивног система и налазе се на подручју тог система.

Члан 117

Корисници чији су објекти прикључени на затворени дистрибутивни систем не смеју бити дискриминисани у односу на кориснике других дистрибутивних система у погледу испоруке и снабдевања електричном енергијом.

Члан 118

Уколико власник електроенергетских објеката унутар затвореног дистрибутивног система не извршава обавезу из члана 110. овог закона или није оспособљен, односно заинтересован за обављање делатности дистрибуције и управљања затвореним дистрибутивним системом, Влада ће на основу спроведеног поступка јавног тендера изабрати друго правно лице коме ће поверити обављање ове делатности.

Одлука о расписивању јавног тендера из става 1. садржи нарочите услове за избор правног лица коме ће се поверити обављања делатности дистрибуције и управљања затвореним дистрибутивним системом, као и друге услове у складу са законом.

У случају да се на начин из става 1. овог члана не изабере друго правно лице, Влада ће одредити територијално надлежног оператора дистрибутивног система за обављање делатности дистрибуције и управљања затвореним дистрибутивним системом.

У случају из става 1. и 3. овог члана власник електроенергетских објеката унутар затвореног дистрибутивног система дужан је да изабраном правном лицу, односно територијално надлежном оператору дистрибутивног система преда на коришћење и управљање своје електроенергетске објекте.

Влада ће актом из става 1. и 3. овог члана, уредити и питања у вези са накнадом за предају објеката, одржавањем и развојем затвореног дистрибутивног система.

Члан 119

Агенција доноси методологију за обрачун цене приступа затвореном дистрибутивном систему.

Агенција може оператора затвореног дистрибутивног система ослободити обавезе да се електрична енергија за покриће губитака у дистрибутивној мрежи, и набавља на транспарентан, недискриминаторан начин и под тржишним условима.

Оператор затвореног дистрибутивног система доноси одлуку о цени приступа затвореном дистрибутивном систему на основу методологије из става 1. овог члана и објављује на својој интернет страници.

На захтев корисника затвореног дистрибутивног система, Агенција ће спровести поступак одобравања цене приступа том систему.

У случају да Агенција утврди да цене нису донете у складу са методологијом, захтеваће од оператора затвореног дистрибутивног система корекцију достављених обрачуна.

1) Одговорности и дужности оператора затвореног дистрибутивног система електричне енергије

Члан 120

Оператор затвореног дистрибутивног система електричне енергије одговоран је за:

- 1) сигуран и поуздан рад затвореног дистрибутивног система и квалитет испоруке електричне енергије;
- 2) недискриминаторски и економичан приступ затвореном дистрибутивном систему;
- 3) за испуњење рационалних захтева за повећање снаге свог система;
- 4) изградњу прикључка корисника затвореног дистрибутивног система;
- 5) давање информација енергетским субјектима и корисницима дистрибутивног система које су потребне за ефикасан приступ затвореном дистрибутивном систему, на принципима транспарентности и недискриминације;
- 6) исправност и поузданост мерења електричне енергије на местима примопредаје у и из затвореног дистрибутивног система.

Члан 121

Оператор затвореног дистрибутивног система електричне енергије дужан је да:

- 1) одржава мрежу
- 2) донесе правила о раду затвореног дистрибутивног система;
- 3) израђује план инвестиција у затвореном дистрибутивном систему за, усклађен са потребама корисника система;
- 4) донесе план преузимања мерних уређаја, мерно разводних ормана, односно прикључних водова, инсталација и опреме у мерно разводном орману и других уређаја у објектима постојећих купаца, односно произвођача и предузму активности ради реализације плана;
- 5) донесе одлуку о цени за приступ затвореном дистрибутивном систему у складу са овим законом;
- 6) објави услове и цене прикључења на затворени дистрибутивни систем сходно одредбама о прикључењу на дистрибутивни система;
- 7) прати губитке у затвореном дистрибутивном систему и доноси план за смањење губитака у систему;
- 8) набави енергију за надокнаду губитака у својој мрежи;
- 9) корисницима затвореног дистрибутивног система пружа информације за ефикасан приступ систему на принципима транспарентности и недискриминације;
- 10) обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током обављања делатности и да информације које могу обезбедити предност на тржишту објављује на недискриминаторан начин;
- 11) прикупља и објављује податке и информације неопходне за испуњавање прописаних обавеза по питању транспарентности и праћења тржишта електричне енергије;

12) верификује и доставља податке оператору преносног система неопходне за администрирање тржишта електричне енергије у складу са правилима о раду тржишта електричне енергије на основу измерених вредности или израчунатих на основу профила потрошње;

13) верификује и доставља податке снабдевачу за купце које он снабдева, на основу измерених вредности или израчунатих на основу профила потрошње;

14) предузима прописане мере безбедности;

15) предузима мере за повећање енергетске ефикасности и за заштиту животне средине;

16) оператору преносног система доставља све податке о произведеној електричној енергији у објектима за које се издаје гаранција порекла и

17) уређује друга питања неопходна за рад затвореног дистрибутивног система.

2) Правила о раду затвореног дистрибутивног система електричне енергије

Члан 122

Оператор затвореног дистрибутивног система дужан је да се придржава правила о раду система на који је прикључен.

Оператор затвореног дистрибутивног система, правилима о раду затвореног дистрибутивног система електричне енергије може да уреди специфичности свог система у погледу :

1) безбедности погона;

2) техничких услова за прикључење на затворени дистрибутивни систем;

3) приступа затвореном дистрибутивном систему;

4) правила о мерењу са дефинисаном потребном мерном опремом, критеријумима за избор класе тачности мерног уређаја и карактеристика пратећих уређаја и опреме, у зависности од положаја мерног места у систему и врсте корисника система;

5) коришћења и одржавања објеката;

6) поступака у случају поремећаја у раду;

7) друга питања неопходна за рад затвореног дистрибутивног система.

Правила из става 1. овог члана доноси оператор затвореног дистрибутивног система електричне енергије.

Правила из става 1. овог члана објављују се на интернет страници затвореног дистрибутивног система електричне енергије.

На захтев корисника затвореног дистрибутивног система, Агенција ће преиспитати правила о раду затвореног дистрибутивног система.

У случају да Агенција утврди да правила о раду затвореног дистрибутивног система нису донета у складу са овим законом, захтеваће од оператора затвореног дистрибутивног система измену правила.

IX. СНАБДЕВАЊЕ КРАЈЊИХ КУПАЦА ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ

1. Снабдевач

Члан 123

Крајњи купци електричне енергије имају право да слободно бирају свог снабдевача на тржишту, с тим што домаћинства то право стичу 1. јула 2014. године.

Снабдевање крајњих купаца електричном енергијом може да обавља енергетски субјект који има лиценцу за обављање делатности снабдевања (у даљем тексту: снабдевач) или јавног снабдевања (у даљем тексту: јавни снабдевач) у складу са овим законом.

Снабдевање крајњих купаца електричном енергијом може да обавља и произвођач који има лиценцу за обављање делатности снабдевања, у складу са овим законом.

2. Јавни снабдевач

Члан 124

Јавног снабдевача одређује Влада на начин и у поступку утврђеним законом.

Домаћинства и мали купци имају право на јавно снабдевање ако не изаберу другог снабдевача.

Уговор о продаји електричне енергије између јавног снабдевача и крајњег купца је уговор о продаји са потпуним снабдевањем.

3. Права и обавезе у снабдевању крајњих купаца

Члан 125

Права и обавезе између снабдевача, односно јавног снабдевача и крајњег купца електричне енергије уређују се уговором о продаји.

Уговор из става 1. овог члана садржи, поред општих елемената утврђених законом који уређује облигационе односе и следеће елементе:

- 1) права и обавезе у погледу количине и снаге електричне енергије;
- 2) права и обавезе снабдевача, односно јавног снабдевача и крајњег купца у случају неиспуњења обавеза и у случају привремене обуставе испоруке;
- 3) динамику снабдевања;
- 4) рок на који се уговор закључује и права и обавезе у случају престанка и раскида уговора;
- 5) начин обрачуна и услове плаћања преузете електричне енергије;
- 6) начин информисања о промени цена и других услова снабдевања електричном енергијом;
- 7) начин решавања спорова;
- 8) друге елементе у зависности од специфичности и врсте услуга које пружа снабдевач.

Услови за закључење и садржина уговора о продаји ближе се уређују прописом из члана 144. овог закона, а одредбе уговора морају на јасан, једноставан и недвосмислен начин обухватити права и обавезе купца.

Крајњи купац који је закључио уговор о продаји са потпуним снабдевањем, не може за исто место примопредаје и за исти период снабдевања закључити други уговор о продаји електричне енергије.

Када је закључен уговор о продаји са потпуним снабдевањем, снабдевач, односно јавни снабдевач је дужан да пре отпочињања снабдевања закључи:

- 1) уговор о приступу систему са оператором система на који је објект крајњег купца прикључен;

2) уговор којим уређује балансну одговорност за места примопредаје крајњег купца.

Крајњи купац може закључити више уговора о продаји електричне енергије са унапред познатим количинама електричне енергије за једно место примопредаје и за исти период снабдевања, у ком случају тај купац има обавезу да закључи уговор о приступу систему и уреди своју балансну одговорност у складу са овим законом и правилима о раду тржишта електричне енергије.

4. Заштита крајњих купаца

Члан 126

Крајњи купац ужива заштиту својих права у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона, законом којим се уређује заштита потрошача и другим прописима.

У случају сукоба одредби овог закона са одредбама других закона, примењују се одредбе овог закона.

Члан 127

Снабдевач је дужан да у обављању делатности снабдевања поступа на начин којим се обезбеђује равноправан положај крајњих купаца електричне енергије.

Снабдевач из става 1. овог члана је дужан да обезбеди да понуда за закључење уговора о продаји нарочито садржи:

- 1) име и адресу снабдевача;
- 2) врсту и ниво квалитета понуђених услуга;
- 3) начин на који се могу добити најновије информације о ценама;
- 4) трајање уговора, услови за продужење и престанак уговора и услове под којима се уговор не може продужити, као и начин уређивања међусобних односа у случају престанка уговора;
- 5) пенале, компензације, рефундације и друга средства у случају да снабдевач не испуни уговорени ниво квалитета услуга снабдевања, као и мерама које снабдевач може предузети за извршавање доспелих обавеза;
- 6) начин и поступак решавања приговора купца у случају да снабдевач не испуни уговорне обавезе, односно поступак решавања спорова, при чему је снабдевач обавезан да тај поступак учини једноставним, јефтиним, ефикасним и транспарентним.

Снабдевач је дужан да услове из става 1. овог члана објави, односно да купца о условима на пригодан начин обавести пре закључења уговора, с тим да се та обавеза односи и за случај закључења уговора преко посредника.

О промени цена и других услова продаје, снабдевач је обавезан да непосредно обавести купца у разумном року, а најкасније петнаест дана пре примене измењених цена или услова продаје.

Снабдевач је дужан да купцима, у зависности од понуђених цена, трајања обрачунског периода, рокова доспелости обавеза и других специфичности, понуди више начина плаћања обавеза, подстицајних мера и погодности у плаћању обавеза.

Снабдевач је дужан и да:

- 1) обрачунава електричну енергију и услуге које пружа у складу са законом, прописима и уговором;

2) издаје рачун за испоручену електричну енергију који садржи исказану цену електричне енергије, обрачунски период, а у случају уговора о потпуном снабдевању и исказану цену пружених посебно уговорених услуга, као и накнаде прописане законом, порезе и остале обавезе или информације из члана 129. овог закона;

3) објави услове, поступак, правне последице, односно права купца у случају обуставе испоруке електричне енергије, због неизмиривања обавеза из уговора о продаји електричне енергије, као и разлоге, поступак и правне последице искључења објекта купца са система;

4) ради информисања купаца о условима и начину остваривања права купаца обезбеди бесплатну телефонску линију за обавештавање и одговоре на питање купаца;

5) предузима мере како би омогућили корисницима система кратке и садржајне контролне листе са практичним информацијама која се односе на њихова права;

6) изврши и друге обавезе у складу са прописима којима се уређују облигациони односи, трговина и промет робе и услуга и заштита потрошача

Уговором о продаји не може се купцу ускратити или отежати право на раскид, односно отказ уговора, због коришћења права на промену снабдевача, нити се могу наметати додатне финансијске обавезе по том основу.

Снабдевач је дужан да купца са којим има закључен уговор о продаји са потпуним снабдевањем, на његов захтев обавести о подацима о потрошњи електричне енергије, у складу са овим законом, правилима о промени снабдевача и закљученим уговором.

Снабдевач је дужан да, у случају понуде за закључење уговора о потпуном снабдевању, пре закључења уговора купца обавести и о могућностима за промену снабдевача.

Одредбе овог члана сходно се примењују и на јавног снабдевача.

Ближи услови и начин извршавања обавеза снабдевача и јавног снабдевача у смислу овог члана, уређују се прописом о условима испоруке и снабдевања електричне енергије из члана 144. овог закона

Члан 128

Снабдевач, односно оператор система дужан је да организује пријем рекламација и приговора крајњих купаца и обезбеди објективно одлучивање у роковима утврђених законом.

Снабдевач, односно оператор система дужан је да на захтев Агенције поднесе извештај о решавању приговора и жалби крајњих купаца.

Члан 129

Снабдевач и јавни снабдевач електричном енергијом су дужни да у или уз рачун за испоручену електричну енергију и на други пригодан начин купцу обезбеди увид у податке о уделу сваког извора енергије у укупно продатој електричној енергији тог снабдевача у претходној години на разумљив и на националном нивоу јасно упоредив начин као и мерама и начину, односно ефектима предузетих активности за повећање енергетске ефикасности и за заштиту животне средине за производне капацитете из којих је набављена електрична енергија.

Снабдевач и јавни снабдевач електричном енергијом су дужни да упуте купце на изворе јавно доступних информација о утицају на животну средину,

најмање у погледу емисија угљен диоксида и радиоактивног отпада од производње електричне енергије из свих извора из којих је дати снабдевач продао електричну енергију у претходног години.

Агенција ће предузети све неопходне мере да се обезбеди да снабдевачи пружају купцима јасне, поуздане и упоредиве податаке.

5. Резервно снабдевање

Члан 130

Право на резервно снабдевање има крајњи купац електричне енергије, који нема право на јавно снабдевање, у складу са одредбама овог закона, у случају:

- 1) стечаја или ликвидације снабдевача који га је до тада снабдевао;
- 2) престанка или одузимања лиценце снабдевачу који га је до тада снабдевао;
- 3) да није нашао новог снабдевача након престанка уговора о продаји са претходним, осим ако је престанак уговора последица неизвршавања обавеза плаћања купца и

Резервно снабдевање се остварује без захтева крајњег купца.

Снабдевач који није у могућности да снабдева крајњег купца, у случају из става 1. тач. 1) и 2) овог члана, дужан је да о дану престанка снабдевања благовремено обавести резервног снабдевача, купца и оператора система.

Резервно снабдевање почиње престанком уговора о продаји са ранијим снабдевачем, ако крајњи купац настави да преузима електричну енергију, а не закључи уговор са новим снабдевачом.

Резервно снабдевање може трајати најдуже 60 дана од тренутка губитка изабраног снабдевача.

У случају да крајњи купац у року из става 5. овог члана не закључи уговор о продаји са снабдевачем, оператор система је дужан да му обустави испоруку електричне енергије.

Члан 131

Влада ће на основу спроведеног поступка јавног тендера одредити снабдевача који ће обављати резервно снабдевање (у даљем тексту: резервни снабдевач).

Поступак јавног тендера спроводи Министарство.

Одлуку о расписивању тендера из става 1. овог члана садржи нарочито услове за избор резервног снабдевача, услове и начин образовања и промене цене, елементе уговора који резервни снабдевач закључује се крајњим купцем, као и рок на који се бира резервни снабдевач.

Цена из става 3. овог члана не може бити нижа од просечне пондерисане објављене цене по којој оператор преносног система продаје електричну енергију за балансирање система.

Резервни снабдевач је дужан да купца обавести о условима снабдевања и цени електричне енергије и да их објави на својој интернет страници или на други погодан начин.

Резервни снабдевач снабдева крајњег купца по уговору о продаји са потпуним снабдевањем.

Резервни снабдевач дужан је да уговор из става 6. достави у писменој форми достави крајњем купцу у року од 3 дана од дана почетка снабдевања.

Ако крајњи купац не закључи уговор из става 6. овог члана дужан је да плати преузету електричну енергију.

У случају да се на начин из става 1. овог члана не изабере резервни снабдевач, Влада ће одредити снабдевача који ће привремено вршити резервно снабдевање.

6. Обустава испоруке електричне енергије по захтеву снабдевача или јавног снабдевача

Члан 132

Снабдевач, односно јавни снабдевач може захтевати од оператора преносног, односно дистрибутивног система обуставу испоруке електричне енергије, крајњем купцу због неизвршених обавеза из уговора о продаји.

Обуставом испоруке из става 1. овог члана, не престаје уговор о продаји, а у периоду обуставе испоруке, крајњи купац има обавезе које се односе на приступ систему.

Снабдевач, односно јавни снабдевач је дужан да пре подношења захтева оператору преносног, односно дистрибутивног система за обуставу испоруке крајњем купцу због неизвршених обавеза крајњег купца из уговора о продаји, купца претходно у писменој форми упозори да, у року који не може бити краћи од 15 дана ни дужи од 30 дана од дана достављања упозорења, измири доспеле обавезе, односно постигне споразум о извршењу обавезе, као и да упозори купца на обавезу предузимања свих потребних мера ради заштите живота или здравља људи, безбедности имовине и заштите животне средине.

Уколико купац не измири обавезе у остављеном року, снабдевач, односно јавни снабдевач подноси захтев за обуставу испоруке електричне енергије, оператору преносног, односно дистрибутивног система на који је прикључен објекат купца.

Оператор преносног, односно дистрибутивног система је дужан да на основу захтева снабдевача, односно јавног снабдевача изврши обуставу испоруке електричне енергије купцу који није извршио своју обавезу ни по опомену у складу са одредбама овог члана, у року који не може бити дужи од 8 дана од дана пријема захтева.

Ближи услови и поступак обуставе испоруке и права и обавезе оператора преносног, односно дистрибутивног система, снабдевача, односно јавног снабдевача и крајњих купаца уређују се прописом о условима испоруке и снабдевања електричном енергијом из члана 144. овог закона.

7. Правила о промени снабдевача крајњих купаца

Члан 133

Услови и поступак промене снабдевача који крајњег купца снабдева на основу уговора о продаји електричне енергије са потпуним снабдевањем, утврђују се правилима која доноси Агенција и која садрже нарочито:

- 1) поступак промене снабдевача;
- 2) услове које мора испунити снабдевач у вези са балансом одговорношћу;
- 3) обавезе снабдевача чији је уговор у поступку раскидања;
- 4) обавезе оператора преносног, односно дистрибутивног система електричне енергије;

5) права новог снабдевача у погледу приступа преносном, односно дистрибутивном систему електричне енергије за потребе снабдевања новог купца.

Пре промене снабдевача, купац и снабдевач који га је до тада снабдевао дужни су да регулишу међусобне финансијске обавезе.

Промена снабдевача електричне енергије је бесплатна за купца.

8. Енергетски заштићени купац

Члан 134

Статус енергетски заштићеног купца може стећи домаћинство:

1) чији члан на основу акта органа надлежног за социјална питања остварује права из социјалне заштите;

2) чијем члану може бити угрожен живот или здравље обуставом или ограничењем испоруке електричне енергије због здравственог стања, инвалидности или физичке неспособности.

Енергетски заштићени купац из става 1. овог члана има право на испоруку одређених количина електричне енергије и обуставу испоруке под посебним условима и друга права утврђена овим законом и законом којим се уређује социјална заштита.

Влада ближе прописује критеријуме, начин заштите, услове, рокове и поступак за утврђивање статуса енергетски заштићеног купца, извор и начин обезбеђивања средстава за испоруку одређених количина електричне енергије под посебним условима и начин вођења евиденције енергетски заштићених купца.

9. Права и обавезе купца и неовлашћено коришћење електричне енергије

Члан 135

Купац има право да захтева у случају техничких или других сметњи у испоруци енергије, чији узрок није на објекту купца, да се те сметње отклоне у примереном року.

Као примерени рок у којем је оператор преносног, односно дистрибутивног система обавезан да отклони сметње у испоруци енергије купцима сматра се рок од 24 часа, а најдуже два дана од дана пријема обавештења о сметњи.

Сметњама у испоруци електричне енергије у смислу става 1. овог члана не сматрају се прекиди у испоруци електричне енергије настали због примене мера из члана 144. тач. 4) и 5) овог закона.

Члан 136

Купац је дужан да електричну енергију користи под условима, на начин и за намене утврђене одобрењем за прикључење и уговором о продаји, законом и другим прописима донетим на основу овог закона.

Члан 137

Купац је дужан да омогући овлашћеним лицима оператора преносног, односно дистрибутивног система приступ мерним уређајима и инсталацијама, као и месту прикључка ради читавања, провере исправности, отклањања

кварова, замене, одржавања и контроле исправности мерних и других уређаја са мерним орманима, уређења мерног места и обуставе испоруке енергије.

Ако купац, у случају из става 1. овог члана, онемогући приступ, оператор преносног, односно дистрибутивног система има право измештања мерног места, а купац је дужан да трпи измештање у складу са техничким условима утврђеним правилима о раду система на који је објекат прикључен.

Оператор преносног, односно дистрибутивног система има право да обустави испоруку електричне енергије, ако у случају из става 2. овог члана измештање мерног места није могуће у складу са прописима и техничким условима утврђеним правилима о раду система.

Члан 138

У случају техничких или других сметњи у испоруци електричне енергије, чији је узрок на објекту купца или у случају када купац не извршава уговорне обавезе, оператор преносног, односно дистрибутивног система обуставиће испоруку електричне енергије купцу, под условима и на начин прописан овим законом, актом о условима испоруке и снабдевања електричном енергијом и другим прописима донетим у складу са овим законом.

Пре обуставе испоруке електричне енергије купцу мора бити достављена писмена опомена у којој је одређен рок за отклањање уочених неправилности и недостатака.

Рок из става 2. овог члана не може бити краћи од три дана од дана достављања опомене.

Оператор преносног, односно дистрибутивног система је дужан да настави испоруку електричне енергије најкасније 24 часа по отклањању разлога због којих је обустава извршена.

Оператор преносног, односно дистрибутивног система је дужан да обустави испоруку електричне енергије и на захтев купца, под условом да се обустава захтева за период од најмање годину дана.

Члан 139

Ако је обустава испоруке електричне енергије у случајевима и под условима из члана 132. овог закона трајала дуже од годину дана, оператор преносног, односно дистрибутивног система је дужан да објекат искључи са система.

Оператор преносног, односно дистрибутивног система је дужан да објекат купца искључи са система и у случају када објекат, односно инсталације објекта не испуњавају услове у складу са прописима и представљају непосредну опасност по живот, здравље људи, животну средину и имовину, као и када то захтева купац.

Пре искључења купцу мора бити достављено писмено обавештење о искључењу, најмање 24 часа раније, осим ако је већ наступило угрожавање живота и здравља људи, животне средине и имовине или би одлагање искључења могло проузроковати пожар, експлозију, електрични удар и загађења, односно друге штетне последице.

Члан 140

У случају обуставе испоруке или искључења објекта купца, у смислу чл. 132, 138 и 139. овог закона, купац има право на приговор.

Оператор преносног, односно дистрибутивног система је дужан да по приговору одлучи у року од 3 дана од дана пријема приговора, на тај начин што

ће проверити и утврдити да ли је Јавни снабдевач на законит начин купцу доставио опомену.

У случају основаности приговора, оператор преносног, односно дистрибутивног система је обавезан да настави испоруку електричне енергије без одлагања, а најкасније у року од 24 часа од момента утврђивања да је приговор основан.

Члан 141

Забрањено је прикључивање објеката на систем без одобрења за прикључење, самовласно прикључивање објеката, уређаја или инсталација на преносни, односно дистрибутивни систем електричне енергије, као и пуштање у погон истих.

Забрањено је коришћење електричне енергије без или мимо мерних уређаја или супротно условима утврђеним одобрењем за прикључење у погледу поузданог и тачног мерења преузете електричне енергије или уговором о продаји у погледу намене потрошње електричне енергије и природног гаса.

Члан 142

Када оператор преносног, односно дистрибутивног система електричне енергије утврди да правно или физичко лице неовлашћено користи електричну енергију, односно да поступа супротно забранама из члана 141. овог закона дужан је да, без одлагања, искључи такав објекат са преносног, односно дистрибутивног система електричне енергије и предузме мере у складу са законом.

X. УСЛОВИ ИСПОРУКЕ И СНАБДЕВАЊА ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ И МЕРЕ У СЛУЧАЈУ ПОРЕМЕЋАЈА У РАДУ ЕНЕРГЕТСКОГ СИСТЕМА ИЛИ ПОРЕМЕЋАЈА НА ТРЖИШТУ

Члан 143

Влада ближе прописује услове испоруке и снабдевања купаца електричном енергијом, као и мере које се предузимају у случају да је угрожена сигурност испоруке електричне енергије купцима услед поремећаја у раду енергетског система или поремећаја на тржишту.

Члан 144

Условима испоруке и снабдевања електричне енергије ближе се уређују:

- 1) услови и начин давања одобрења за прикључење на систем и повезивање система;
- 2) место мерења и место разграничења одговорности за испоручену електричну енергију;
- 3) услови и начин прикључења објеката привременог карактера, градилишта и објеката у пробном раду и других објеката у складу са законом којим се уређује изградња објеката;
- 4) мере које се предузимају у случају поремећаја рада енергетског система, као и због радова на одржавању и проширењу енергетског система;

5) услови и начин предузимања ограничења испоруке електричне енергије, као и мере штедње и рационалне потрошње електричне енергије у случају опште nestaшице електричне енергије;

6) услови и начин обуставе испоруке електричне енергије;

7) услови снабдевања објекта купаца којима се не може обуставити испорука електричне енергије, због неизвршених обавеза за испоручену електричну енергију или у другим случајевима;

8) начин регулисања међусобних односа између снабдевача, оператора система и крајњег купца коме се не може обуставити испорука електричне енергије;

9) услови и начин мерења испоручене електричне енергије;

10) начин обрачуна неовлашћено преузете електричне енергије;

11) начин обавештавања крајњег купца;

12) услови и мере за снабдевање купаца електричне енергије;

13) обрачунски период и обавезан садржај рачуна за наплату испоручене електричне енергије.

Члан 145

Мере из члана 144. тач. 4) и 5) овог закона спроводе се на основу планова ограничења испоруке електричне енергије које доноси оператор преносног, односно дистрибутивног система.

Члан 146

Одлуку о примени мера из члана 144. тачка 4) овог закона доноси оператор преносног, односно дистрибутивног система.

Члан 147

Одлуку о примени мера из члана 144. тачка 5) овог закона доноси Влада, на предлог Министарства, а по претходном обавештењу оператора преносног, односно дистрибутивног система о наступању околности за примену ових мера.

Одлука из става 1. овог члана и план ограничења испоруке електричне енергије којим се спроводе мере из члана 144. тачка 5) овог закона објављују се у средствима јавног информисања најкасније 24 часа пре почетка примене мера на које се одлука односи.

Члан 148

У случају када је угрожена сигурност снабдевања купаца или рада енергетског система због недовољне понуде на тржишту електричне енергије или наступања других ванредних околности, Влада прописује мере ограничења испоруке електричне енергије, или посебне услове увоза или извоза електричне енергије, начин и услове за образовање и контролу цена, обавезу испоруке само одређеним корисницима или посебне услове обављања енергетских делатности уз минимални поремећај тржишта електричне енергије у окружењу.

У случају из става 1. овог члана, Влада одређује начин обезбеђивања, односно изворе средстава за накнаду штете која може настати за енергетске субјекте који спроводе ове мере, као и услове и начин расподеле средстава по основу накнаде штете.

Мере из става 1. овог члана могу трајати док трају околности због којих су прописане, односно док трају последице настале услед тих околности.

О предузетим мерама из става 1. овог члана Министарство ће извештавати Агенцију и надлежна тела сагласно обавезама које произилазе из ратификованих међународних уговора.

б. Тржиште електричне енергије

Члан 149

Тржиште електричне енергије обухвата:

- 1) билатерално тржиште електричне енергије;
- 2) балансно тржиште електричне енергије;
- 3) организовано тржиште електричне енергије.

Оператор преносног система електричне енергије организује и администрира тржиште из става 1. тачка 2) овог члана, а енергетски субјект који обавља делатност организовања тржишта електричне енергије (у даљем тексту: Оператор тржишта) организује и администрира тржиште из става 1. тачке 3) овог члана, уз поштовање принципа јавности и недискриминације.

1) Учесници на тржишту електричне енергије

Члан 150

Учесници на тржишту електричне енергије могу бити:

- 1) произвођач електричне енергије;
- 2) снабдевач;
- 3) јавни снабдевач;
- 4) крајњи купац;
- 5) оператор преносног система електричне енергије у складу са чланом 87. овог закона;
- 6) оператор дистрибутивног система електричне енергије у складу са чланом 107. овог закона;
- 7) оператор тржишта у складу са чланом 149. овог закона.

Учесници на тржишту електричне енергије дужни су да оператору преносног, односно дистрибутивног система, доставе све потребне податке у складу са правилима о раду преносног система, правилима о раду дистрибутивног система и правилима о раду тржишта електричне енергије.

2) Билатерално тржиште електричне енергије

Члан 151

Билатерално тржиште електричне енергије је тржиште на коме се електрична енергија директно купује и продаје између учесника на тржишту на основу уговора о продаји електричне енергије.

Уговором о продаји електричне енергије одређују се нарочито количина електричне енергије, цена и период снабдевања.

Количина електричне енергије може бити:

- 1) унапред одређена за сваки обрачунски период током периода снабдевања;
- 2) одређена на основу остварене потрошње или производње електричне енергије на месту примопредаје током периода снабдевања; у случају када се уговор о продаји електричне енергије закључује између снабдевача и крајњег купца и ако се количина електричне енергије одређује на основу остварене потрошње крајњег купца на месту примопредаје током периода снабдевања, тај уговор се сматра уговором о продаји електричне енергије са потпуним снабдевањем.
- 3) Балансна одговорност учесника на тржишту

Члан 152

Учесник на тржишту електричне енергије дужан је да уреди своју балансну одговорност или закључењем уговора о балансној одговорности са оператором преносног система или закључењем уговора о преносу балансне одговорности са балансно одговорном страном, у складу са овим законом, законом који уређују облигационе односе и правилима о раду тржишта електричне енергије.

Учесник на тржишту електричне енергије стиче статус балансно одговорне стране закључењем уговора о балансној одговорности са оператором преносног система и испуњењем услова прописаних правилима о раду тржишта електричне енергије.

Закључењем уговора о продаји са потпуним снабдевањем, крајњи купац преноси обавезу уређења балансне одговорности за своје место примопредаје на снабдевача.

Оператор преносног система је одговоран за успостављање и спровођење балансне одговорности учесника на тржишту електричне енергије и вођење регистра балансне одговорности.

Члан 153

Оператор преносног система и оператор дистрибутивног система не могу преузети балансну одговорност за другог учесника на тржишту.

Оператор преносног система и оператор дистрибутивног система своју балансну одговорност не могу пренети на другог учесника на тржишту осим када купују електричну енергију по уговору о продаји електричне енергије са потпуним снабдевањем.

Оператор тржишта је обавезан да закључи уговор о балансној одговорности и не може преузети балансну одговорност за другог учесника на тржишту.

Члан 154

Регистар балансне одговорности за места примопредаје на преносном систему води оператор преносног система, а за места примопредаје на дистрибутивном систему води оператор дистрибутивног система.

Оператор дистрибутивног система је дужан да оператору преносног система доставља податке садржане у регистру у складу са правилима о раду тржишта електричне енергије и правилима о промени снабдевача.

3) Балансно тржиште електричне енергије

Члан 155

Оператор преносног система купује и продаје електричну енергију од учесника на тржишту на балансно тржишту електричне енергије ради балансирања и обезбеђења сигурног рада система.

Цена електричне енергије за потребе балансирања система се утврђује на тржишном принципу у складу са правилима о раду тржишта.

Учесће на балансно тржишту уређује се уговором који оператор преносног система закључује са учесником на тржишту електричне енергије, у складу са правилима о раду тржишта електричне енергије.

4) Правила о раду тржишта електричне енергије

Члан 156

Правилима о раду тржишта електричне енергије ближе се уређују:

- 1) балансна одговорност учесника на тржишту;
- 2) балансно тржиште електричне енергије;
- 3) прорачун одступања балансно одговорних страна;
- 4) обрачун финансијског поравнања балансно одговорних страна;
- 5) обрачун електричне енергије за потребе балансирања и обезбеђивања сигурног рада система,;
- 6) друга питања неопходна за функционисање тржишта електричне енергије.

Правила из става 1. овог члана доноси оператор преносног система уз сагласност Агенције.

Правила из става 1. овог члана објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

5) Организовано тржиште електричне енергије

Члан 157

Оператор тржишта обавља делатност организовања и администрирања организованог тржишта електричне енергије и његово повезивање са организованим тржиштима електричне енергије других земаља, у складу са међународно преузетим обавезама.

Члан 158

Влада ближе уређује организацију и рад оператора тржишта, услове и начин пословања учесника на организованом тржишту електричне енергије и друге услове којима се обезбеђује функционисање тржишта електричне енергије у складу са законом.

Члан 159

Оператор тржишта одговоран је за:

- 1) успостављање организованог тржишта електричне енергије;
- 2) администрирање организованог тржишта електричне енергије;
- 3) финансијско поравнање између учесника на организованом тржишту електричне енергије.

Оператор тржишта послове из става 1. тачке 3) овог члана може да обавља преко правног лица овлашћеног за обављање тих послова.

Члан 160

Оператор тржишта дужан је да:

- 1) донесе правила о раду организованог тржишта електричне енергије;
- 2) закључи уговор о балансној одговорности са оператором преносног система;
- 3) обезбеди тајност комерцијалних и пословних података учесника на тржишту, као и других података који су им доступни у обављању делатности.

Члан 161

Правилима о раду организованог тржишта електричне енергије ближе се уређују:

- 1) услови и поступак стицања статуса учесника на организованом тржишту електричне енергије;
- 2) услови и поступак престанка статуса учесника на организованом тржишту електричне енергије;
- 3) регистар учесника на организованом тржишту електричне енергије;
- 4) продукти трговања на организованом тржишту електричне енергије;
- 5) поступак подношења, измена и отказивање понуда за продају и куповину на организованом тржишту електричне енергије;
- 6) садржај понуда за продају и куповину на организованом тржишту електричне енергије;
- 7) поступак за утврђивање валидности понуда за продају и куповину на организованом тржишту електричне енергије;
- 8) начин формирања криве понуде и криве потражње на организованом тржишту електричне енергије;
- 9) начин утврђивања тржишних количина и цена за обрачунски период;
- 10) поступци у случају недовољне количине понуде или потражње на организованом тржишту електричне енергије;
- 11) начин издавања потврда о закљученим трансакцијама на организованом тржишту електричне енергије;
- 12) поступак финансијског поравнања на организованом тржишту електричне енергије;
- 13) начин управљања ризицима везаним за финансијско поравнање;
- 14) поступци у случајевима ванредних ситуација;
- 15) друга питања неопходна за функционисање организованог тржишта електричне енергије.

Правила из става 1. овог члана доноси оператор тржишта уз сагласност Агенције.

Правила из става 1. овог члана објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

6) Обавеза чувања евиденција

Члан 162

Снабдевач, односно јавни снабдевач дужан је да Агенцији и органу надлежном за послове конкуренције, стави на располагање све релевантне податке који се односе на све трансакције из уговора о продаји електричне енергије са другим учесницима на тржишту.

Подаци из става 1. овог члана садрже појединости о карактеристикама трансакција као што су трајање, правила о испоруци и измирењу обавеза, количинама, датумима и временима извршења и ценама трансакција, начину идентификације учесника на тржишту на кога се трансакција односи, као и спецификацију свих уговора о продаји електричне енергије по којима обавезе нису измирене.

Снабдевач, односно јавни снабдевач је дужан да податке из става 2. држе на располагању најмање 5 година.

7) Заштита комерцијално осетљивих података

Члан 163

Оператор преносног, односно дистрибутивног система, снабдевач и јавни снабдевач обавезни су да чувају као пословну тајну податке и документа који садрже информације о продајним ценама, количини и условима продаје електричне енергије, мерне податке о производњи, односно потрошњи крајњих купаца, као и друге податке и документа чије објављивање или чињење доступним трећим лицима може довести до поремећаја на тржишту електричне енергије.

Одредба става 1. овог члана, односи се и на уговоре о продаји електричне енергије у периоду од годину дана од дана престанка тих уговора, осим уговора који се закључују у поступку јавних набавки, с тим да се и по истеку тог периода мерни подаци о производњи, односно потрошњи електричне енергије крајњих купаца, могу саопштавати односно документа давати трећим лицима само по захтеву произвођача, односно крајњег купца електричне енергије.

XI. ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ У ОБЛАСТИ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Изузећа за нове интерконективне далеководе у области електричне енергије

Члан 164

Нови интерконективни далеководи једносмерне струје, могу се на захтев изузети од примене правила за приступ систему из члана 166. овог закона, правила за расподелу прекограничних преносних капацитета из члана 170. овог закона и правила коришћења прихода од доделе капацитета у поступку образовања цена приступа преносном систему, под следећим условима:

- 1) да улагање у нови инфраструктурни објекат повећава конкуренцију у снабдевању електричном енергијом;
- 2) да је ризик улагања у изградњу интерконективног далековода такав да улагања неће бити ако се не одобри изузеће;
- 3) да интерконективни далековод мора бити у власништву физичког или правног лица које послује у другом правном субјекту одвојеном од оператора система у оквиру кога ће нови интерконективни далековод бити изграђен;
- 4) да корисници интерконективног далековода плаћају накнаду за коришћење тог објекта;
- 5) да у средствима или оперативним трошковима интерконективног далековода нису, ни у једном делу, коришћена средства из цене за приступ преносном или дистрибутивном систему;

6) да изузеће не спречава конкуренцију, ефикасно функционисање тржишта електричне енергије и ефикасно функционисање система на који је нови интерконективни далековод повезан.

Одредба става 1. овог члана изузетно се примењује и у случају интерконективног далековода наизменичне струје под условом да су трошкови и ризик такве инвестиције знатно већи у поређењу са трошковима и ризиком који обично настају приликом повезивања два суседна преносна система преко интерконективног далековода наизменичне струје.

Одредба става 1. овог члана ће се примењивати и у случају знатних повећања капацитета постојећих интерконективних далековода.

Решење о изузећу из ст. 1. до 3. овог члана доноси Министарство, по прибављеном мишљењу Агенције и са детаљним образложењем у које је уграђено мишљење Агенције објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Решење о изузећу из ст. 1. до 3. овог члана може обухватити капацитет интерконективног далековода у целини или део капацитета.

Приликом одлучивања о изузећу из ст. 1. до 3. овог члана Министарство је дужно да:

1) размотри потребу за утврђивањем услова у погледу трајања изузећа и недискриминаторног приступа интерконективном далеководу;

2) узме у обзир додатне капацитете који ће бити изграђени, очекивани период трајања пројекта и националне специфичности и прилике у Републици Србији.

Приликом одлучивања о изузећу, Министарство може одобрити или утврдити правила и механизме за управљање и расподелу капацитета.

Акт о изузећу се може донети након размене мишљења са другим државама на које изградња интерконективног далековода има утицаја или са надлежним регулаторним телима.

Члан 165

Министарство ближе прописује услове из члана 190 овог закона, садржину захтева за изузеће и садржину акта за изузећа.

Против решења о изузећу из чл. 164. овог закона може се изјавити жалба Влади у року од 8 дана од дана достављања решења.

Решење које доноси Влада је коначно и против њега се може покренути управни спор.

ХП. ПРИСТУП СИСТЕМУ

Члан 166

Оператор преносног, односно дистрибутивног система електричне енергије, је дужан да омогући корисницима система приступ систему по регулисаним ценама на принципу јавности и недискриминације, у складу са одредбама овог закона, као и прописима и правилима о раду система донетим на основу овог закона.

Члан 167

Приступ систему се уређује уговором о приступу који закључују оператор преносног, односно дистрибутивног система и корисник система, у складу са правилима о раду система.

Уговор о приступу поред елемената утврђених законом којим се уређују облигациони односи, садржи: податке о месту примопредаје, снагу на месту примопредаје, обрачунски период и начин обрачуна у складу са методологијама из члана 54. овог закона, као и друге елементе у зависности од специфичности места примопредаје.

Уговором о приступу систему за пренос, односно дистрибуцију електричне енергије не може се уговорити снага већа од одобрене снаге на месту примопредаје.

Члан 168

Оператор преносног, односно дистрибутивног система електричне енергије може одбити приступ систему ако нема техничких могућности због:

- 1) недостатка капацитета;
- 2) погонских сметњи или преоптерећености система;
- 3) угрожене сигурности рада система.

Подаци о нивоу оптерећења преносног, односно дистрибутивног система су јавни, а врста, обим и начин објављивања података морају бити у складу са правилима о раду система.

О одбијању приступа систему, оператор преносног, односно дистрибутивног система електричне енергије, доноси решење најкасније у року од пет дана од дана подношења захтева за приступ систему.

Решење из става 4. овог члана садржи детаљно образложене разлоге за одбијање приступа систему.

Против решења из става 4. овог члана може се изјавити жалба Агенцији, у року од осам дана од дана достављања решења.

Одлука Агенције донета по жалби је коначна и против ње се може покренути управни спор.

1) Приступ преносном систему у прекограничној размени електричне енергије

Члан 169

Приступ преносном систему у прекограничној размени електричне енергије се остварује на основу права на коришћење прекограничног преносног капацитета.

Право на коришћење прекограничних преносних капацитета, додељује се на недискриминаторан и транспарентан начин, у складу са усаглашеним техничким критеријумима рада повезаних преносних система и правилима за расподелу прекограничних преносних капацитета.

Члан 170

Право на коришћење прекограничног преносног капацитета се остварује на основу уговора који са учесницима на тржишту закључује оператор преносног система.

Поступак и начин расподеле права на коришћење прекограничних преносних капацитета, као и врста и обим података и начин њиховог

објављивања, уређују се правилима за расподелу права на коришћење прекограничних преносних капацитета.

Правила из става 2. овог члана доноси оператор преносног система уз сагласност Агенције и дужан је да их објави на својој интернет страници.

Оператор преносног система, уз сагласност Агенције, поступак и начин расподеле права на коришћење прекограничних капацитета и приступ прекограничним преносним капацитетима, може уредити и уговором са суседним оператором преносног система, уговором са операторима преносних система других земаља, односно операторима тржишта електричне енергије.

Правила из става 2. и уговор из става 4. овог члана морају бити у складу са Уговором о Енергетској заједници и са другим међународним уговорима које је ратификовала Република Србија.

ХП. ЗАШТИТА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКАТА

Члан 171

Енергетски субјект који користи и одржава енергетске објекте има право преласка преко непокретности другог власника ради извођења радова на одржавању, контроли исправности објекта, уређаја, постројења или опреме, као и извођења других радова и употребе непокретности на којој се изводе наведени радови само док ти радови трају.

Власник непокретности је дужан да омогући приступ енергетским објектима из става 1. овог члана и да трпи и не омета извршење радова из става 1. овог члана.

Енергетски субјект из става 1. овог члана је дужан да надокнади штету коју нанесе власнику непокретности у току извођења радова, чију висину утврђују споразумно.

У случају да власник непокретности и енергетски субјект не постигну споразум у смислу става 3. овог члана, одлуку о томе доноси надлежни суд.

Члан 172

Надлежни орган може наложити измештање енергетског објекта само у случају изградње објекта саобраћајне, енергетске и комуналне инфраструктуре, објекта за потребе одбране земље, водопривредних објекта и објекта за заштиту од елементарних непогода и других објекта који се у смислу закона о експропријацији сматрају објектима од општег интереса, а који се, због природних или других карактеристика, не могу градити на другој локацији, као и у случају изградње објекта и извођења радова на експлоатацији рудног блага.

У случају из става 1. овог члана трошкове измештања енергетског објекта, подразумевајући и трошкове градње, односно постављања тог енергетског објекта на другој локацији, сноси инвеститор објекта због чије изградње се измешта енергетски објекат.

Члан 173

Забрањена је изградња објекта који нису у функцији обављања енергетских делатности, као и извођење других радова испод, изнад или поред енергетских објекта, супротно закону, као и техничким и другим прописима.

Забрањено је засађивање дрвећа и другог растиња на земљишту изнад, испод или на непрописној удаљености од енергетског објекта.

Оператор преносног, односно дистрибутивног система надлежан за енергетски објекат, дужан је да о свом трошку редовно уклања дрвеће или гране и друго растиње које угрожава рад енергетског објекта.

Власници и носиоци других права на непокретностима које се налазе испод, изнад или поред енергетског објекта не могу предузимати радове или друге радње којима се онемогућава или угрожава рад енергетског објекта без претходне сагласности енергетског субјекта који је власник, односно корисник енергетског објекта.

Сагласност из става 4. овог члана издаје енергетски субјект на захтев власника или носиоца других права на непокретностима које се налазе испод, изнад или поред енергетског објекта, у року од 15 дана од дана подношења захтева и садржи техничке услове у складу са законом, техничким и другим прописима.

XIV. ПРИРОДНИ ГАС

1. Обављање делатности

Члан 174

Енергетски субјекти који обављају енергетске делатности транспорта и управљања транспортним системом за природни гас, складиштења и управљања складиштем за природни гас, дистрибуције и управљања дистрибутивним системом за природни гас, дужни су да користе и одржавају енергетске објекте у складу са законом којим се уређује цевоводни транспорт, техничким и другим прописима који се односе на делатност коју обављају, условима заштите од пожара и експлозија, као и условима заштите животне средине утврђеним законом и другим прописима.

На субјекте који користе сабирно-транспортне системе на експлоатационим пољима за производњу природног гаса, примењују се прописи којим се уређује област рударства.

2. Транспорт природног гаса и управљање транспортним системом

Члан 175

Систем за транспорт природног гаса чини мрежа гасовода пројектованог притиска већег од 16 бар, осим доводних гасовода, као и компресорске станице, блок станице, мерно-регулационе и мерне станице на свим местима испоруке са транспортног система, други енергетски објекти, електронски комуникациони и информациони систем и друга инфраструктура неопходна за транспорт природног гаса, укључујући и лајнпак (у даљем тексту: транспортни систем природног гаса).

1) Оператор транспортног система природног гаса

Члан 176

Делатност транспорта природног гаса и управљања транспортним системом природног гаса обавља оператор транспортног система природног гаса, са правима и обавезама утврђеним овим законом.

Оператор транспортног система природног гаса обавља и послове организовања и администрације тржишта природног гаса и послује у складу са принципима објективности, транспарентности и недискриминације, поштујући услове из закона и прописа донетих на основу овог закона.

2) Раздвајање транспортног система и оператора транспортног система

Члан 177

Оператор транспортног система је власник транспортног система.

Оператор транспортног система мора бити самостално правно лице које није део вертикално интегрисаног предузећа и независан је од обављања енергетских делатности производње и снабдевања природним гасом.

Члан 178

Независност оператора транспортног система остварује се на начин да исто лице или лица нису овлашћена да :

1) директно или индиректно спроводе контролу над енергетским субјектима који обављају енергетске делатности производње или снабдевања природним гасом и истовремено директно или индиректно спроводе контролу или имају било која друга овлашћење над оператором транспортног система или транспортним системом;

2) директно или индиректно спроводе контролу или имају било која друга овлашћење над оператором транспортног система или транспортним системом и истовремено директно или индиректно спроводе контролу над енергетским субјектима који обављају енергетске делатности производње или снабдевања природним гасом;

3) именују чланове надзорног одбора, или друге органе управљања као и правне заступнике оператора транспортног система и истовремено директно или индиректно спроводе контролу над енергетским субјектима који обављају енергетске делатности производње или снабдевања природним гасом;

4) истовремено буду чланови надзорног одбора или других органа управљања као и правни заступници оператора транспортног система и енергетских субјеката који обављају енергетске делатности производње или снабдевања природним гасом.

Одредбе тач. 1), 2) и 3) овог члана посебно се односе на:

1) право гласа;

2) право именовања чланова надзорног одбора или других органа управљања као и правних заступника;

3) поседовање већинског удела у власничкој структури.

Сертификацију власнички раздвојеног оператора транспортног система, под условима и на начин прописан овим Законом, спроводи Агенција.

Комерцијално осетљиви подаци којима располаже оператор транспортног система који је био део вертикално интегрисаног предузећа, односно његови запослени не смеју бити доступним енергетским субјектима који обављају неку од енергетских делатности производње и снабдевања природним гасом. Оператор транспортног система мора да донесе програм усклађености којим се ближе утврђују мере којима се искључује могућност дискриминаторног

понашања, као и начин праћења спровођења програма. Сагласност на програм усклађености даје Агенција.

Члан 179

У случају да је правно лице из члана 178., држава или други орган државне управе, контролу над оператором транспортног система са једне стране, и енергетским субјектима који обављају енергетске делатности производње или снабдевања природним гасом са друге стране, не може обављати исто правно лице, односно исти орган државне управе.

Члан 180

Енергетски субјект који обавља једну или више енергетских делатности чије су цене регулисане или који поред тих енергетских делатности обавља и друге енергетске, односно друге делатности које се у смислу овог закона не сматрају енергетским делатностима, дужан је да у циљу избегавања дискриминације, међусобног субвенционисања и поремећаја конкуренције у својим рачуноводственим интерним обрачунима води засебне рачуне за сваку од енергетских делатности и збирно за друге делатности које се у смислу овог закона не сматрају енергетским делатностима и да сачини годишњи биланс стања и биланс успеха за сваку делатност појединачно, у складу са овим законом, законом којим се уређује положај привредних субјеката и законом којим се уређује рачуноводство и ревизија.

Енергетски субјект из става 1. овог члана који има обавезу ревизије годишњих финансијских извештаја у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија, дужан је да обезбеди ревизију годишњих финансијских извештаја која треба да потврди поштовање начела избегавања дискриминације и међусобног субвенционисања.

Енергетски субјект из става 1. овог члана, дужан је да у свом општем акту о рачуноводству и рачуноводственим политикама утврди правила за распоређивање заједничких билансних позиција које ће примењивати при изради рачуноводствених интерних обрачуна по делатностима.

Оператори система дужни су да обезбеде тајност комерцијално осетљивих и пословних података енергетских субјеката и купаца енергије и енергената, као и тајност комерцијално осетљивих података и информација о својим активностима, у складу са овим законом и другим прописима

3. Независни оператор система

Члан 181

Изузетно од члана 177. овог Закона на предлог власника транспортног система или Агенције, Агенција решењем може одредити независног оператора система.

Сертификацију независног оператора система, под условима и на начин прописан овим Законом, спроводи Агенција.

Независни оператор система може се одредити само ако:

1) предложени оператор испуњава услове прописане чланом 178. став 1. овог закона,

2) предложени оператор располаже запосленима, финансијским, материјалним и техничким средствима неопходним за испуњавање дужности прописаних овим законом,

3) је предложени оператор преузео обавезу за усаглашавање са десетогодишњим планом развоја транспортног система, који контролише Агенција,

4) је власник транспортног система доказао способност за извршавање обавеза из члана 182. став 2. овог закона и у ту сврху Агенцији доставља све предлоге уговора са предложеним оператором и другим релевантним (надлежним) субјектима.

5) је предложени оператор доказао спремност да извршава све прописане обавезе у погледу приступа систему, укључујући и сарадњу оператора транспортног система на европском и регионалном нивоу.

1) Дужности независног оператора система и власника транспортног система

Члан 182

Независни оператор система дужан је да:

1) одобрава приступ треће стране систему у складу са одредбама овог закона;

2) управљања и развија транспортни систем;

3) планира инвестиције тако да обезбеди дугорочну способност система да задовољи оправдане потребе.

4) планира, гради и пушта у рад нове објекте транспортног система. У ту сврху, независни оператор система наступа као оператор транспортног система у складу чл. 192. – 198. овог закона.

Власник транспортног система којим управља независни оператор система дужан је да:

1) обезбеди сву могућу сарадњу и подршку независном оператору система у испуњавању његових обавеза, укључујући пре свега све релевантне информације;

2) финансира инвестиције које је предвидео независни оператор система и одобрила Агенција, или да своју сагласност да се финансирање инвестиција препусти некој заинтересованој страни укључујући и независног оператора система. Релевантне финансијске аранжмане одобрава Агенција. Пре доношења таквог одобрења, надлежно регулаторно тело врши консултације са власником транспортног система и другим заинтересованим странама;

3) обезбеди испуњавање обавеза које се односе на основна средства транспортног система, осим обавеза које се односе на задатке независног оператора система;

4) обезбеди гаранције које ће омогућити финансирање проширења транспортног система, осим инвестиција за које је у складу са тачком 2) овог члана дао сагласност да финансирање преузме нека заинтересована страна укључујући и независног оператора система.

Власник транспортног система којим управља независни оператор транспортног система није одговоран за одобрење приступа треће стране и управљање тим приступом, нити за планирање инвестиција.

2) Независност власника транспортног система

Члан 183

Ако је одређен независни оператор система, власник транспортног система који је део вертикално интегрисаног предузећа мора бити независан од осталих делатности које нису везане за транспорт природног гаса најмање у погледу правне форме, организације и одлучивања.

Независност власника транспортног система из става 1. овог члана остварује се на начин да:

1) лица одговорна за руковођење власником транспортног система не смеју да учествују у структурама вертикално интегрисаног предузећа за природни гас које је, директно или индиректно, одговорно за дневно управљање производњом или снабдевањем природним гасом,

2) су предузете одговарајуће мере како би се обезбедило да се професионални интереси лица одговорних за руковођење власником транспортног система узети у обзир на начин који гарантује да су та лица способна да делују независно,

3) је власник транспортног система дужан да донесе и прати спровођење програма мера којима се спречава могућност пристрасног поступања и утврђују посебне обавезе запослених у циљу испуњавања циљева овог програма (програма усклађености). Лице или тело одговорно за контролу спровођења програма усклађености доставља Агенцији годишњи извештај о предузетим мерама. Овај годишњи извештај Агенција и власник транспортног система јавно објављују.

4. Независни оператор транспорта

Члан 184

Изузетно, супротно члану 177. овог Закона на предлог власника транспортног система Агенција решењем може одредити независног оператора транспорта.

Сертификацију независног оператора транспорта, под условима и начин прописан овим законом, спроводи Агенција.

Независни оператор транспорта мора да располаже запосленима, финансијским, материјалним и техничким средствима неопходним за испуњавање дужности за обављање транспорта природног гаса прописаних овим законом, при чему посебно морају бити испуњени следећи услови:

1) Независни оператор транспорта је власник имовине неопходне за обављање транспорта природног гаса, односно власник транспортног система и пратеће имовине неопходне за управљање, погон, одржавање, планирање развоја и изградњу транспортног система и представља Републику Србију у међународним организацијама и институцијама из области природног гаса;

2) Независни оператор транспорта има у радном односу све запослене неопходне за обављање транспорта природног гаса, укључујући обављање свих корпоративних задатака;

3) не доводећи у питање одлуке надзорног одбора из 187. овог закона, вертикално интегрисано предузеће правовремено и на захтев независног оператора транспорта даје независном оператору транспорта одговарајућа финансијска средства за будуће инвестиционе пројекте и/или за замену постојећих средстава неопходних за обављање транспорта природног гаса.

Није дозвољено уступање запослених или пружање услуга за или од стране других делова вертикално интегрисаног предузећа. или од њих. Независни оператор транспорта може да пружа услуге вертикално интегрисаном предузећу само ако:

1) пружање тих услуга не доводи до дискриминације корисника транспортног система, на располагању је свим корисницима система под истим условима и не ограничава, не нарушава и не спречава тржишну конкуренцију у производњи или снабдевању природним гасом,

2) је услове за пружање тих услуга одобрила Агенција.

Зависна друштва вертикално интегрисаног предузећа која се баве производњом или снабдевањем природним гасом не могу ни директно нити индиректно имати удео у оператору транспортна. Независни оператор транспорта не може имати ни директан нити индиректан удео у зависном друштву вертикално интегрисаног предузећа које се бави производњом или снабдевањем природним гасом, нити имати право на дивиденде или било коју другу финансијску добит од зависног друштва.

Целокупна управљачка структура и интерни акти независног оператора транспорта морају да обезбеде његову стварну независност у складу са одредбама овог закона. Вертикално интегрисано предузеће не сме директно или индиректно утицати на конкурентско понашање независног оператора транспорта у вези са свакодневним активностима и активностима неопходним за припрему десетогодишњег плана развоја транспортног система који се израђује у складу са одредбама 194. и 195. овог закона

Независни оператор транспорта својим корпоративним идентитетом, комуникацијом, заштићеним именом и пословним простором мора бити јасно одвојен од вертикално интегрисаног предузећа или било ког његовог дела и не сме да створи забуну по питању посебног идентитета вертикално интегрисаног предузећа или било ког његовог дела.

Независни оператор транспорта не сме да дели информационе системе или опрему, пословни простор и сигурносне приступне системе са било којим делом вертикално интегрисаног предузећа, нити користи услуге истих саветника или спољних извођача за информационе системе или опрему и сигурносне приступне системе.

Ревизију финансијских извештаја независног оператора транспорта не сме да спроводи исти ревизор који спроводи ревизију финансијских извештаја вертикално интегрисаног предузећа или неког његовог дела. За потребе консолидације рачуна вертикално интегрисаног предузећа или других битних захтева који се претходно морају доставити Агенцији, ревизор може имати увид у делове књиговодства независног оператора транспорта, уколико Агенција нема примедби у погледу очувања независности оператора транспорта. У том случају ревизор мора да обезбди поверљивост добијених података и не сме их делити са вертикално интегрисаним предузећем.

Осим обавеза прописаних 192. и 193. овог закона независни оператор транспорта обавља и следеће послове:

1) заступа оператора транспортног система и комуникацију с трећим странама и регулаторним агенцијама,

2) заступа оператора транспортног система у међународним организацијама и институцијама из подручја транспорта природног гаса,

3) обезбеђује недискриминаторски приступ транспортном систему;

4) утврђује цену за приступ транспортном систему у складу са одредбама овог закона;

5) одржава и развија транспортни систем;

6) планира инвестиције којима се обезбеђује дугорочна способност транспортног система да испуни рационалне захтеве за транспортом природног гаса;

7) сарађује са другим операторима транспортног система и другим релевантним заинтересованим странама, у циљу успостављања регионалног тржишта природног гаса и либерализације тржишта.

1) Независност оператора транспорта

Члан 185

Не доводећи у питање одлуке надзорног одбора из члана 187. овог закона, независни оператор транспорта самостално одлучује, независно од вертикално интегрисаног предузећа, о средствима неопходним за управљање, одржавање, развој и изградњу транспортног система, као и прибављању финансијских средстава на тржишту капитала, пре свега подизањем кредита и увећањем капитала.

Независни оператор транспорта мора у сваком тренутку поступати тако да обезбеди потребна средства за исправно и ефикасно обављање транспорта природног гаса, као и за развој и одржавање ефикасног, сигурног и економичног транспортног система.

Сви комерцијални и финансијски односи између вертикално интегрисаног предузећа, односно привредних друштава које на било који начин контролише вертикално интегрисано предузеће и независног оператора транспорта, укључујући и кредите које независни оператор транспорта даје вертикално интегрисаном предузећу, морају бити у складу са тржишним условима. Независни оператор транспорта система води детаљну евиденцију о таквим комерцијалним и финансијским односима и доставља је Агенцији на њен захтев.

Независни оператор транспорта мора доставити Агенцији на сагласност све своје комерцијалне и финансијске уговоре са вертикално интегрисаним предузећем, односно привредним друштвима која на било који начин контролише вертикално интегрисано предузеће.

Независни оператор транспорта обавештава Агенцију о финансијским средствима из става 2. овог члана која су на располагању за будуће инвестиционе пројекте и/или за замену постојећих средстава.

Вертикално интегрисано предузеће неће обављати активности које би ометале или утицале на извршавање обавеза независног оператора транспорта у складу са обавезама прописаним овим законом, нити ће од независног оператора транспорта захтевати да при испуњавању тих обавеза тражи дозволу вертикално интегрисаног предузећа.

2) Независност запослених и органа управљања

Члан 186

Одлуке о именовању чланова органа управљања независног оператора транспорта, престанку и обнављању њиховог мандата, радним условима, укључујући и накнаде и друга материјална права, у складу са Законом о привредним друштвима, доноси надзорни одбор независног оператора транспорта из члана 187. овог закона.

Чланови органа управљања независног оператора транспорта морају бити независни у свом раду и поступању. Њихова независност осигурава се на начин да:

1) не заузимају ни један други професионални положај нити, директно или индиректно, обављају дужност, имају обавезе, пословни удео или пословне односе са другим деловима вертикално интегрисаног предузећа или његових већинских деоничара;

2) у периоду од три године пре именовања у независном оператору транспорта не заузимају никакав професионални положај нити, директно или индиректно, обављају дужност, имају обавезе, пословни удео или пословне односе са вертикално интегрисаним предузећем или неким његовим делом или његовим већинским деоничарима, осим са ператором транспортног система;

3) након прекида уговорног односа са оператором транспортног система не заузимају никакав професионални положај, нити обављају неку дужност, имају пословни удео или пословне односе са другим деловима вертикално интегрисаног предузећа, као ни са његовим већинским власником у периоду од најмање четири године;

4) немају пословне уделе нити остварују неку другу директну или индиректну финансијску корист од било ког дела вертикално интегрисаног предузећа, а њихова зарада не сме да зависи од активности или пословних резултата вертикално интегрисаног предузећа.

Предлог за именовање чланова органа управљања које предлаже надзорни одбор из члана 187. овог закона. Независни оператор транспорта мора доставити Агенцији, укључујући у услове који се односе на време, трајање и престанак мандата, као и материјална и друга права.

У року од три недеље од дана пријема предлога из става 2. овог члана Агенција може дати примедбе на предлог одлуке о именовању и то ако:

1) постоји сумња у професионалну независности члана органа управљања у смислу става 2. овог члана, као и услове запошљавања, укључујући зараду и остала материјална права;

2) у случају превременог престанка мандата постоји сумња по питању оправданости тог превременог престанка, а које нису у складу са одредбама независности у вертикално интегрисаном предузећу из овог закона.

Одредбе става 2. и става 4. тачка 2) овог члана примењују се и на лица запослена на руководећим местима и лица директно подређена њима, а која се односе на управљање, одржавање, изградњу или развој транспортног система.

3) Независност надзорног одбора

Члан 187

Независни оператор транспорта мора имати надзорни одбор именован у складу са прописима којим се уређују привредна друштва, односно уређују надлежности надзорног одбора за доношење одлука које могу битно утицати на вредност капитала акционара/чланова друштва независног оператора транспорта, посебно одлука које се односе на давање сагласности на годишње и дугорочне финансијске планове, ниво задуживања независног оператора транспорта и износ дивиденди/добити која се исплаћује акционарима/члановима друштва. Одлуке у надлежности надзорног одбора не обухватају одлуке које се односе на свакодневне активности независног оператора транспорта и

управљање транспортним системом, као и на активности неопходне за изradу десетогодишњег плана развоја транспортног система.

Надзорни одбор чине представници вертикално интегрисаног предузећа, представници акционара треће стране и представници других заинтересованих страна, као што су запослени независног оператора транспорт.

Одредбе члана 186. ст. 2., 3. и 4. овог закона примењују се најмање на половину чланова надзорног одбора умањеног за један, а одредбе члана. 186. став 4. тачка 2. овог закона примењују се на све чланове надзорног одбора.

4) Програм усклађености и лице за праћење усклађености

Члан 188

Независни оператор транспорта мора да донесе програм усклађености којим се ближе утврђују мере којима се искључује могућност дискриминаторног понашања, као и начин праћења спровођења програма.

Програмом усклађености утврђују се посебне обавезе запослених у испуњавању тих циљева. Сагласност на програм усклађености даје Агенција. Спровођење овог програма прати и лице посебно задужено за то.

Лице задужено за праћење програма усклађености именује надзорни одбор уз претходну сагласност Агенције. Агенција може да не да сагласност само ако лице оно није довољно независно или нема потребне професионалне капацитете. То лице може бити правно или физичко. На лице за праћење усклађености примењују се одредбе члана 186. ст. 1-3 овог закона.

Лице задужено за праћење програма усклађености задужено је за:

- 1) праћење спровођења програма усклађености,
- 2) изradу годишњег извештаја, утврђивање мере предузетих у циљу спровођења програма усклађености и њихово достављање Агенцији,
- 3) подношење извештаја надзорном одбору и давање препорука везаних за програм усклађености и његову примену,
- 4) обавештавање Агенције о свакој битној повреди везаној за спровођење програма усклађености;
- 5) подношење извештаја Агенцији о свим о комерцијалним и финансијским односима између вертикално интегрисаног предузећа и оператора транспортног система.

Лице задужено за праћење програма усклађености доставља Агенцији предлоге одлука о инвестиционом плану или појединачним инвестицијама у транспортни систем најкасније до тренутка када руководство и/или надлежно орган управљања независног оператора транспорта исте достави надзорном одбору.

Ако скупштина вертикално интегрисаног предузећа или надзорни спречи усвајање одлуке, што би као последицу имало спречавање или одлагање инвестиција које су у оквиру десетогодишњег плана развоја транспортног система биле предвиђене да се реализују у наредне три године, лице задужено за праћење програма усклађености о томе извештава Агенцију која затим поступа у складу са овим законом.

Агенција даје сагласност на услове којима се дефинише мандат или запошљавање лица за праћење програма усклађености, укључујући и трајање његовог мандата или радног односа. Ти услови морају да обезбеде његову независност, укључујући и обезбеђење свих елемената који су му неопходни да испуни своје дужности. Током трајања мандата, лице задужено за праћење

програма усклађеностине сме имати други професионални ангажман, одговорност или интерес, директно или индиректно, у/са било којим делом вертикално интегрисаног предузећа или са његовим већинским акционарима.

Лице за праћење програма усклађености редовно подноси усмене или писане извештаје Агенцији и има право да редовно усмено или писано извештава надзорни одбор независног оператора транспорта.

Лице за праћење програма усклађености може да присуствује свим састанцима руководства или органа управљања независног оператора транспорта, надзорног одбора и скупштине, који су обавези да га обавесте о заказаним састанцима и доставе материјал неопходан за састанак. Лице за праћење програма усклађености присуствује свим састанцима на којима се разматрају следећа питања:

1) услови за приступ систему за транспорт природног гаса, а посебно у вези са ценом приступа систему, услуге везане за приступ систему, расподела капацитета и управљање преоптерећењем, транспарентност, балансирање и секундарно тржиште;

2) текући пројекти који се односе на управљање, одржавање и развој транспортног система, укључујући инвестиције у нове интерконекторе и прикључке;

3) куповина и продаја природног гаса за потребе обезбеђивања сигурног рада транспортног система, обезбеђивања сопствене потрошње природног гаса, балансирања система и надокнаду губитака у транспортном систему.

Лице за праћење програма усклађености прати усклађеност независног оператора транспорта са одредбама овог закона које се односе на поверљивост независног оператора транспорта и власника транспортног система.

Лице за праћење програма усклађености има приступ свим битним подацима и службама независног оператора транспорта, као и свим информацијама које су му неопходне за испуњавање прописаних задатака. Лице за праћење програма усклађености има приступ службама независног оператора транспорта без претходне најаве.

Уз претходну сагласност Агенције надзорни одбор може да разреши дужности лице за праћење програма усклађености. У случају недовољне независности или недовољних професионалних капацитета лица за праћење програма усклађености Агенција може да захтева да се оно разреши дужности.

5) Сертификација и одређивање оператора транспортног система

Члан 189

Енергетски субјект, пре него што буде одобрен и одређен за оператора транспортног система, мора бити сертифициован у складу са одредбама овог закона, на иницијативу енергетског субјекта или Агенције.

Поступак сертификације оператора транспортног система спроводи Агенција.

Агенција ће сертифициовати оператора транспортног система као:

1) власнички раздвојеног оператора транспортног система у складу са чл. 177. – 179. овог Закона;

2) независног оператора система у складу са чл. 180. – 183. овог закона;

3) независног оператора транспорта у складу са чл. 184. – 188. овог закона.

Агенција непрекидно прати испуњеност услова о раздвајању оператора транспортног система прописаних овим законом.

Оператор транспортног система дужан је да без одлагања обавести Агенцију о свим планираним активностима које могу утицати на испуњеност услова о раздвајању оператора транспортног система прописаних овим законом.

Агенција ће покренути нови поступак сертификације ради обезбеђења испуњености услова о раздвајању оператора транспортног система прописаних овим законом, и то:

1) на захтев оператора преносног система или

2) по службеној дужности када дође до сазнања да планирана измена у правима или утицају над оператором транспортног система може довести до повреде услова о раздвајању оператора транспортног система прописаних овим законом или има индиција да је таква повреда већ наступила;

Агенција ће донети одлуку о сертификацији оператора транспортног система у року од четири месеца од дана утврђивања разлога за сертификацију.

У случају истека рока из става 4. овог члана, сматраће се да је одлука о сертификацији донета и произвешће дејство по окончању поступка утврђеног сагласно међународно преузетим обавезама Републике Србије.

Енергетски субјект који је од Агенције сертифициован биће одобрен и одређен за оператора транспортног система.

Члан 190

Услови и поступак сертификације оператора транспортног система ближе се уређују актом Агенције.

Оператор транспортног система система и субјекти који обављају делатност производње или снабдевања природним гасом, дужни су да Агенцији доставе све податке и сва документа неопходна за поступак сертификације оператора транспортног система.

Агенција је дужна да чува поверљивост комерцијално осетљивих података из става 2. овог члана.

6) Сертификација оператора транспортног система у односу на треће државе

Члан 191

Поступак сертификације на основу захтева власника транспортног система или оператора транспортног система чији је већински власник лице или лица из треће државе или трећих држава спроводи се у складу са чланом 189. овог закона.

О овом захтеву Агенција без одлагања ради давања мишљења обавештава Министарство и међународна тела сагласно међународно преузетим обавезама Републике Србије. Уз ово обавештење Агенција доставља и предлог своје одлуке о сертификацији и свим околностима које могу довести до тога да лице или лица из треће земље или трећих земаља добију контролу над транспортним системом или оператором транспортног система.

Ако међународна тела из става 3. овог члана не доставе своје мишљење у року од два месеца сматра се да немају примедбу на предлог одлуке Агенције.

Министарство утврђује да ли би сертификација угрозила сигурно снабдевање Републике Србије и региона и посебно узима у обзир међународно преузете обавезе Републике Србије.

Министарство мишљење доставља Агенцији у року од 60 дана од дана пријема обавештења Агенције.

Приликом сертификације Агенција мора узети у обзир мишљење Министарства.

Агенција сертифиције оператора транспортног система у односу на треће државе у року од 60 дана од рока из ставка 3. овог члана.

Против решења из става 5. овог члана оператор транспортног система у односу на треће државе може изјавити жалбу Агенцији.

7) Одговорности и дужности оператора транспортног система

Члан 192

Оператор транспортног система природног гаса одговоран је за:

- 1) сигуран и поуздан рад транспортног система и квалитет испоруке природног гаса;
- 2) безбедан рад транспортног система природног гаса;
- 3) управљање транспортним системом;
- 4) развој којим се обезбеђује дугорочна способност транспортног система да испуни рационалне захтеве за транспортом природног гаса;
- 5) координиран рад транспортног система са другим транспортним, односно дистрибутивним системима и складиштем природног гаса;
- 6) балансирање система;
- 7) недискриминаторски приступ транспортном систему;
- 8) исправност и поузданост мерења природног гаса на местима примопредаје у и из транспортног система;
- 9) организовање и администраирање тржишта природног гаса.

Члан 193

Оператор транспортног система природног гаса дужан је да:

- 1) одржава и развија транспортни систем;
- 2) доноси правила о раду транспортног система;
- 3) сваке године донесе план развоја транспортног система за период од најмање десет година и усклади га са планом развоја повезаних система и са захтевима за прикључење објеката складишта, произвођача и купаца;
- 4) сваке године донесе план инвестиција у транспортни систем за период од најмање пет година, усклађен са планом инвестиција дистрибутивних система;
- 5) донесе Програм усклађености за обезбеђивање недискриминаторског понашања, одреди лице одговорно за надзор над спровођењем овог програма и сачини годишњи извештај. ;
- 6) набавља природни гас за потребе обезбеђивања сигурног рада система и за надокнаду губитака у транспортном систему на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације;
- 7) купује и продаје природни гас за потребе балансирања система, односно уравнотежења количине природног гаса коју је, за потребе корисника, преузео у транспортни систем у тачки улаза и испоручио са транспорта у тачки излаза, на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације;
- 8) користи лајнпак за потребе балансирања система, обезбеђивања сигурног рада система и за надокнаду губитака у транспортном систему;
- 9) балансира систем на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације;
- 10) предузима прописане мере безбедности у току коришћења транспортног система и других капацитета који су у функцији транспортног система;

11) доноси одлуку о цени за приступ транспортном систему у складу са овим законом;

12) одређује цену природног гаса за потребе балансирања система у складу са правилима о раду транспортног система;

13) не прави дискриминацију између корисника или група корисника транспортног система, а нарочито не фаворизује са њим повезане енергетске субјекте;

14) корисницима транспортног система пружа информације, како би остварили ефикасан приступ систему на принципима транспарентности и недискриминације;

15) обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током обављања делатности и да информације које могу обезбедити предност на тржишту објављује на недискриминаторан начин;

16) прикупља и објављује податке и информације неопходне за испуњавање прописаних обавеза по питању транспарентности и праћењу тржишта природног гаса у складу са Правилима о раду транспортног система природног гаса;

17) утврди техничко-технолошке услове за повезивање објеката, уређаја и постројења у јединствен систем;

18) прати сигурност испоруке и снабдевања и Министарству доставља податке за извештај о сигурности снабдевања;

19) предузима мере за повећање енергетске ефикасности и заштиту животне средине;

20) размењује информације неопходне за безбедно и сигурно функционисање система са другим операторима система;

21) сарађује са операторима других система и другим релевантним заинтересованим странама, у циљу успостављања регионалног тржишта природног гаса и либерализације тржишта.

22) Агенцији доставља податке и документацију из члана 46. став 2. тачка 6);

23) уређује друга питања неопходна за рад транспортног система.

24) План развоја из става 1. тачка 3) овог члана оператор транспортног система природног гаса дужан је да достави сваке године Агенцији ради давања сагласности.

8) Развој транспортног система и овлашћење за доношење инвестиционих одлука

Члан 194

Оператор транспортног система дужан је да сваке године поднесе Агенцији на сагласност десетогодишњи план развоја транспортног система у складу са Стратегијом и Програмом остваривања стратегије базиран на прогнозираним потребама за природним гасом и резултатима саветовања са свим заинтересованим странама.

План из става 1. овог члана мора бити усаглашен са планом развоја производње природног гаса, складишта, и дистрибутивних система природног гаса.

Десетогодишњи план развоја транспортног система садржи ефикасне мере ради обезбеђења стабилности система и сигурности снабдевања.

План из става 1. овог члана треба да:

1) укаже учесницима на тржишту на потребе за изградњом и реконструкцијом најважније инфраструктуре транспортног система коју треба изградити или реконструисати у наредних десет година;

2) садржи све инвестиције за које је донета одлука о реализацији и које су у току, као и инвестиције које ће се реализовати у периоду од наредне три године;

3) одреди рокове за реализацију свих инвестиционих пројеката.

Члан 195

Оператор транспортног система је дужан да при изради плана из члана 194., став 1., реално претпостави развој производње, снабдевања, потрошње и размене природног гаса са другим операторима транспортног система система, узимајући у обзир и регионални инвестициони план.

Члан 196

Агенције је дужна да организује консултације о плану из члана 194. став 1., са постојећим и потенцијалним корисницима система, на непристрасан и транспарентан начин.

Агенција може да захтева од потенцијалних корисника који учествују у консултацијама да образложе да су потенцијални корисници.

Агенција је дужна да на својој интернет страници објави резултате консултација, а нарочито евентуалне измене инвестиционог плана.

Агенција је дужна да проверава да ли десетогодишњи план развоја транспортног система обухвата све потребе за улагањем које су утврђене у поступку консултација као и да утврди усклађеност плана са регионалним инвестиционим планом

Агенција може од оператора система захтевати да измени и допуни десетогодишњи план развоја.

Агенција је дужна да након давања сагласности на план из члана 194, ст. 1., на својој интернет страници објави резултате консултација и евентуалне измене инвестиционог плана.

Агенција прати и оцењује реализацију десетогодишњег плана развоја транспортног система.

Члан 197

У случају да оператор транспортног система не реализује инвестицију коју је требало да реализује у року од три године у складу са планом из 194. ст.1, осим ако су у питању разлози ван његове контроле, Агенција ће предузети једну од следећих мера да би осигурала реализацију планираних инвестиција ако су те инвестиције још увек неопходне на основу најновијег десетогодишњег плана развоја:

1) да затражи од оператора преносног система реализацију предметне инвестиције;

2) да организује тендерску процедуру за избор најповољнијег инвеститора заинтересованог за предметну инвестицију;

3) да обавезе оператора преносног система да прихвати повећање капитала ради финансирања неопходне инвестиције и да дозволи независном инвеститору да учествује у том капиталу.

Члан 198

Оператор транспортног система природног гаса не може да купује и продаје природни гас осим у случају обезбеђивања сопствене потрошње природног гаса, балансирања система и надокнаду губитака у транспортном систему.

9) Правила о раду транспортног система природног гаса

Члан 199

Правилима о раду транспортног система природног гаса уређују се:

- 1) начин планирања развоја транспортног система;
- 2) технички услови за прикључење на транспортни систем;
- 3) услови за поуздан и сигуран рад транспортног система;
- 4) приступ транспортном систему;
- 5) коришћење и одржавање објеката;
- 6) правила о мерењу са дефинисаном потребном мерном опремом у зависности од положаја мерног места у систему и врсте корисника система;
- 7) расподела капацитета и управљања преоптерећењем;
- 8) размена података о најављеним и оствареним количинама, за потребе супституције недостајућих дневних мерења, расподеле транспортованих количина по корисницима, обрачуна одступања и финансијско поравнање;
- 9) рок за усклађивање свих добијених података са мерним подацима о остварним количинама за потребе обрачуна транспорта;
- 10) виртуална тачка у систему у којој корисници могу променити права власништва на природном гасу, а која се за потребе балансирања сматра улазом и излазом са транспортног система.
- 11) опсег квалитета, хемијског састава и других особина природног гаса који се преузима у систем и испоручује са система;
- 12) начин размене и усаглашавања података, информација и услова рада са другим операторима система;
- 13) управљање у случају поремећаја у систему;
- 14) правила поступања у случају када је угрожена сигурност испоруке природног гаса;
- 15) услови трговања повезани са техничким и оперативним пружањем услуга транспортног система и балансирања система;
- 16) Пружање услуга балансирања на најекономичнији, правичан, објективан и непристрасан начин који ће пружити одговарајуће подстицаје корисницима система да уравнотеже своју предају и преузимање електричне енергије.
- 17) обавеза објављивања свих података неопходних за приступ систему;
- 18) обавеза објављивања података о услугама које нуди оператор система, као и свих података везаних за технички, уговорени и слободни капацитет за све релевантне тачке транспортног система;
- 19) врста и начин достављања података које су учесници на тржишту дужни да достављају оператору система;
- 20) процедуре за најаву коришћења система, балансирање система, обрачун накнаде за дебаланс и оперативно балансирање између оператора транспортних система;
- 21) процедура решавања спорова из уговора о транспорту и
- 22) друга питања неопходна за рад транспортног система.

Правила из става 1. овог члана доноси Оператор транспортног система природног гаса уз сагласност Агенције.

Правила из става 1. овог члана објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије".

5. Дистрибутивни систем природног гаса и управљање дистрибутивним системом природног гаса

1) Оператор дистрибутивног система природног гаса

Члан 200

Дистрибутивни систем природног гаса чини мрежа цевовода, регулационе, мерно-регулационе и мерне станице на свим местима испоруке са дистрибутивног система, други енергетски објекти, електронска комуникациона, информациона и друга инфраструктура неопходна за дистрибуцију природног гаса максималног радног притиска једнаког или мањег од 16 бар, укључујући и лајнпак.

Члан 201

Делатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом природног гаса обавља оператор дистрибутивног система природног гаса, са правима и обавезама у складу са овим законом.

Оператор дистрибутивног система природног гаса послује у складу са принципима објективности, транспарентности и недискриминације, поштујући услове из закона и прописа донетих на основу овог закона.

2) Раздвајање оператора дистрибутивног система

Члан 202

Оператор дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа мора бити независан у смислу правне форме, организације и одлучивања од других делатности које нису повезане са делатношћу дистрибуције.

Независност оператора дистрибутивног система из става 1. овог члана не укључује обавезу да се власништво над средствима дистрибутивног система одвоји од вертикално интегрисаног предузећа.

Независност оператора дистрибутивног система осигурава се на следећи начин :

1) лица која су одговорна за управљање оператором дистрибутивног система не могу учествовати у органима управљања вертикално интегрисаног предузећа који су директно или индиректно одговорна за делатност производње, транспорта или снабдевања природним гасом

2) предузимањем мера које обезбеђују да су професионални интереси лица одговорних за управљање оператором дистрибутивног система узети у обзир на начин којим се обезбеђује њихова независност у раду.

3) оператор дистрибутивног система доноси одлуке, независно од вертикално интегрисаног предузећа, по питању средстава потребних за погон, одржавање и развој система.

4) оператор дистрибутивног система самостално доноси одлуке о текућем пословању, односно одлуке о изградњи или унапређењу дистрибутивне мреже ако су у оквирима одобреног финансијског плана.

5) Оператор дистрибутивног система мора да располаже запосленима, финансијским, материјалним и техничким средствима неопходним за испуњавање дужности прописаних овим законом.

Независност оператора дистрибутивног система не утиче на право матичног вертикално интегрисано предузећа да оператору одобрава годишњи финансијски план и поставља границе његове задужености.

Оператор дистрибутивног система дужан је да донесе Програм усклађености за обезбеђивање недискриминаторског понашања који садржи мере у циљу спречавања дискриминаторског понашања, начин праћења његовог поштовања и обавезе запослених за постизање постављених циљева.

Лице или орган, одговорно за праћење програма усклађености, односно лице одговорно за праћење усклађености оператора дистрибутивног система дужно је да сачини годишњи извештај о предузетим мерама за остваривање програма усклађености.

Извештај из става 6 овог члана се доставља Агенцији и објављује .

На основу извештаја из става 6 овог члана Агенција може тражити измену Програма усклађености за обезбеђивање недискриминаторског понашања.

Лице одговорно за праћење усклађености оператора дистрибутивног система, је потпуно независно и има приступ свим потребним информацијама оператора дистрибутивног система или било којег повезаног предузећа.

Члан 203

Енергетски субјект који обавља једну или више енергетских делатности чије су цене регулисане или који поред тих енергетских делатности обавља и друге енергетске, односно друге делатности које се у смислу овог закона не сматрају енергетским делатностима, дужан је да у циљу избегавања дискриминације, међусобног субвенционисања и поремећаја конкуренције у својим рачуноводственим интерним обрачунима води засебне рачуне за сваку од енергетских делатности и збирно за друге делатности које се у смислу овог закона не сматрају енергетским делатностима и да сачини годишњи биланс стања и биланс успеха за сваку делатност појединачно, у складу са овим законом, законом којим се уређује положај привредних субјеката и законом којим се уређује рачуноводство и ревизија.

Енергетски субјект из става 1. овог члана који има обавезу ревизије годишњих финансијских извештаја у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија, дужан је да обезбеди ревизију годишњих финансијских извештаја која треба да потврди поштовање начела избегавања дискриминације и међусобног субвенционисања.

Енергетски субјект из става 1. овог члана, дужан је да у свом општем акту о рачуноводству и рачуноводственим политикама утврди правила за распоређивање заједничких билансних позиција које ће примењивати при изради рачуноводствених интерних обрачуна по делатностима.

Оператори система дужни су да обезбеде тајност комерцијално осетљивих и пословних података енергетских субјеката и купаца енергије и енергената, као и тајност комерцијално осетљивих података и информација о својим активностима, у складу са овим законом и другим прописима.

Члан 204

Активности оператора дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа прати Агенција, да би га спречила да коришћењем положаја у вертикално интегрисаном предузећу наруши тржишну конкуренцију.

Оператор дистрибутивног система који је део вертикално интегрисаног предузећа у својим комуникацијама и својим пословним именом мора направити разлику у погледу свог идентитета у односу на енергетски субјект који се бави снабдевањем електричном енергијом у истом вертикално интегрисаном предузећу.

Унутар вертикално интегрисаног предузећа није дозвољено међусобно субвенционисање субјеката који се баве различитим енергетским и неенергетским делатностима, ради омогућавања конкуренције и избегавања дискриминације корисника или група корисника система.

Члан 205

Одредбе 202. и 203. овог закона не примењује се на оператора дистрибутивног система на чији систем је прикључено мање од 100 000 крајњих купаца.

3) Одговорности и дужности оператора дистрибутивног система

Члан 206

Оператор дистрибутивног система природног гаса одговоран је за:

- 1) сигуран и поуздан рад дистрибутивног система и квалитет испоруке природног гаса;
- 2) безбедан рад дистрибутивног система природног гаса;
- 3) развој којим се обезбеђује дугорочна способност дистрибутивног система да испуни потребе за дистрибуцијом природног гаса на економски оправдан начин;
- 4) недискриминаторски приступ дистрибутивном систему;
- 5) управљање дистрибутивним системом;
- 6) исправност и поузданост мерења испорученог природног гаса.

Члан 207.

Оператор дистрибутивног система природног гаса дужан је да:

- 1) одржава и развија дистрибутивни систем;
- 2) донесе правила о раду дистрибутивног система;
- 3) донесе план развоја дистрибутивног система сваке године за период од најмање пет година усклађен са планом развоја повезаних система и са захтевима за прикључење;
- 4) донесе програм мера и сачини годишњи извештај из члана 202. овог закона;
- 5) Министарству доставља податке за извештај о сигурности снабдевања;
- 6) донесе одлуку о цени за приступ дистрибутивном систему у складу са овим законом;
- 7) објави цене прикључења у складу са методологијом из члана 44.;
- 8) доноси план за смањење губитака у систему ако су губици изнад технички оправданог нивоа;
- 9) набавља природни гас за надокнаду губитака у дистрибутивној мрежи на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације;

10) не прави дискриминацију између корисника или група корисника дистрибутивног система, а нарочито не фаворизује са њим повезане енергетске субјекте;

11) корисницима дистрибутивног система пружа информације, како би остварили ефикасан приступ систему на принципима транспарентности и недискриминације;

12) обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током обављања делатности и да информације које могу обезбедити предност на тржишту објављује на недискриминаторан начин;

13) верификује и доставља податке оператору транспортног система неопходне за администрирање тржишта природног гаса у складу са правилима о раду транспортног система;

14) предузима прописане мере безбедности у току коришћења дистрибутивног система;

15) размењује информације неопходне за безбедно и сигурно функционисање система са другим операторима система;

16) Агенцији доставља податке и документацију из члана 46. став 2. тачка 6);

17) предузима мере за повећање енергетске ефикасности и заштиту животне средине;

18) уређује друга питања неопходна за рад дистрибутивног система.

План развоја из става 1. тачке 3) овог члана оператор дистрибутивног система електричне енергије дужан је да достави сваке године Агенцији, ради давања сагласности

Члан 208

Оператор дистрибутивног система природног гаса не може ни да купује ни да продаје природни гас, осим у случају куповине природног гаса за надокнаду губитака у дистрибутивном систему.

4) Правила о раду дистрибутивног система природног гаса

Члан 209

Правилима о раду дистрибутивног система природног гаса уређују се:

- 1) начин планирања развоја дистрибутивног система;
- 2) планирање рада и управљање дистрибутивним системом;
- 3) технички услови за прикључење на дистрибутивни систем;
- 4) приступ дистрибутивном систему;
- 5) правила о мерењу са дефинисаном потребном мерном опремом у зависности од положаја мерног места у систему и врсте корисника система;
- 6) коришћење и одржавање објеката;
- 7) поступци у случају поремећаја у раду дистрибутивног система;
- 8) врста и обим података који се размењују са другим енергетским субјектима и корисницима система, процедуре и динамика размене;
- 9) обавезе корисника дистрибутивног система;
- 10) друга питања неопходна за рад дистрибутивног система.

Правила из става 1. овог члана доноси Оператор дистрибутивног система природног гаса уз сагласност Агенције.

Правила из става 1. овог члана објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије".

6. Затворени дистрибутивни системи природног гаса

Члан 210

Затворени дистрибутивни систем је систем преко кога се дистрибуира природни гас на географски ограниченој индустријској зони, трговачкој зони и зони заједничких услуга, уколико:

1) је пословање или производни процес корисника тог система из специфичних и сигурносних разлога повезан;

2) се природни гас првенствено дистрибуира власнику или оператору система, њиховим повезаним предузећима.

На затворени дистрибутивни систем не могу бити прикључени крајњи купци из категорије домаћинства, осим у случају малог броја домаћинстава која су запослењем или на неки други начин у вези са власником или корисником оператора затвореног дистрибутивног система и налазе се на подручју тог система.

Члан 211

Корисници чији су објекти прикључени на затворени дистрибутивни систем не смеју бити дискриминисани у односу на кориснике других дистрибутивних система у погледу испоруке и снабдевања природним гасом.

Члан 212

Агенција доноси методологију за обрачун цене приступа затвореном дистрибутивном систему.

Агенција може дозволити оператору затвореног дистрибутивног система да примењује цене приступа затвореном дистрибутивном систему утврђене на основу методологије из чл. 44. и достављене Агенцији ради одобравања и пре него што добије сагласност од Агенције;

Агенција ће од оператора затвореног дистрибутивног система захтевати корекцију достављених обрачуна ако утврди да цене нису у складу са методологијом.

У случају из става 1. и 2. овог члана, Агенција на захтев корисника система оцењује и одобрава цене, односно методологије на основу којих се те цене утврђују,

Члан 213

Одредбе члана 206. и одредбе чл. 207. ст. 1, осим тач. 3), 12) 13), и 16), односе се на оператора затвореног дистрибутивног система.

Оператор затвореног дистрибутивног система дужан је да донесе план развоја за период важења лиценце усклађен са планом развоја дистрибутивног система на који је прикључен и захтевима за прикључење корисника затвореног дистрибутивног система.

Члан 214

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система природног гаса, врши контролу унутрашњих гасних инсталација у објекту крајњег купца у складу са законом којим се уређује цевоводни транспорт.

Крајњи купац је дужан да обезбеди одржавање унутрашњих гасних инсталација у свом објекту поверавањем тих послова предузећу, односно другом правном лицу или предузетнику који испуњава услове у складу са законом којим се уређује цевоводни транспорт.

7. Складиштење и управљање складиштем природног гаса

1) Оператор складишта природног гаса

Члан 215

Делатност складиштења и управљања складиштем природног гаса обавља Оператор складишта природног гаса.

Оператор складишта природног гаса послује у складу са принципима објективности, транспарентности и недискриминаторности, поштујући услове из закона и прописа донетих на основу овог закона.

Члан 216

Оператор складишта природног гаса мора бити самостално правно лице и независан је од обављања делатности производње, транспорта или снабдевања природним гасом.

Независност оператора складишта природног гаса осигурава се на следећи начин :

1) лица која су одговорна за управљање складиштем природног гаса не могу учествовати у органима управљања вертикално интегрисаног предузећа који су директно или индиректно одговорна за делатност производње, транспорта или снабдевања природним гасом;

2) предузимањем мера које обезбеђују да су професионални интереси лица одговорних за управљање складиштем природног гаса узети у обзир на начин којим се обезбеђује њихова независност у раду;

3) оператор складишта природног гаса доноси одлуке, независно од вертикално интегрисаног предузећа, по питању средстава потребних за погон, одржавање и развој система;

4) оператор складишта природног гаса самостално доноси одлуке о текућем пословању, односно одлуке о изградњи или унапређењу складишта природног гаса ако су у оквирима одобреног финансијског плана;

5) Оператор складишта природног гаса мора да располаже запосленима, финансијским, материјалним и техничким средствима неопходним за испуњавање дужности прописаних овим законом.

Независност оператора складишта природног гаса не утиче на право матичног вертикално интегрисаног предузећа да оператору одобрава годишњи финансијски план и поставља границе његове задужености.

2) Одговорности и дужности оператор складишта природног гаса

Члан 217

Оператор складишта природног гаса је одговоран за:

- 1) сигурност и поузданост утискивања и истискивања природног гаса;
- 2) безбедан рад складишта природног гаса;
- 3) недискриминаторски приступ складишту;
- 4) управљање складиштем.

Члан 218

Оператор складишта природног гаса дужан је да:

- 1) одржава и развија складиште;
- 2) предузима прописане мере безбедности;
- 3) донесе правила о раду складишта;
- 4) сваке године донесе план развоја транспортног система за период од најмање десет година и усклади га са планом развоја повезаних система и са захтевима за прикључење објеката складишта, произвођача и купаца;
- 5) донесе Програм усклађености за обезбеђивање недискриминаторског понашања, одреди лице одговорно за надзор над спровођењем овог програма и сачини годишњи извештај из члана 202. овог закона;
- 6) управља радом складишта;
- 7) Министарству доставља податке за извештај о сигурности снабдевања;
- 8) објављује податке о расположивим капацитетима;
- 9) купује природни гас за сопствену потрошњу и надокнаду губитака на принципима минималних трошкова, транспарентности и недискриминације;
- 10) доноси одлуку о цени за приступ складишту у складу са овим законом;
- 11) не прави дискриминацију између корисника или група корисника складишта, а нарочито не даје приоритет са њим повезаним енергетским субјектима;
- 12) корисницима складишта пружа информације, како би остварили ефикасан приступ складишту на принципима транспарентности и недискриминације;
- 13) усаглашава рад и размењује податке са оператором транспортног система неопходне за безбедан и сигуран рад складишта;
- 14) Агенцији доставља податке и документацију из члана 46. став 2. тачка (6);
- 15) обезбеди оператору транспортног система податке значајне за рад тржишта природног гаса;
- 16) обезбеди поверљивост комерцијално осетљивих информација добијених током обављања делатности и да информације које могу обезбедити предност на тржишту објављује на недискриминаторан начин;
- 17) предузима мере за повећање енергетске ефикасности и за заштиту животне средине;
- 18) уређује друга питања неопходна за рад складишта.

Члан 219

Оператор складишта природног гаса дужан је да сваке године поднесе Агенцији десетогодишњи план развоја складишта природног гаса у складу са Стратегијом и Програмом остваривања стратегије.

Десетогодишњи план развоја складишта природног гаса садржи ефикасне мере ради обезбеђења стабилности система и сигурности снабдевања.

План из става 1. овог члана треба да:

- 1) укаже учесницима на тржишту на потребе за изградњом и реконструкцијом најважније инфраструктуре складишта природног гаса коју треба изградити или реконструисати у наредних десет година;
- 2) садржи све инвестиције за које је донета одлука о реализацији и које су у току, као и инвестиције које ће се тек реализовати;
- 3) одреди рокове за реализацију свих инвестиционих пројеката.

3) Правила о раду складишта природног гаса

Члан 220

Правилима о раду складишта природног гаса уређују се:

- 1) услови за сигуран, поуздан и безбедан рад складишта;
- 2) коришћење и одржавање објеката;
- 4) планирање рада складишта;
- 5) управљање складиштем и регулација протока и притиска при утискивању и истискивању природног гаса на начин који обезбеђује сигуран и поуздан рад у оба циклуса, у случају поремећаја и хаварија;
- 6) врсте услуга оператора складишта;
- 7) услови и процедуре за приступ складишту и расподелу капацитета;
- 8) утврђивање расположивог капацитета складишта за: утискивање, радну запремину складишта и истискивање гаса;
- 9) начин и динамика објављивања сумарних података о утиснутим и истиснутим количинама природног гаса и искоришћености складишног капацитета и
- 10) друга питања неопходна за рад складишта.

Правила из става 1. овог члана доноси Оператор складишта природног гаса уз сагласност Агенције.

Правила из става 1. овог члана објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 221

Оператор складишта природног гаса не може ни да купује ни да продаје природни гас осим у случају обезбеђивања сопствене потрошње природног гаса и надокнаду губитака у складишту природног гаса.

8. Тржиште природног гаса

Члан 222

Куповина и продаја природног гаса се одвија на тржишту, на основу уговора о продаји природног гаса између учесника на тржишту.

Уговором о продаји природног гаса одређују се нарочито количина природног гаса, цена и период снабдевања.

Количина природног гаса може бити:

- 1) унапред уговорена за сваки обрачунски период током периода снабдевања или
- 2) одређена на основу остварене потрошње купца на месту примопредаје током периода снабдевања, у случају уговора о продаји са потпуним снабдевањем.

Оператор транспортног система је дужан да води евиденцију трансакција на тржишту природног гаса, на начин и по поступку утврђеном правилима о раду транспортног система природног гаса.

1) Учесници на тржишту природног гаса

Члан 223

Учесници на тржишту природног гаса могу бити:

- 1) произвођач природног гаса;
- 2) снабдевач природним гасом;
- 3) јавни снабдевач природним гасом;
- 4) крајњи купац;
- 5) оператор транспортног система у складу са чланом 198. овог закона;
- 6) оператор дистрибутивног система у складу са чланом 208. овог закона;
- 7) оператор складишта природног гаса у складу са чланом 221. овог закона.

Учесници на тржишту природног гаса дужни су да оператору транспортног система, доставе све потребне податке у складу са Правилима о раду транспортног система.

2) Балансна одговорност

Члан 224

Учесници на тржишту природног гаса морају уредити своју балансну одговорност закључењем уговора о транспорту, чиме се регулише финансијска одговорност за разлику између количине природног гаса предате на улазима у транспортни систем и преузете на излазима са транспортног, односно дистрибутивног система, за обрачунски период.

Оператор транспортног система природног гаса је одговоран за успостављање и спровођење балансне одговорности учесника на тржишту и вођење регистра балансне одговорности, у складу са правилима о раду транспортног система и правилима о промени снабдевача.

Члан 225

Снабдевач је балансно одговоран за места примопредаје крајњег купца који купује природни гас по уговору о продаји са потпуним снабдевањем.

Члан 226

Податке потребне за вођење регистра балансне одговорности за места примопредаје на дистрибутивном систему обезбеђује оператор дистрибутивног система природног гаса, који је дужан да их доставља оператору транспортног система природног гаса.

Члан 227

Оператор транспортног система природног гаса обезбеђује природни гас за балансирање и одржавање сигурног рада система од учесника на тржишту, коришћењем природног гаса из складишта, као и из лајнпака.

Сигурност снабдевања и обавезне резерве природног гаса

Члан 228

Енергетски субјекти који обављају енергетску делатност снабдевања природним гасом и енергетски субјект који снабдева јавне снабдеваче природног гаса дужни су да обезбеде обавезне резерве природног гаса које су најмање једнаке тридесетодневним просечним потребама тих купаца у текућој години.

Обавезне резерве природног гаса користе се за обезбеђење сигурности снабдевања енергијом и енергентима становништва и привреде.

Влада ближе прописује услове и начин обезбеђења и коришћења обавезних резерви природног гаса .

9. Прикључење на транспортни и дистрибутивни систем природног гаса

Члан 229

Објекат купца или произвођача природног гаса прикључује се на транспортни или дистрибутивни систем на основу одобрења надлежног оператора система у складу са овим законом и прописима донетим у складу са овим законом.

Одобрење за прикључење објекта купца или произвођача природног гаса који су већ прикључени на транспортни или дистрибутивни систем издаје се и у случају спајања или раздвајања инсталација односно мерних места, повећања одобреног капацитета објекта купца или произвођача природног гаса, као и поновног прикључења услед искључења.

Члан 230

Одобрење за прикључење објекта издаје се решењем у управном поступку на захтев правног или физичког лица чији се објекат прикључује.

Надлежни оператор система је дужан да одлучи по захтеву за прикључење објекта купца у року од 30 дана од дана пријема писменог захтева, односно по захтеву за прикључење објекта произвођача у року од 60 дана од дана пријема писменог захтева.

Против решења из става 2. овог члана може се поднети жалба Агенцији, у року од 15 дана од дана достављања решења. Одлука Агенције по жалби је коначна и против ње се може покренути управни спор.

Члан 231

Одобрење за прикључење објекта на транспортни или дистрибутивни систем садржи нарочито: место прикључења на систем, начин и техничке услове прикључења, одобрени капацитет, место и начин мерења природног гаса, рок за прикључење и трошкове прикључења.

Технички и други услови прикључења на транспортни или дистрибутивни систем утврђују се у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона, техничким и другим прописима и правилима о раду система на који се објекат прикључује.

Члан 232

Трошкови прикључења обухватају и трошкове набавке мерних уређаја и мерно регулационих станица и сноси их подносилац захтева за прикључење.

Висину трошкова прикључења утврђује оператор транспортног и дистрибутивног система, у складу са Методологијом за утврђивање трошкова прикључења коју доноси Агенција.

Методологијом из става 2. овог члана утврђују се начин и ближи критеријуми за обрачун трошкова прикључења, а у зависности од места прикључења на систем, одобреног капацитета, потребе за извођењем радова или потребе за уграђивањем неопходне опреме или других објективних критеријума.

Оператор система је дужан да акт о висини трошкова прикључења достави Агенцији пре почетка примене.

Агенција ће захтевати измену акта о висини трошкова прикључења, ако није донет у складу са методологијом.

Члан 233

Оператор система је дужан да прикључи објекат купца на транспортни, односно дистрибутивни систем у року од 15 дана од дана испуњења следећих услова:

- 1) услова из одобрења за прикључење;
- 2) да је за објекат прибављена употребна дозвола или да уређаји и инсталације објекта купца испуњавају техничке и друге прописане услове;
- 3) да купац достави оператору система уговор о продаји;
- 4) да је за место примопредаје уређена балансна одговорност и приступ систему.

Оператор система је дужан да прикључи објекат произвођача природног гаса на транспортни односно дистрибутивни систем у року од 15 дана од дана испуњења следећих услова:

- 1) услова из одобрења за прикључење;
- 2) да је за објекат прибављена употребна дозвола или да уређаји и инсталације објекта произвођача испуњавају техничке и друге прописане услове;
- 3) да је за место примопредаје уређена балансна одговорност и приступ систему.

Прикључењем објекта из ст. 1. и 2. овог члана прикључак постаје део система на који је прикључен.

Прописом о условима испоруке и снабдевања природним гасом ближе се уређују услови и начин доказивања испуњености услова из ст. 1. и 2. овог члана.

Ако оператор система не прикључи објекат купца, односно произвођача на транспортни, односно дистрибутивни систем у року из ст. 1. и 2. овог члана, надлежни инспектор, на захтев купца, односно произвођача природног гаса проверава, у року од 15 дана од дана подношења захтева, испуњеност услова за прикључење из ст. 1. и 2. овог члана и ако утврди да су испуњени услови наложиће оператору система да у року од два радна дана изврши прикључење објекта.

Члан 234

Повезивање енергетских објеката за дистрибуцију природног гаса са транспортним или другим дистрибутивним системом, складишта за природни гас са транспортним системом за природни гас, као и транспортних система међусобно, врши се на основу уговора.

Уговор из става 1. овог члана закључује се у писменој форми и садржи, поред елемената утврђених законом који уређује облигационе односе и следеће елементе:

- 1) техничке услове за повезивање система и место повезивања;
- 2) начин мерења испорученог природног гаса;
- 3) стварне трошкове повезивања система;
- 4) рок за повезивање система.

Члан 235

Место предаје природног гаса купцу, односно место преузимања природног гаса од произвођача је место на коме се граниче инсталације објекта купца односно произвођача и транспортног и дистрибутивног система.

Место разграничења одговорности између енергетског субјекта и купца односно произвођача и место мерења природног гаса ближе ће се уредити актом којим се утврђују услови испоруке и снабдевања природним гасом.

Члан 236

У случају потребе за прикључење објекта привременог карактера, градилишта, објекта на води и сличних објекта, као и објекта за које је одобрен пробни рад у складу са посебним законом може се издати одобрење за привремено прикључење објекта.

Издавање одобрења за привремено прикључење и испоруку енергије врши се под условима, на начин и поступак прописаним за издавања одобрења за прикључење објекта.

XV. СНАБДЕВАЊЕ КРАЈЊИХ КУПАЦА ПРИРОДНИМ ГАСОМ

1. Снабдевачи

Члан 237

Крајњи купци природног гаса имају право да слободно бирају снабдевача на тржишту, с тим што домаћинства то право почињу да остварују 1. јануара 2015. године.

Снабдевање крајњих купаца природним гасом може да обавља енергетски субјект који има лиценцу за обављање делатности снабдевања (у даљем тексту: снабдевач) или јавног снабдевања (у даљем тексту: јавни снабдевач) у складу са овим законом.

Снабдевање крајњих купаца природним гасом може да обавља, у складу са овим законом, и енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције природног гаса, ако испуњава услове из члана 205. овог закона.

Јавног снабдевача одређује Влада на начин и у поступку утврђеним законом.

Домаћинства и мали купци чији су сви објекти прикључени на дистрибутивни систем природног гаса, имају право на јавно снабдевање ако не изабере другог снабдевача.

Јавни снабдевач купује природни гас на билатералном или организованом тржишту.

До успостављања конкурентног тржишта природног гаса у Републици Србији, Влада ће, на основу спроведеног поступка јавног тендера, одредити снабдевача који ће снабдевати јавне снабдеваче природним гасом, на њихов захтев, под истим условима и по истим ценама.

Одлука о расписивању тендера из става 7. овог члана садржи нарочито услове за избор снабдевача, услове и начин образовања и промене цене, елементе уговора са јавним снабдевачем, као и рок на који се бира.

У случају да се путем јавног тендера не изабере снабдевач из става 7. овог члана, Влада ће одредити снабдевача који ће снабдевати јавне снабдеваче, као и услове снабдевања.

2. Права и обавезе у снабдевању крајњих купаца

Члан 238

Права и обавезе између снабдевача, односно јавног снабдевача и крајњег купца природног гаса уређују се уговором о продаји.

Уговор из става 1. овог члана садржи, поред општих елемената утврђених законом који уређује облигационе односе и следеће елементе:

- 1) права и обавезе у погледу количине и капацитета природног гаса;
- 2) права и обавезе снабдевача, односно јавног снабдевача и крајњег купца у случају неиспуњења обавеза и у случају привремене обуставе испоруке;
- 3) динамику снабдевања;
- 4) рок на који се уговор закључује и права и обавезе у случају престанка и раскида уговора;
- 5) начин обрачуна и услове плаћања преузетог природног гаса;
- 6) начин информисања о промени цена и других услова снабдевања природним гасом;
- 7) начин решавања спорова;
- 8) друге елементе у зависности од специфичности и врсте услуга које пружа снабдевач.

Услови за закључење и садржина уговора о продаји ближе се уређују прописом из члана 263. овог закона, а одредбе уговора морају на јасан, једноставан и недвосмислен начин обухватити права и обавезе купца.

Крајњи купац може закључити више уговора о продаји за једно место примопредаје за исти период снабдевања, а само један уговор може бити са потпуним снабдевањем.

Када је закључен уговор о продаји са потпуним снабдевањем, пре отпочињања снабдевања снабдевач, односно јавни снабдевач дужан је да закључи:

- 1) уговор о приступу систему са оператором система на који је објект крајњег купца прикључен;
- 2) уговор којим преузима балансну одговорност за места примопредаје крајњег купца.

3. Заштита крајњих купаца

Члан 239

Крајњи купац ужива заштиту својих права у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона, законом којим се уређује заштита потрошача и другим прописима.

Забрањено је непоштено пословање односно обмањујуће пословање у смислу прописа о заштити потрошача, а понуђени услови за закључење уговора морају бити транспарентни и сачињени јасним и разумљивим језиком.

Члан 240

Снабдевач је дужан да у обављању делатности снабдевања поступа на начин којим се обезбеђује равноправан положај крајњих природног гаса.

Снабдевач из става 1. овог члана је дужан да обезбеди да понуда за закључење уговора о продаји садржи следеће:

- 1) име и адресу снабдевача;
- 2) врсту и ниво квалитета понуђених услуга;
- 3) начин на који се могу добити најновије информације о ценама;

4) трајање уговора, услови за продужење и престанак уговора и услове под којима се уговор не може продужити, као и начин уређивања међусобних односа у случају престанка уговора;

5) пенале, компензације, рефундације и друга средства у случају да снабдевач не испуни уговорени ниво квалитета услуга, као и мерама које снабдевач може предузети за извршавање доспелих обавеза;

6) начин и поступак решавања приговора купца у случају да снабдевач не испуни уговорне обавезе, односно поступак решавања спорова, при чему је снабдевач обавезан да тај поступак учини једноставним, јефтиним, ефикасним и транспарентним.

Снабдевач је дужан да услове из става 1. овог члана објави, односно да купца о условима на пригодан начин обавести пре закључења уговора, с тим да се та обавеза односи и за случај закључења уговора преко посредника.

О промени цена и других услова продаје, снабдевач је обавезан да непосредно обавести купца у разумном року, а најкасније петнаест дана пре примене измењених цена или услова продаје, изузев у случају снижења цена и давања купцу повољнијих услова продаје.

У случају из става 4. овог члана, купац има право на раскид, односно отказ уговора о продаји ако не прихвата измењене услове продаје или измењене цене.

Снабдевач је дужан да купцима, у зависности од понуђених цена, трајања обрачунског периода, рокова доспелости обавеза и других специфичности, понуди више начина плаћања обавеза, подстицајних мера и погодности у плаћању обавезе.

Снабдевач је дужан и да:

1) обрачунава природни гас и услуге које пружа у складу са законом, прописима и уговором;

2) издаје рачун за испоручени природни гас, који садржи исказану цену природног гаса, обрачунски период, а у случају уговора о потпуном снабдевању и исказану цену пружених посебно уговорених услуга, као и накнаде прописане законом, порезе и остале обавезе или информације. 3) објави услове, поступак, правне последице, односно права купца у случају обуставе испоруке природног гаса због неизмиривања обавеза из уговора о продаји природног гаса, као и разлоге, поступак и правне последице искључења објекта купца са система;

3) ради информисања купаца о условима и начину остваривања права купаца обезбеди бесплатну телефонску линију за обавештавање и одговоре на питање купаца;

4) изврши и друге обавезе у складу са прописима којима се уређују облигациони односи, трговина и промет робе и услуга и заштита потрошача.

Уговором о продаји не може се купцу ускратити или отежати право на раскид, односно отказ уговора, због коришћења права на промену снабдевача, нити се могу наметати додатне финансијске обавезе по том основу.

Снабдевач је дужан да купца са којим има закључен уговор о продаји са потпуним снабдевањем, на његов захтев обавести о подацима о потрошњи природног гаса, у складу са овим законом, правилима о промени снабдевача и закљученим уговором.

Снабдевач је дужан да, у случају понуде за закључење уговора о потпуном снабдевању, пре закључења уговора купца обавести и о могућностима за промену снабдевача.

Одредбе овог члана сходно се примењују и на јавног снабдевача.

Ближи услови и начин извршавања обавеза снабдевача и јавног снабдевача у смислу овог члана, уређују се прописом о условима испоруке и снабдевања природног гаса из члана 263. овог закона.

4. Резервно снабдевање

Члан 241

Право на резервно снабдевање, у периоду отварања тржишта, има крајњи купац природног гаса, који нема право на јавно снабдевање, у складу са одредбама овог закона, у случају:

- 1) стечаја или ликвидације снабдевача који га је до тада снабдевао;
- 2) престанка или одузимања лиценце снабдевачу који га је до тада снабдевао;
- 3) да није нашао новог снабдевача након престанка уговора о продаји са претходним, осим ако је престанак уговора последица неизвршавања обавеза плаћања купца и
- 4) новог купца који није изабрао снабдевача.

У случају из става 1. тач. 1) и 2) овог члана право на резервно снабдевање се остварује без захтева купца, а у случају из става 1. тач. 3) и 4) овог члана на захтев купца.

Снабдевач који није у могућности да снабдева крајњег купца, у случају из става 1. тач. 1) и 2) овог члана, дужан је да о дану престанка снабдевања благовремено обавести резервног снабдевача, купца и оператора система.

Резервно снабдевање у случају из става 1. тач. 1) и 2) овог члана, почиње престанком уговора о продаји са ранијим снабдевачем, ако крајњи купац настави да преузима природни гас, а не закључи уговор са новим снабдевачом.

Резервно снабдевање може трајати најдуже 60 дана.

У случају да крајњи купац у року из става 5. овог члана не закључи уговор о продаји са снабдевачем, оператор система је дужан да му обустави испоруку природног гаса.

Члан 242

Влада ће на основу спроведеног поступка јавног тендера, одредити снабдевача који ће обављати резервно снабдевање (у даљем тексту: резервни снабдевач).

Одлука о расписивању тендера из става 1. овог члана садржи нарочито услове за избор резервног снабдевача, услове и начин образовања и промене цене, елементе уговора који резервни снабдевач закључује се крајњим купцем, као и рок на који се бира резервни снабдевач.

Цена из става 2. овог члана не може бити нижа од просечне цене по којој оператор транспортног система продаје природни гас за балансирање система.

Резервни снабдевач је дужан да купца обавести о условима снабдевања и цени природног гаса и да их објави на својој интернет страници или на други погодан начин.

Резервни снабдевач је дужан да уговор о продаји са потпуним снабдевањем у писменој форми достави крајњем купцу у року од 3 дана од дана почетка снабдевања.

Ако крајњи купац не закључи уговор из става 5. овог члана дужан је да плати преузету природни гас.

У случају да се на начин из става 1. овог члана не изабере резервни снабдевач, Влада ће одредити снабдевача који ће привремено вршити резервно снабдевање.

5. Обустава испоруке природног гаса по захтеву снабдевача или јавног снабдевача

Члан 243

Снабдевач, односно јавни снабдевач може захтевати од оператора транспортног, односно дистрибутивног система природног гаса обуставу испоруке природног гаса крајњем купцу због неизвршених обавеза из уговора о продаји.

Обуставом испоруке из става 1. овог члана, не престаје уговор о продаји, а у периоду обуставе испоруке, крајњи купац има обавезе које се односе на приступ систему.

Снабдевач, односно јавни снабдевач је дужан да пре подношења захтева оператору транспортног, односно дистрибутивног система природног гаса, за обуставу испоруке крајњем купцу због неизвршених обавеза крајњег купца из уговора о продаји, купца претходно у писменој форми упозори да, у року који не може бити краћи од 15 дана ни дужи од 30 дана од дана достављања упозорења, измири доспеле обавезе, односно постигне споразум о извршењу обавезе, као и да упозори купца на обавезу предузимања свих потребних мера ради заштите живота или здравља људи, безбедности имовине и заштите животне средине.

Уколико купац не измири обавезе у остављеном року, снабдевач, односно јавни снабдевач подноси захтев за обуставу испоруке природног гаса оператору транспортног, односно дистрибутивног система природног гаса на који је прикључен објект купца.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система природног гаса дужан је да на основу захтева снабдевача, односно јавног снабдевача изврши обуставу испоруке природног гаса купцу који није извршио своју обавезу ни по опомени у складу са одредбама овог члана, у року који не може бити дужи од 8 дана од дана пријема захтева.

Ближи услови и поступак обуставе испоруке и права и обавезе оператора система, снабдевача, односно јавног снабдевача и крајњих купаца уређују се прописом о условима испоруке и снабдевања природног гаса из члана 263. овог закона.

6. Правила о промени снабдевача

Члан 244

Услови и поступак промене снабдевача природним гасом, утврђују се правилима која доноси Агенција и која садрже нарочито:

- 1) поступак промене снабдевача;
- 2) услове које мора испунити снабдевач у вези са балансном одговорношћу;
- 3) обавезе снабдевача чији је уговор у поступку раскидања;
- 4) обавезе оператора транспортног, односно дистрибутивног система природног гаса;
- 5) права новог снабдевача у погледу приступа транспортном, односно дистрибутивном систему за потребе снабдевања новог купца.

Пре промене снабдевача, купац и снабдевач који га је до тада снабдевао дужни су да регулишу међусобне финансијске обавезе.

Промена снабдевача природног гаса је бесплатна за купца.

XVI. ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ У ОБЛАСТИ ПРИРОДНОГ ГАСА

1. Изузећа за нову инфраструктуру у области природног гаса

Члан 245

Нови инфраструктурни објекти гасоводног система, односно интерконектори или складишта природног гаса, могу се на захтев изузети од примене права на приступ из члана 248. став 1. овог закона, под следећим условима:

1) да улагање у нови инфраструктурни објекат повећава конкурентност на тржишту и сигурност снабдевања;

2) да је ризик улагања у нове инфраструктурне објекте такав да улагања неће бити ако се не одобри изузеће;

3) да нови инфраструктурни објекти морају бити у власништву физичког или правног лица које послује у другом правном субјекту одвојеном од оператора система у оквиру кога ће нови инфраструктурни објекти бити изграђени;

4) да корисници новог инфраструктурног објекта сnose трошкове за коришћење тог објекта;

5) да изузеће не спречава конкуренцију, ефикасно функционисање унутрашњег тржишта природног гаса и ефикасан рад регулисаног система са којим су нови инфраструктурни објекти повезани.

Одредба става 1. овог члана примењује се и у случају значајног повећања капацитета постојећих инфраструктурних објеката и измене ове инфраструктуре којом се омогућава развој нових извора снабдевања природним гасом.

Решење о изузећу из ст. 1. и 2. овог члана доноси Министарство, по прибављеном мишљењу Агенције и са мишљењем Агенције и детаљним образложењем објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Решење о изузећу из ст. 1. и 2. овог члана може обухватити целу или делове нове инфраструктуре, постојећу инфраструктуру са повећаним капацитетом или измењену постојећу инфраструктуру.

Приликом одлучивања о захтеву за изузеће из ст. 1. и 2. овог члана Министарство је дужно да размотри:

1) недискриминаторски приступ интерконектору;

2) период важења уговора закљученог за коришћење дате инфраструктуре;

3) повећање капацитета,

4) планирани период употребе инфраструктуре;

5) и узме у обзир националне специфичности које су применљиве у конкретном случају.

Приликом одлучивања о изузећу Министарство може да одлучује и о правилима и механизмима управљања и расподела капацитета у мери која не спречава спровођење дугорочних уговора.

У случају интерконектора, акт о изузећу се може донети након размене мишљења са другим државама на које изградња интерконектора има утицаја или са надлежним регулаторним телима.

2. Обавезе "узми или плати"

Члан 246

Снабдевач природним гасом који има или сматра да ће имати финансијске проблеме због обавеза "узми или плати" на основу закљученог уговора о куповини природног гаса, може поднети захтев Министарству да се оператор транспортног, односно дистрибутивног система или оператор складишта, привремено ослободи од примене права на регулисан приступ.

Решење о изузећу из става 1. овог члана доноси Министарство, по прибављеном мишљењу Агенције и са детаљним образложењем у које је уграђено мишљење Агенције објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Приликом одлучивања о изузећу из става 1. овог члана Министарство је дужно да узме у обзир следеће критеријуме:

- 1) остваривање конкурентности на тржишту гаса;
- 2) извршавање обавезе јавног снабдевања и обезбеђивање сигурног снабдевања;
- 3) положај подносиоца захтева на тржишту гаса и фактичко стање конкуренције на том тржишту;
- 4) озбиљност економских и финансијских тешкоћа са којима се сусреће подносилац захтева, оператор транспортног система или купци;
- 5) датум потписивања и услови једног или више предметних уговора, укључујући и обим тржишних промена које они предвиђају;
- 6) напори који су учињени да се пронађе решење таквог проблема;
- 7) могућност предвиђања подносиоца захтева да ће прихватање обавеза из уговора "узми или плати" довести до озбиљних тешкоћа;
- 8) ниво повезаности система са осталим системима и степен међусобне усаглашености рада система;
- 9) ефекти које би изузеће имало на тржиште природног гаса.

Сматра се да не постоје озбиљне тешкоће ако продаја природног гаса није пала испод нивоа минималних количина предвиђених уговором "узми или плати", уколико постоји могућност измене тог уговора или ако подносилац захтева може да пронађе друго решење.

Оператор система који није добио изузеће у складу са ставом 1. овог члана не може одбити приступ систему због обавеза "узми или плати".

Члан 247

Министарство ближе прописује услове из чл. 245. и 246. овог закона, садржину захтева за изузеће и садржину акта за изузећа.

Против решења о изузећу из чл. 245. и 246. овог закона може се изјавити жалба Влади у року од 8 дана од дана достављања решења.

Решење које доноси Влада је коначно и против њега се може покренути управни спор.

XVII. ПРИСТУП СИСТЕМУ

Члан 248

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система природног гаса, као и енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводима или транспорта деривата нафте продуктоводима је дужан да омогући корисницима система приступ систему по регулисаним ценама на принципу јавности и недискриминације, у складу са одредбама овог закона, као и прописима и правилима о раду система донетим на основу овог закона.

Приступ доводним гасоводима омогућава се на принципу јавности и недискриминације и није регулисан.

Члан 249

Приступ систему се уређује уговором о приступу који закључују оператор транспортног, односно дистрибутивног природног гаса система, односно енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводима или транспорта деривата нафте продуктоводима и корисник система, у складу са правилима о раду система.

Уговор о приступу поред елемената утврђених законом којим се уређују облигациони односи, садржи: податке о месту примопредаје, капацитет на месту примопредаје, обрачунски период и начин обрачуна у складу са методологијама из члана 44. овог закона, као и друге елементе у зависности од специфичности места примопредаје.

Уговором о приступу систему за приступ систему за дистрибуцију природног гаса не могу се уговорити капацитет већи од одобреног капацитета прикључка на месту примопредаје.

Уговором о приступу систему за транспорт и систему за складиштење природног гаса не може се уговорити капацитет већи од капацитета на који је додељено право на коришћење капацитета.

Оператор транспортног, односно дистрибутивног система природног гаса, као и енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводима или транспорта деривата нафте продуктоводима води регистар уговора о приступу.

Члан 250

Енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводима или транспорта деривата нафте продуктоводима, може одбити приступ систему ако нема техничких могућности због:

- 1) недостатка капацитета;
- 2) угрожене сигурности рада система.

Оператор система за транспорт, складиштење или дистрибуцију природног гаса може одбити приступ систему у случају:

- 1) недостатка капацитета;
- 2) ако би приступ систему онемогућио извршавање обавеза у погледу сигурности снабдевања;
- 3) озбиљних економских и финансијских тешкоћа због обавеза "узми или плати" у складу са овим законом.

Приступ доводним гасоводима може се одбити у случају:

- 1) недостатка капацитета;
- 2) неусклађености техничких карактеристика система;
- 3) ако би приступ систему угрозио производњу нафте и природног гаса;
- 4) ако би приступ систему угрозио права других корисника система.

Подаци о нивоу оптерећења, транспортног или дистрибутивног система или попуњености капацитета складишта природног гаса су јавни, а врста, обим и начин објављивања података морају бити у складу са правилима о раду система.

О одбијању приступа систему, оператор транспортног, односно дистрибутивног система природног гаса, енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводима или транспорта деривата нафте продуктоводима, односно произвођач природног гаса доноси решење најкасније у року од пет дана од дана подношења захтева за приступ систему.

Решење из става 4. овог члана садржи детаљно образложене разлоге за одбијање приступа систему.

Против решења из става 4. овог члана може се изјавити жалба Агенцији, у року од осам дана од дана достављања решења.

Одлука Агенције донета по жалби је коначна и против ње се може покренути управни спор.

1. Приступ систему за транспорт природног гаса

Члан 251

Приступ систему за транспорт природног гаса се врши на основу права на коришћење транспортног капацитета на улазима и излазима са транспортног система.

Право на коришћење транспортног капацитета остварује се на основу уговора о транспорту природног гаса који оператор транспортног система закључује са учесницима на тржишту, у складу са правилима о раду транспортног система.

Уговором из става 2. овог члана, транспортни капацитет се може расподелити као дугорочни, за период дужи од једне године или као краткорочни, за период краћи од једне године, а може се расподелити и као непрекидни или прекидни.

Ако је транспортни капацитет уговором из става 3. овог члана одређен као прекидни регулисана цена за тај капацитет се одређује сразмерно вероватноћи да ће до прекида транспорта доћи.

Оператор транспортног система је обавезан да сав расположиви транспортни капацитет понуди учесницима на тржишту, до нивоа који не нарушава сигуран рад система.

Оператор транспортног система је обавезан да у случају уговорног загушења, сав неискоришћени капацитет понуди најмање за дан унапред и као прекидни капацитет.

Оператор транспортног система је обавезан да објављује на својој интернет страници:

1) информације о услугама које пружа корисницима система и одговарајућим условима који се примењују;

2) податке о техничким, уговореним и расположивим капацитетима, за све улазне и излазне тачке са транспортног система и

3) друге податке и информације од значаја за транспарентан и недискриминаторан приступ транспортном систему.

Информације и подаци из става 7. овог члана, начин објављивања и период њиховог ажурирања, ближе се уређују правилима о раду транспортног система природног гаса.

2. Приступ складишту природног гаса

Члан 252

Расподела права на коришћење капацитета складишта природног гаса се врши на недискриминаторски и транспарентан начин, у складу са Правилима о раду складишта.

На расподелу права на коришћење капацитета складишта природног гаса, сходно се примењују одредбе члана 251. овог закона којима је уређена расподела права на коришћење капацитета транспортног система.

Оператор складишта природног гаса је обавезан да правила расподеле капацитета на улазу и излазу из складишта усклади са правилима расподеле капацитета за транспорт природног гаса на који је складиште прикључено.

10. Енергетски заштићени купац у области природног гаса

Члан 253.

Статус енергетски заштићеног купца може стећи домаћинство:

1) чији члан на основу акта органа надлежног за социјална питања остварује права из социјалне заштите;

2) чијем члану може бити угрожен живот или здравље обуставом или ограничењем испоруке природног гаса због здравственог стања, инвалидности или физичке неспособости.

Енергетски заштићени купац из става 1. овог члана има право на испоруку одређених количина природног гаса и обуставу испоруке под посебним условима и друга права утврђена овим законом и законом којим се уређује социјална заштита.

Влада ближе прописује критеријуме, начин заштите, услове, рокове и поступак за утврђивање статуса енергетски заштићеног купца, извор и начин обезбеђивања средстава за испоруку одређених количина природног гаса под посебним условима и начин вођења евиденције енергетски заштићених купца.

11. Права и обавезе купца и неовлашћено коришћење и природног гаса

Члан 254

Купац има право да захтева у случају техничких или других сметњи у испоруци енергије, чији узрок није на објекту купца, да се те сметње отклоне у примереном року.

Као примерени рок у којем је оператор система обавезан да отклони сметње у испоруци енергије купцима сматра се рок од 24 часа, а најдуже два дана од дана пријема обавештења о сметњи.

Сметњама у испоруци енергије у смислу става 1. овог члана не сматрају се прекиди у испоруци енергије настали због примене мера из члана 263. тач. 4) и 5) овог закона.

Члан 255

Купац је дужан да природни гас користи под условима, на начин и за намене утврђене одобрењем за прикључење и уговором о продаји, законом и другим прописима донетим на основу овог закона.

Члан 256

Купац је дужан да омогући овлашћеним лицима оператора система приступ мерним уређајима и инсталацијама, као и месту прикључка ради читавања, провере исправности, отклањања кварова, замене, одржавања и контроле исправности мерних и других уређаја са мерним орманима, уређења мерног места и обуставе испоруке енергије.

Ако купац, у случају из става 1. овог члана, онемогући приступ овлашћеним лицима оператора система, оператор система има право измештања мерног места, а купац је дужан да трпи измештање у складу са техничким условима утврђеним правилима о раду система на који је објекат прикључен.

Оператор система има право да обустави природног гаса ако у случају из става 2. овог члана измештање мерног места није могуће у складу са прописима и техничким условима утврђеним правилима о раду система.

Члан 257

У случају техничких или других сметњи у испоруци природног гаса чији је узрок на објекту купца или у случају када купац не извршава уговорне обавезе, оператор система обуставиће испоруку природног гаса купцу, под условима и на начин прописан овим законом, актом о условима испоруке и снабдевања природним гасом и другим прописима донетим у складу са овим законом.

Пре обуставе испоруке природног гаса купцу мора бити достављена писмена опомена у којој је одређен рок за отклањање уочених неправилности и недостатака.

Рок из става 2. овог члана не може бити краћи од три дана од дана достављања опомене.

Оператор система је дужан да настави природног гаса најкасније 24 часа по отклањању разлога због којих је обустава извршена.

Оператор система је дужан да обустави испоруку природног гаса и на захтев купца, под условом да се обустава захтева за период од најмање годину дана.

Члан 258

Ако је обустава испоруке природног гаса у случајевима и под условима из члана 147. и 243. овог закона трајала дуже од годину дана, оператор система је дужан да објекат искључи са система. Оператор система је дужан да објекат купца искључи са система и у случају када објекат, односно инсталације објекта не испуњавају услове у складу са прописима и представљају непосредну опасност по живот, здравље људи, животну средину и имовину, као и када то захтева купац.

Пре искључења купцу мора бити достављено писмено обавештење о искључењу, најмање 24 часа раније, осим ако је већ наступило угрожавање живота и здравља људи, животне средине и имовине или би одлагање искључења могло проузроковати пожар, експлозију, и загађења, односно друге штетне последице.

Члан 259

У случају обуставе испоруке или искључења објекта купца, у смислу чл. 147, 152, 153, 243, 256 и 257. овог закона, купац има право на приговор.

Оператор система је дужан да по приговору одлучи у року од 3 дана од дана пријема приговора.

У случају основаности приговора, оператор система је обавезан да настави испоруку природног гаса, без одлагања, а најкасније у року од 24 часа од момента утврђивања да је приговор основан.

Члан 260

Забрањено је прикључивање објеката на систем без одобрења за прикључење, самовласно прикључивање објеката, уређаја или инсталација на транспортни или дистрибутивни систем, као и пуштање у погон истих.

Забрањено је коришћење природног гаса без или мимо мерних уређаја или супротно условима утврђеним одобрењем за прикључење у погледу поузданог и тачног мерења преузетог природног гаса или уговором о продаји у погледу намене потрошње електричне енергије и природног гаса.

Члан 261

Када оператор система утврди да правно или физичко лице неовлашћено користи природни гас, односно да поступа супротно забранама из члана 260. овог закона дужан је да, без одлагања, искључи такав објекат са транспортног или дистрибутивног система и предузме мере у складу са законом.

XVIII. УСЛОВИ ИСПОРУКЕ И СНАБДЕВАЊА ПРИРОДНИМ

ГАСОМ, СИГУРНОСТ СНАБДЕВАЊА И МЕРЕ У СЛУЧАЈУ ПОРЕМЕЋАЈА У РАДУ ЕНЕРГЕТСКОГ СИСТЕМА ИЛИ ПОРЕМЕЋАЈА НА ТРЖИШТУ

Члан 262

Влада ближе прописује услове испоруке и снабдевања природним гасом купцима, као и мере које се предузимају у случају да је угрожена сигурност испоруке природног гаса купцима услед поремећаја у раду транспортног или дистрибутивног система или поремећаја на тржишту.

Члан 263

Условима испоруке и снабдевања природним гасом гаса ближе се уређују:

1) услови и начин давања одобрења за прикључење на систем и повезивање система;

2) место мерења и место разграничења одговорности за испоручени природни гас;

3) услови и начин прикључења објеката привременог карактера, градилишта и објеката у пробном раду и других објеката у складу са законом којим се уређује изградња објеката;

4) мере које се предузимају у случају краткотрајних поремећаја услед хаварија и других непредвиђених ситуација због којих је угрожена сигурност рада транспортног, односно дистрибутивног система, као и због непредвиђених и неопходних радова на одржавању енергетских објеката или неопходних радова на проширењу система;

5) мере које се предузимају у случају наступања опште несташнице, услови и начин предузимања мера и редослед ограничења испоруке природног гаса, као и

мере штедње и рационалне потрошње у случају опште несташице природног гаса;

6) услови и начин обуставе испоруке природног гаса;

7) услови и начин рационалне потрошње и штедње природног гаса;

8) услови снабдевања објеката купаца којима се не може обуставити испорука природног гаса због неизвршених обавеза за испоручени природни гас или у другим случајевима;

9) начин регулисања међусобних односа између снабдевача, оператора система и крајњег купца коме се не може обуставити испорука природног гаса;

10) услови и начин мерења испорученог, односно природног гаса;

11) начин обрачуна неовлашћено преузетог природног гаса;

12) начин обавештавања крајњег купца;

13) услови и мере за снабдевање купаца природног гаса;

14) обрачунски период и обавезан садржај рачуна за наплату испорученог природног гаса.

Влада доноси Превентивни акциони план, ради обезбеђивања сигурности снабдевања природним гасом, који садржи процену ризика у погледу остваривања сигурности снабдевања, као и мере за ублажавање утврђених ризика које се односе на потребан транспортни капацитет којим би се задовољила укупна потражња за природним гасом и обезбеђивање снабдевања одређених група крајњих купаца природног гаса.

Влада доноси Кризни план, ради обезбеђења сигурности снабдевања природним гасом, којим се утврђују мере, енергетски субјекти који ће бити задужени за обезбеђивање сигурности рада транспортног система и сигурности снабдевања одређених група крајњих купаца, количине и капацитете природног гаса, у случају опште несташице природног гаса.

Члан 264

Мере из члана 263. тач. 4) и 5) овог закона спроводе се на основу планова ограничења природног гаса које доноси оператор система.

Члан 265

Одлуку о примени мера из члана 263. тачка 4) овог закона доноси Оператор система.

Члан 266

Одлуку о примени мера из члана 263. тачка 5) овог закона доноси Влада, на предлог Министарства, а по претходном обавештењу Оператора система о наступању околности за примену ових мера.

Одлука из става 1. овог члана и план ограничења испоруке електричне енергије, односно природног гаса којим се спроводе мере из члана 160. тачка 5) овог закона објављују се у средствима јавног информисања најкасније 24 часа пре почетка примене мера на које се одлука односи.

Члан 267

У случају када је угрожена сигурност снабдевања купаца или рада транспортног, односно дистрибутивног система због недовољне понуде на тржишту енергије или наступања других ванредних околности, Влада прописује мере ограничења испоруке природног гаса или посебне услове увоза или извоза природног гаса, начин и услове за образовање и контролу цена, обавезу

испоруке само одређеним корисницима или посебне услове обављања енергетских делатности уз минимални поремећај тржишта енергијом у окружењу.

У случају из става 1. овог члана, Влада одређује начин обезбеђивања, односно изворе средстава за накнаду штете која може настати за енергетске субјекте који спроводе ове мере, као и услове и начин расподеле средстава по основу накнаде штете.

Мере из става 1. овог члана могу трајати док трају околности због којих су прописане, односно док трају последице настале услед тих околности.

О предузетим мерама из става 1. овог члана Министарство ће извештавати надлежна тела сагласно обавезама које произилазе из ратификованих међународних уговора.

XIX. НАФТА И ДЕРИВАТИ НАФТЕ

1. Обављање делатности

Члан 268

Енергетски субјекти који обављају енергетске делатности производње деривата нафте; транспорта нафте нафтоводима; транспорта деривата нафте продуктоводима; транспорта нафте, деривата нафте и биогорива другим облицима транспорта; складиштење нафте, деривата нафте и биогорива; трговине нафтом, дериватима нафте, биогоривима и компримованим природним гасом; трговине моторним и другим горивима на станицама за снабдевање возила и производње биогорива, дужни су да користе и одржавају енергетске објекте у складу са техничким и другим прописима који се односе на делатност коју обављају, као и условима заштите од пожара и експлозија, заштите животне средине утврђеним законом и другим прописима.

На субјекте који користе сабирно-транспортне и складишне системе нафте на експлоатационим пољима, примењују се одредбе закона којим се уређује рударство.

2. Транспорт нафте и деривата нафте

Члан 269

Енергетски субјекти који обављају делатност транспорта нафте нафтоводом или делатност транспорта деривата нафте продуктоводом, дужни су да у плану развоја, који се доноси за период од пет година, утврде динамику изградње нових и реконструкцију постојећих транспортних капацитета, изворе средстава и друге услове за развој транспортног система, као и програме и мере за смањење губитака у транспортном систему и одговорни су за остваривање плана развоја.

Члан 270

Нафтовод је добро од општег интереса, ценовод за транспорт сирове нафте са функционално повезаним енергетским објектима, од отпремне станице, сабирно-отпремне станице или терминала до рафинерије нафте, као и међудржавни систем за транспорт нафте, чији су саставни делови: пумпне и чистачке станице, технолошки резервоари, терминал, системи катодне заштите,

арматуре, мернорегулациона опрема, блок станице, систем за даљински надзор и управљање, телекомуникациона мрежа за потребе система даљинског надзора и друга одговарајућа постројења и уређаји, као и прво пуњење нафтовода.

Продуктовод је добро од општег интереса, цевовод који служи за транспорт деривата нафте и са функционално повезаним енергетским објектима до и од рафинеријског постројења до купца или складишта, као и међудржавни систем за транспорт течних и гасовитих деривата нафте и природног гаса, чији су саставни делови: пумпне и компресорске станице, технолошки резервоари, терминал, арматуре, мерно-регулациона опрема, блок станице, системи катодне заштите, телекомуникациона мрежа за потребе система даљинског надзора и друга одговарајућа постројења и уређаји, као и прво пуњење продуктовода

Члан 271

Енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводом или транспорта деривата нафте продуктоводом доноси Правила о раду система за транспорт нафте нафтоводом, односно Правила о раду система за транспорт деривата нафте продуктоводом, која садрже нарочито: техничке услове за безбедан рад система; поступке у случају хаварије и кризних ситуација, правила о приступу систему за транспорт нафте, односно деривата нафте; услове у погледу квалитета нафте односно деривата нафте који се предају за транспорт, правила о мерењу са дефинисаном потребном мерном опремом и друге услове транспорта.

На правила о раду из става 1. овог члана сагласност даје Агенција.

Правила из става 1. овог члана објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије".

XX. ПРИСТУП СИСТЕМУ ЗА ТРАНСПОРТ НАФТЕ И ДЕРИВАТА НАФТЕ

Члан 272

Енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводима или транспорта деривата нафте продуктоводима је дужан да омогући корисницима нафтовода или продуктовода приступ нафтоводу или продуктоводу по регулисаним ценама на принципу јавности и недискриминације, у складу са одредбама овог закона, као и прописима и правилима о раду система донетим на основу овог закона.

Члан 273

Приступ нафтоводу или продуктоводу се уређује уговором о приступу који закључују енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводима или транспорта деривата нафте продуктоводима и корисник система, у складу са правилима о раду система.

Уговор о приступу поред елемената утврђених законом којим се уређују облигациони односи, садржи: податке о месту примопредаје, снагу, односно капацитет на месту примопредаје, обрачунски период и начин обрачуна у складу са методологијама из члана 44. овог закона, као и друге елементе у зависности од специфичности места примопредаје.

Енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводима или транспорта деривата нафте продуктоводима води регистар уговора о приступу.

Члан 274

Енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводима или транспорта деривата нафте продуктоводима, може одбити приступ систему ако нема техничких могућности због:

- 1) недостатка капацитета;
- 2) погонских сметњи или преоптерећености система;
- 3) угрожене сигурности рада система.

О одбијању приступа нафтоводу или продуктоводу енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводима или транспорта деривата нафте продуктоводима доноси решење најкасније у року од пет дана од дана подношења захтева за приступ систему.

Решење из става 4. овог члана садржи детаљно образложене разлоге за одбијање приступа систему.

Против решења из става 4. овог члана може се изјавити жалба Агенцији, у року од осам дана од дана достављања решења.

Одлука Агенције донета по жалби је коначна и против ње се може покренути управни спор.

Члан 275

Енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводом односно транспорт деривата нафте продуктоводом дужан је да омогући транзит нафте нафтоводом или транзит деривата нафте продуктоводом на принципу регулисаног приступа, недискриминације и јавности уз поштовање закључених међудржавних конвенција или уговора.

Енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводом или транспорта деривата нафте продуктоводом може одбити приступ систему по захтеву за транзит нафте нафтоводима или транзит деривата нафте продуктоводом ако постоје техничко-технолошка ограничења, ако су капацитети нафтовода или продуктовода попуњени, или због преузетих уговорних обавеза и потрошње нафте или деривата нафте од стране купаца на територији Републике Србије.

За одбијање захтева за транзит нафте нафтоводом примењује се поступак из члана 274. овог закона.

Члан 276

Енергетски субјект који обавља делатност транспорта нафте нафтоводом, односно транспорта деривата нафте продуктоводом, дужан је да обезбеди тајност комерцијалних и пословних података енергетских субјеката и купаца енергије, као и других података који су му доступни у обављању делатности.

1. Сигурност снабдевања и оперативне резерве

Члан 277

Енергетски субјекти који снабдевају купце дериватима нафте и купци деривата нафте који користе деривате нафте за производњу електричне или топлотне енергије дужни су да, поред обавезних резерви нафте према посебном

закону, обезбеде и оперативне резерве које су најмање једнаке петнаестодневним просечним потребама тих купаца у претходној години.

Оперативне резерве деривата нафте користе се за обезбеђење сигурности снабдевања енергијом становништва и привреде.

Министарство ближе прописује услове и начин обезбеђења, коришћења и обнављања оперативних резерви деривата нафте.

Оперативне резерве нафте и нафтних деривата морају бити одвојене од обавезних резерви.

Члан 278

Енергетски субјекти који обављају делатност производње и трговине нафтом, дериватима нафте, биогоривима и компримованим природним гасом и трговине моторним и другим горивима на станицама за снабдевање возила дужни су Министарству достављати:

- 1) податке о набавци и продаји нафте, деривата нафте, биогорива и компримованог природног гаса који се односи на количину, порекло, цену и квалитет и
- 2) податке о ценама деривата нафте са и без акциза и пореза.
- 3) друге податке

Члан 279

Енергетски субјекти који обављају делатност производње нафтних деривата и складиштења нафте, деривата нафте и биогорива дужни су Министарству достављати:

- 1) петогодишње планове развоја и инвестиција;
- 2) податке о планираним или започетим инвестицијама и ремонтима
- 3) податке о постројењу у случају прекида рада

Министарство ће ближе прописати рокове, садржај и начин достављања података из става 1. овог члана.

2. Квалитет деривата нафте и биогорива

Члан 280

Деривати нафте и биогорива који се стављају на тржиште морају испуњавати услове утврђене прописима о квалитету течних нафтних горива и биогорива, прописима о заштити животне средине, техничким и другим прописима који се односе на промет деривата нафте.

Деривати нафте који се стављају на тржиште морају бити обележени (маркирани).

Влада ће ближе уредити услове, начин и поступак обележавања (маркирања) деривата нафте из става 2. овог члана.

Члан 281

Министарство надлежно за послове енергетике врши мониторинг квалитета деривата нафте.

Министар ће ближе уредити услове, начин и поступак мониторинга квалитета деривата нафте

3. Подстицајне мере за производњу биогорива

Члан 282

Влада ближе прописује обавезан удео биогорива у сектору саобраћаја и мере за његово достизање.

Влада ближе прописује подстицајне мере за производњу биогорива.

Влада на предлог Министарства и министарства надлежног за послове животне средине одређује критеријуме за одрживу производњу биогорива

XXI. ЗАШТИТА ЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА ИЗ ОБЛАСТИ

ПРИРОДНОГ ГАСА, НАФТЕ И ДЕРИВАТА НАФТЕ

Члан 283

Енергетски субјект који користи и одржава енергетске објекте има право преласка преко непокретности другог власника ради извођења радова на одржавању, контроли исправности објекта, уређаја, постројења или опреме, као и извођења других радова и употребе непокретности на којој се изводе наведени радови само док ти радови трају.

Власник непокретности је дужан да омогући приступ енергетским објектима из става 1. овог члана и да трпи и не омета извршење радова из става 1. овог члана.

Енергетски субјект из става 1. овог члана је дужан да надокнади штету коју нанесе власнику непокретности у току извођења радова, чију висину утврђују споразумно.

У случају да власник непокретности и енергетски субјект не постигну споразум у смислу става 3. овог члана, одлуку о томе доноси надлежни суд.

Члан 284

Надлежни орган може наложити измештање енергетског објекта само у случају изградње објекта саобраћајне, енергетске и комуналне инфраструктуре, објекта за потребе одбране земље, водопривредних објекта и објекта за заштиту од елементарних непогода и других објекта који се у смислу закона о експропријацији сматрају објектима од општег интереса, а који се, због природних или других карактеристика, не могу градити на другој локацији, као и у случају изградње објекта и извођења радова на експлоатацији рудног блага.

У случају из става 1. овог члана трошкове измештања енергетског објекта, подразумевајући и трошкове градње, односно постављања тог енергетског објекта на другој локацији, сноси инвеститор објекта због чије изградње се измешта енергетски објекат.

Члан 285

Забрањена је изградња објекта који нису у функцији обављања енергетских делатности, као и извођење других радова испод, изнад или поред енергетских објекта, супротно закону, као и техничким и другим прописима.

Забрањено је засађивање дрвећа и другог растиња на земљишту изнад, испод или на непрописној удаљености од енергетског објекта.

Оператор система, односно енергетски субјект за транспорт нафте нафтоводом или за транспорт деривата нафте продуктоводом, надлежан за

енергетски објекат, дужан је да о свом трошку редовно уклања дрвеће или гране и друго растиње које угрожава рад енергетског објекта.

Власници и носиоци других права на непокретностима које се налазе испод, изнад или поред енергетског објекта не могу предузимати радове или друге радње којима се онемогућава или угрожава рад енергетског објекта без претходне сагласности енергетског субјекта који је власник, односно корисник енергетског објекта.

Сагласност из става 4. овог члана издаје енергетски субјект на захтев власника или носиоца других права на непокретностима које се налазе испод, изнад или поред енергетског објекта, у року од 15 дана од дана подношења захтева и садржи техничке услове у складу са законом, техничким и другим прописима.

XXII. ТОПЛОТНА ЕНЕРГИЈА

1. ПРОИЗВОДЊА ТОПЛОТНЕ ЕНЕРГИЈЕ

1) Произвођач топлотне енергије

Члан 286

Енергетски субјект који производи топлотну енергију (у даљем тексту: произвођач топлотне енергије) дужан је да производне капацитете одржава у исправном стању, да обезбеди њихову сталну погонску и функционалну способност и безбедно коришћење у складу са техничким и другим прописима који се односе на услове експлоатације те врсте објеката и инсталација, њихову безбедност и услове заштите животне средине утврђене законом и другим прописима.

Произвођач топлотне енергије може користити производне капацитете у свом власништву или производне капацитете других власника, а међусобне односе уређују уговором.

Приликом изградње нових топлотних извора или реконструкције постојећих, уколико располаже потребним финансијским средствима или се та средства могу обезбедити, произвођач топлотне енергије дужан је да да предност изградњи постројења за комбиновану производњу електричне и топлотне енергије.

Члан 287

Произвођач топлотне енергије коме је актом о оснивању или актом о поверавању обављања делатности производње топлотне енергије утврђена обавеза производње топлотне енергије за тарифне купце дужан је да произведену топлотну енергију испоручује енергетском субјекту који обавља делатност снабдевања тарифних купаца топлотном енергијом према годишњем билансу потреба тарифних купаца.

Произвођач топлотне енергије из става 1. овог члана и енергетски субјект који обавља делатност снабдевања тарифних купаца топлотном енергијом, ако се те делатности не обављају у истом правном субјекту, закључују годишњи уговор о продаји топлотне енергије за потребе тарифних купаца у писменој форми.

2. ДИСТРИБУЦИЈА ТОПЛОТНЕ ЕНЕРГИЈЕ

1) Обавезе дистрибутера топлотне енергије

Члан 288

Енергетски субјект који обавља делатност дистрибуције топлотне енергије (у даљем тексту: дистрибутер топлотне енергије) може да обавља и делатност снабдевања топлотном енергијом тарифних купаца под условима утврђеним овим законом и прописима које доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе, односно град Београда.

Дистрибутер топлотне енергије дужан је да врши дистрибуцију топлотне енергије свим купцима топлотне енергије на подручју на којем обавља ту делатност на принципима јавности и недискриминације.

2) Прикључење на дистрибутивни систем

Члан 289

Прикључак на дистрибутивну мрежу гради дистрибутер топлотне енергије, прикључак може изградити и крајњи купац на сопствени захтев уз одобрење и техничку контролу дистрибутера топлотне енергије уз закључен уговор.

Уговор из става 1. овог члана закључује се у писаној форми и садржи поред елемената утврђених законом који уређује облигационе односе и следеће елементе: време прикључења, права и обавезе у погледу количине енергије која се испоручује, динамике и квалитета испоруке, трајање услова и услове продужења уговора, права и обавезе у случају престанка уговора.

Прикључак се изводи у складу са решењем о прикључењу, уговором о прикључењу, техничким условима за прикључење које утврђује и доноси дистрибутер топлотне енергије и техничким прописима и нормама.

Прикључењем купца на дистрибутивну мрежу прикључак постаје саставни део дистрибутивне мреже. Прикључак је у току пробног рада дужан да одржава дистрибутер топлотне енергије о свом трошку или крајњи купац о свом трошку у зависности ко је прикључак градио.

Накнаду за прикључење на дистрибутивну мрежу и за повећање прикључне снаге плаћа подносилац захтева.

3) Планови развоја дистрибутера топлотне енергије и однос према плановима развоја јединица локалне самоуправе

Члан 290

Дистрибутер топлотне енергије одговоран је за одржавање, рад и развој дистрибутивног система усклађеног са потребама купаца које снабдева топлотном енергијом на одређеном подручју.

Дистрибутер топлотне енергије дужан је да својим планом развоја утврђује начин и динамику изградње новог и реконструкцију постојећег дистрибутивног система и других дистрибутивних капацитета за период од пет година и усклађује их са плановима развоја јединица локалне самоуправе, односно града Београда.

Дистрибутер топлотне енергије одговоран је за остваривање плана развоја из става 2. овог члана о чему подноси годишњи извештај јединици локалне самоуправе.

4) Правила о раду дистрибутивног система

Члан 291

Дистрибутер топлотне енергије доноси правила о раду дистрибутивног система уз сагласност надлежног органа јединице локалне самоуправе, односно града Београда.

Правилима о раду дистрибутивног система утврђују се нарочито: технички услови за прикључење корисника на систем, технички услови за повезивање са произвођачем, технички и други услови за безбедан погон дистрибутивног система и за обезбеђивање поузданог и континуираног снабдевања купаца топлотном енергијом, поступци у кризним ситуацијама, правила о мерењу са дефинисаном потребном мерном опремом.

Правила из става 1. овог члана објављују се у службеним гласилима јединица локалне самоуправе, односно града Београда.

3. СНАБДЕВАЊЕ ТОПЛОТНОМ ЕНЕРГИЈОМ

1) Обавезе и одговорност снабдевача топлотном енергијом

Члан 292

Енергетски субјект који обавља делатност снабдевања топлотном енергијом (у даљем тексту: снабдевач топлотном енергијом) обавља делатност снабдевања тарифних купаца, под условима утврђеним овим законом и прописима које доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Снабдевач топлотном енергијом одговоран је за обезбеђење довољних количина и квалитета топлотне енергије за снабдевање тарифних купаца.

Снабдевач топлотном енергијом одговоран је за продају топлотне енергије тарифним купцима, прикупљање података потребних за обрачун топлотне енергије, достављање рачуна и наплату потрошене топлотне енергије.

Снабдевач топлотном енергијом и орган управљања објектом закључују уговор о снабдевању топлотном енергијом пре прикључења објекта на дистрибутивни систем.

2) Заштита тарифних купаца

Члан 293

Тарифни купац ужива заштиту својих права у складу са овим законом, прописима донетим на основу овог закона, законом којим се уређује заштита потрошача и другим прописима.

Забрањено је непоштено пословање односно обмањујуће пословање у смислу прописа о заштити потрошача, а понуђени услови за закључење уговора морају бити транспарентни и сачињени јасним и разумљивим језиком.

3) Место разграничења одговорности за испоручену топлотну енергију

Члан 294

Мерно регулациона опрема, мерни уређај, односно топлотно предајна станица, представља место предаје енергије и место разграничења одговорности за предату енергију између дистрибутера и снабдевача топлотном енергијом, односно између снабдевача топлотном енергијом и крајњег купца топлотне енергије.

4) Искључење тарифних купаца топлотне енергије са система

Члан 295

Тарифни купци топлотне енергије који се снабдевају топлотном енергијом са заједничког мерача топлотне енергије не могу се искључити без сагласности дистрибутера топлотне енергије и снабдевача топлотном енергијом.

Дистрибутер топлотне енергије и снабдевач топлотном енергијом дужни су да дају сагласност тарифном купцу за искључење са система ако то дозвољавају технички услови и ако тарифни купац обезбеди сагласност свих тарифних купаца који се снабдевају са заједничког мерача топлотне енергије. за његово искључење.

Члан 296

Јединица локалне самоуправе, односно град Београд, која на свом подручју има енергетске објекте за дистрибуцију топлотне енергије, дужна је да осигура трајно и квалитетно обављање енергетске делатности дистрибуције топлотне енергије.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе, односно града Београда својим прописом утврђује услове и начин обезбеђивања континуитета у снабдевању топлотном енергијом купаца на свом подручју, права и обавезе дистрибутера топлотне енергије, права и обавезе купаца топлотне енергије, издаје лиценце, и даје сагласност на цене топлотне енергије формиране у складу са тарифним системом и прописује друге услове којима се обезбеђује редовно и сигурно снабдевања купаца топлотном енергијом, у складу са законом.

Јединица локалне самоуправе може за обављање делатности производње топлотне енергије, дистрибуције топлотне енергије и снабдевања топлотном енергијом основати један енергетски субјект.

У случају из става 2. овог члана актом о оснивању утврђују се услови и начин обављања сваке од делатности у енергетском субјекту.

5) Издавање лиценци

Члан 297

Енергетски субјект пре почетка делатности производње топлотне енергије укупне инсталисане снаге свих топлотних извора на којима обавља делатност, веће од 0.5 MWт енергетски субјект дужан је да од надлежног органа јединице локалне самоуправе, односно града Београда прибави лиценцу.

Енергетски субјект пре почетка обављања делатности дистрибуције топлотне енергије дужан је да од надлежног органа јединице локалне самоуправе, односно града Београда прибави лиценцу за обављање те делатности.

Енергетски субјект пре почетка обављања делатности снабдевања топлотном енергијом тарифних купаца без обзира да ли има или нема дистрибутивни

систем, дужан је да од надлежног органа јединице локалне самоуправе, односно града Београда прибави лиценцу за обављање те делатности.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе, односно града Београд који издаје лиценце за обављање енергетских делатности производње топлотне енергије, дистрибуције топлотне енергије и снабдевања топлотном енергијом дужан је одлучити о издавању лиценце, у року од 60 дана од дана подношења захтева.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе, односно града Београда који издаје лиценце за обављање енергетских делатности производње топлотне енергије, дистрибуције топлотне енергије и снабдевања топлотном енергијом дужан је водити регистар издатих лиценци.

Члан 298

Надлежни орган јединице локалне самоуправе доноси:

- 1) одлуку о условима и начину снабдевања топлотном енергијом;
- 2) правила за расподелу трошкова топлотне енергије са заједничког мерног уређаја у топлотно предајној станици.

Одлуком из става 1. тачка 1) овог члана уређује се:

- 1) планирање и развој система даљинског грејања;
- 2) однос енергетског субјекта и купаца топлотне енергије;
- 3) власничка разграничења и надлежност за одржавање топлотне опреме укључујући и заједнички мерач топлотне енергије;
- 4) услови и начин издавања одобрења за прикључење, са методологијом за утврђивање трошкова прикључења на дистрибутивни систем;
- 5) услови за изградњу прикључног топловода и топлотно предајне станице;
- 6) услови прикључења на дистрибутивну мрежу;
- 7) почетак испоруке топлотне енергије;
- 8) квалитет снабдевања топлотном енергијом;
- 9) рекламације за испоручену топлотну енергију;
- 10) неовлашћено коришћење топлотне енергије, и
- 11) обустава испоруке топлотне енергије.

Правилима из става 1. тачка 2) овог члана уређује се:

- 1) уградња, власнички односи и одржавање уређаја за расподелу испоручене топлотне енергије измерене на заједничком мерачу топлотне енергије (укључујући делитеље трошкова на радијаторима и посебне мераче топлотне енергије за просторе свих категорија)

- 2) дефинисање модела за расподелу трошкова за испоручену топлотну енергију на заједничком мерачу топлотне енергије

- 3) расподела и обрачун трошкова за испоручену топлотну енергију са заједничког мерача топлотне енергије

6) Тарифни системи

Члан 299

Влада доноси тарифне системе за енергетске делатности производње, дистрибуције и снабдевања топлотном енергијом;

Тарифним системом уређују се:

- 1) услови и начин утврђивања максималне висине прихода енергетског субјекта који обавља делатност производње топлотне енергије, дистрибуције топлотне енергије и снабдевања топлотном енергијом;

- 2) тарифни елементи и тарифни ставови за обрачун топлотне енергије;
- 3) групе тарифних купаца у зависности од намене коришћења објекта и категорије купаца;
- 4) критеријуми и мерила за одређивање нивоа цена топлотне енергије;
- 5) процедура за подношење захтева за промену цена топлотне енергије.

7) Енергетски заштићени купац

Члан 300

Статус енергетски заштићеног купца може стећи домаћинство:

1) чији члан на основу акта органа надлежног за социјална питања остварује права из социјалне заштите;

2) чијем члану може бити угрожен живот или здравље обуставом или ограничењем испоруке топлотне енергије због здравственог стања, инвалидности или физичке неспособости.

Енергетски заштићени купац из става 1. овог члана има право на умањење рачуна за топлотну енергију и обуставу испоруке под посебним условима и друга права утврђена овим законом и законом којим се уређује социјална заштита.

Влада ближе прописује критеријуме, начин заштите, услове, рокове и поступак за утврђивање статуса енергетски заштићеног купца, извор и начин обезбеђивања средстава за испоруку одређених количина топлотне енергије под посебним условима и начин вођења евиденције енергетски заштићених купаца.

4. ПОВЛАШЋЕНИ ПРОИЗВОЂАЧИ ТОПЛОТНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Члан 301

Повлашћени произвођачи топлотне енергије су произвођачи који у процесу производње топлотне енергије користе обновљиве изворе енергије и при томе испуњавају услове у погледу енергетске ефикасности.

Статус повлашћеног произвођача топлотне енергије утврђује Министарство решењем које се доноси у року од 30 дана од дана подношења захтева, ако су испуњени услови утврђени овим законом.

Ако енергетски субјект у појединачном производном објекту инсталисане електричне снаге до 50 MW истовремено производи електричну и топлотну енергију са високим степеном искоришћења примарне енергије и по том основу је стекао статус повлашћеног произвођача електричне енергије, исти енергетски субјект не може за исти производни објекат, у истом временском раздобљу, стицати и статус повлашћеног произвођача топлотне енергије.

Влада ближе прописује услове и поступак стицања статуса повлашћеног произвођача топлотне енергије, садржину захтева за стицање статуса повлашћеног произвођача топлотне енергије, доказе о испуњавању услова за стицање статуса повлашћеног произвођача топлотне енергије, обавезе повлашћеног произвођача топлотне енергије и начин контроле испуњавања прописаних обавеза, као и садржину и начин вођења регистра повлашћених топлотне енергије.

1) Регистар повлашћених произвођача топлотне енергије

Члан 302

Министарство води регистар повлашћених произвођача топлотне енергије, који садржи нарочито податке о: постројењима за производњу топлотне енергије, локацији на којој се налазе, инсталисаној снази топлане, времену предвиђеном за експлоатацију, условима изградње и експлоатације за то постројење, врсти примарног извора који користи и субјектима који обављају енергетску делатност производње топлотне енергије у тим објектима.

2) Подстицајне мере за коришћење обновљивих извора за производњу топлотне енергије

Члан 303

Повлашћени произвођачи топлотне енергије, односно енергије за грејање и хлађење имају право на подстицајне мере.

Повлашћени произвођачи топлотне енергије имају право на субвенције, пореске, царинске и друге олакшице, у складу са законом и другим прописима којима се уређују порези, царине и друге дажбине.

Средства за подстицај обезбеђују крајњи купци плаћањем посебне накнаде за подстицај која се плаћа уз рачун за испоручену топлотну енергију, било да је то рачун који издаје повлашћени произвођач или рачун средстава обједињене наплате за извршене комуналне услуге.

Влада, на предлог Министарства, најкасније до краја децембра текуће године за наредну годину, утврђује висину накнаде из става 3. овог члана која се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”

Влада прописује начин обрачуна, начин наплате, односно плаћања и прикупљања средстава по основу накнаде за подстицај повлашћених произвођача топлотне енергије.

Члан 304

Влада ближе прописује подстицајне мере за производњу и откуп топлотне енергије коришћењем обновљивих извора енергије, у зависности од врсте и снаге топлане, прописује цене по којима се откупљује топлотна енергија од повлашћених произвођача, период важења цена и обавезе откупа топлотне енергије, садржину и трајање уговора о откупу топлотне енергије од повлашћених произвођача, ближе дефинише категорије повлашћених произвођача топлотне енергије, начин читавања топлотне енергије код повлашћеног произвођача, период трајања подстицајних мера одређен уговором о откупу топлотне енергије произведене код повлашћеног произвођача који закључује повлашћени произвођач, утврђује права и обавезе које из тих мера произлазе за повлашћене произвођаче

XXIII. ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

Члан 305

Надзор над спровођењем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство.

Инспекцијски надзор врши Министарство преко електроенергетског инспектора, енергетског инспектора и инспектора опреме под притиском у оквиру делокруга утврђеног законом.

Аутономној покрајини поверава се вршење инспекцијског надзора из става 2. овог члана на територији Аутономне покрајине.

Надзор над спровођењем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши и министарство надлежно за послове трговине преко тржишних инспектора у складу са законом којим се уређује трговина и законом којим се уређује заштита потрошача.

1) Инспектори

Члан 306

Послове електроенергетског инспектора може да обавља лице које има стечено високо образовање на студијама другог степена (дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно на основним студијама у трајању од најмање 4 године, односно друге услове одређене законом који уређује права и дужности државних службеника, другим прописом и актом о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у министарству, као и положен стручни испит из одговарајуће области.

Послове инспектора опреме под притиском може да обавља лице које има стечено високо образовање на студијама другог степена (дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно на основним студијама у трајању од најмање 4 године, односно друге услове одређене законом који уређује права и дужности државних службеника, другим прописом и актом о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у министарству, као и положен стручни испит из одговарајуће области.

Послове енергетског инспектора може да обавља лице које има стечено високо образовање на студијама другог степена (дипломске академске студије - мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно на основним студијама у трајању од најмање 4 године, односно друге услове одређене законом који уређује права и дужности државних службеника, другим прописом и актом о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у министарству, као и положен стручни испит из одговарајуће области.

Инспектор је самосталан у свом раду у границама овлашћења утврђених законом и другим прописима и за свој рад је лично одговоран.

Министарство надлежно за послове енергетике ближе прописује образац и садржину легитимације инспектора.

2) Права и дужности електроенергетског инспектора

Члан 307

Електроенергетски инспектор врши инспекцијски надзор над објектима за производњу, пренос и дистрибуцију електричне енергије и у другим објектима напона преко 1 kV, у складу са овлашћењима утврђеним овим законом.

Члан 308

Електроенергетски инспектор има право и дужност да проверава:

- 1) да ли је прибављена енергетска дозвола у складу са овим законом;

2) да ли се катастарска парцела за коју је издата енергетска дозвола, односно Сагласност, користи за намене које нису наведене у издатој енергетској дозволи, односно Сагласности;

3) да ли је прибављено одобрење надлежног органа у складу са прописима којима се уређује изградња објекта;

4) да ли је израђена техничка документација за постављање уређаја и инсталација;

5) да ли енергетски субјекти који обављају делатности производње, преноса и дистрибуције електричне енергије испуњавају прописане услове за обављање тих делатности;

6) да ли се у току коришћења електроенергетски објекти, уређаји и инсталације редовно одржавају и да ли се врши контрола уређаја и инсталација у складу са техничким и другим прописима;

7) да ли енергетски субјект у току коришћења електроенергетских објекта, уређаја и инсталација у случају извођења радова у близини енергетских објеката без сагласности енергетског субјекта предузимају мере у циљу заштите електроенергетских објеката сагласно одредбама чл.;

8) да ли лица која рукују електроенергетским објектима, уређајима и инсталацијама и лица која раде на одржавању електроенергетских објеката испуњавају прописане услове за вршење тих послова;

9) квалитет испоручене електричне енергије.

10) да ли је оператор дистрибутивног система електричне енергије обезбедио електроенергетском инспектору приступ или доставио план из члана;

11) да ли оператор дистрибутивног система електричне енергије предузима активности у циљу реализације плана из члана и да ли месечно доставља електроенергетском инспектору Извештај о реализацији плана;“

Електроенергетски инспектор врши и друге послове утврђене законом или прописом донетим на основу закона.

3) Права и дужности инспектора опреме под притиском

Члан 309

Инспектор опреме под притиском врши инспекцијски надзор над енергетским објектима за: транспорт нафте и деривата нафте, транспорт и дистрибуцију природног гаса, производњу деривата нафте, као и над другим енергетским објектима који имају опрему под притиском у складу са овлашћењима утврђеним овим законом.

Инспектор опреме под притиском врши надзор и над другим објектима који имају опрему под притиском кад је то утврђено законом и другим прописима.

Члан 310

Инспектор опреме под притиском има право и дужност да проверава:

1) да ли је прибављена енергетска дозвола у складу са овим законом;

2) да ли је прибављено одобрење надлежног органа у складу са прописима којима се уређује изградња објекта;

3) да ли је израђена техничка документација за уградњу и постављање опреме под притиском;

4) да ли се уградња и испитивање опреме под притиском врши у складу са законом, техничким и другим прописима;

5) да ли енергетски субјекти који у обављању енергетске делатности користе опрему под притиском испуњавају прописане услове за обављање тих делатности;

6) да ли се у току коришћења опрема под притиском редовно одржава и да ли се врши њена редовна контрола и испитивање у складу са техничким и другим прописима;

7) да ли лица која рукују опремом под притиском и лица која раде на одржавању опреме под притиском испуњавају прописане услове за вршење тих послова;

Инспектор опреме под притиском врши и друге послове утврђене законом или прописом донетим на основу закона.

4) Права и дужности енергетског инспектора

Члан 311

Енергетски инспектор врши инспекцијски надзор над обављањем енергетских делатности у складу са овим законом, над објектима над којима надзор не врши електроенергетски инспектор и инспектор опреме под притиском, као и надзор над спровођењем прописа о маркирању, мониторингу и формирању обавезних и оперативних резерви и квалитетом енергије и енергената.

Члан 312

Енергетски инспектор има право и дужност да проверава:

1) да ли се маркирање деривата нафте и стављање маркираних деривата нафте на тржиште врши у складу са прописима;

2) квалитет деривата нафте који се стављају на тржиште сагласно стандарду SRPS EN 14274;

3) Да ли енергетски субјекти који обављају делатност производње, дистрибуције и снабдевања топлотном енергијом, ове делатности обављају у складу са прописима;

4) да ли се обавезне резерве нафте чувају у скаладу са прописима;

5) да ли се оперативне резерве нафте чувају у складу са прописима;

6) да ли је прибављена енергетска дозвола и друга акта у складу са овим законом;

7) да ли је прибављено одобрење надлежног органа у складу са прописима којима се уређује изградња објекта;

8) да ли енергетски субјекти који у обављању енергетске делатности испуњавају прописане услове за обављање тих делатности;

9) да ли се у току коришћења објекти редовно одржавају и да ли се врши њихова редовна контрола у складу са техничким и другим прописима;

10) квалитет испорученог природног гаса.

5) Овлашћења инспектора

Члан 313

У вршењу инспекцијског надзора електроенергетски инспектор, инспектор опреме под притиском и енергетски инспектор су овлашћени да:

1) наложе да се утврђене неправилности и недостаци отклоне у року који одреде;

2) обуставе постављање уређаја, постројења и инсталација или опреме под притиском ако у одређеном року нису отклоњене утврђене неправилности и недостаци;

3) обуставе употребу или коришћење енергетских објеката, уређаја, постројења, инсталација и опреме под притиском уколико до истека рока утврђеног решењем за отклањање уочених неправилности и недостатака нису отклоњене утврђене неправилности и недостаци и није поднет захтев за продужење рока за отклањање уочених неправилности и недостатака;

4) забране употребу енергетског објекта, односно коришћење уређаја, постројења или инсталација или опреме под притиском ако:

(1) рад енергетског објекта, уређаја, постројења или инсталације или опреме под притиском доводи у опасност живот или здравље људи и имовину;

(2) ни по истеку рока утврђеног решењем о обустави употребе, односно коришћења објекта нису отклоњене утврђене неправилности и недостаци;

(3) се енергетском субјекту одузме лиценца или сагласност за складиштење и снабдевање за сопствене потребе због неиспуњавања прописаних услова или не поседује лиценцу за обављање енергетске делатности, осим у случају из члана овог закона.

Енергетски субјект, односно друго правно лице и предузетник коме је решењем инспектора наложено отклањање недостатака и неправилности дужан је да недостатке и неправилности отклони у задатом року и да у писаној форми обавести инспектора о отклањању недостатака и неправилности у року који је одређен решењем.

Члан 314

Инспектор не може да учествује у изради и вршењу техничке контроле техничке документације за објекте над којима врши инспекцијски надзор, извођењу радова на објектима над којима врши инспекцијски надзор и да врши стручни надзор над извођењем радова на објектима над којима врши инспекцијски надзор.

Инспектор не може да буде члан Комисије за технички преглед објеката над којима врши инспекцијски надзор.

Члан 315

Енергетски субјект, односно друго правно лице, предузетник и физичко лице је дужан да омогући инспектору несметано извршавање инспекцијског надзора, да му дозволи улазак у објекте, да му стави на располагање све захтеване податке, документа, извештаје и друго неопходно за вршење инспекцијског надзора.

Члан 316

На решење електроенергетског инспектора, инспектора опреме под притиском и енергетског инспектора може се изјавити жалба Министарству у року од 15 дана од дана пријема решења.

Жалба на решење из става 1. овог члана не одлаже извршење решења.

XXIV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1) Привредни преступи

Члан 317

Новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ енергетски субјект, односно друго правно лице ако:

- 1) не води засебне рачуне за сваку енергетску делатност у складу са овим законом, не изради годишњи биланс стања и билансе успеха и не обезбеди ревизију у складу са чланом ... овог закона;
- 2) не обезбеди тајност комерцијалних, пословних и других података до којих је дошао у обављању послова из своје надлежности у складу са чланом ... овог закона;
- 3) отпочне да обавља енергетску делатност без прибављене лиценце у складу са чланом овог закона;
- 4) обавља складиштење нафте, деривата нафте и биогорива за сопствене потребе и снабдевање сопствених возила на сопственим станицама за снабдевање без прибављене Сагласност за складиштење и снабдевање за сопствене потребе у складу са чланом овог закона
- 5) не закључи предуговор, односно уговор о откупу електричне енергије са повлашћеним произвођачем у складу са чланом . овог закона;
- 6) не извршава дужности утврђене овим законом у складу са чланом , овог закона;
- 7) не донесе правила о раду система или не поступа у складу са донетим правилима из члана овог закона;
- 8) не донесу план преузимања мерних уређаја у складу са чланом овог закона;
- 9) не обезбеди приступ или не достави план из члана;
- 10) не предузме активности у циљу реализације плана из члана и не доставља месечно електроенергетском инспектору Извештај о реализацији плана;
- 11) не одржава унутрашње гасне инсталације у складу са чланом 214. овог закона;
- 12) не омогући приступ систему у складу са чланом 248. овог закона;
- 13) ако правила расподеле капацитета не усклади у складу са чланом . овог закона;
- 14) ако акт о висини трошкова прикључења не достави Агенцији у складу са чланом овог закона;
- 15) не изврши прикључење објекта купца на систем по налогу инспектора у складу са чланом 233 овог закона;
- 16) ако деривате нафте ставе на тржиште супротно члану овог закона;
- 17) не изврши решење инспектора и не обавести инспектора о отклањању недостатака и неправилности у року који је одређен решењем у складу са чланом 313 овог закона и не омогући инспекцијски надзор у складу са чланом 315 овог закона;
- 18) не преузму, односно предају објекте, опрему и постројења у складу са чланом овог закона.
- 19) не маркира и не ставља маркиране деривате нафте на тржиште у складу са прописима;
- 20) не чува обавезне резерве нафте у складу са прописима;

21) не чува оперативне резерве нафте у складу са прописима;

22) не прибави енергетску дозволу;

Новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара казниће се за привредни преступ и одговорно лице у енергетском субјекту, односно другом правном лицу.

2) Прекршаји

Члан 318

Новчаном казном од 500.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај енергетски субјект, односно друго правно лице ако:

- 1) не достави потребне податке и документацију у складу са чланом . овог закона;
- 2) не донесе програм мера и не поступи у складу са чланом . овог закона;
- 3) не понуди помоћне услуге у складу са чланом овог закона;
- 4) не закључи уговоре у складу са чланом . овог закона;
- 5) не одлучи по захтеву купца за прикључење објекта у складу са чланом 230 . овог закона;
- 6) не прикључи објекат купца на преносни, транспортни односно дистрибутивни систем у складу са чланом .. 233 овог закона;
- 7) не уклања дрвеће и друго растиње у складу са чланом 173. став 3. и 285 овог закона;
- 8) не предузима мере у циљу заштите електроенергетских објеката сагласно одредбама члана;
- 9) не регулише финансијске обавезе у складу са чланом 255 овог закона;
- 10) електричну енергију и природни гас користи супротно члану ... 255 овог закона;
- 11) не омогући овлашћеним лицима приступ мерним уређајима, инсталацијама и месту прикључка у складу са чланом 256. овог закона;
- 12) не достави писмену опомену у складу са чланом 256. овог закона;
- 13) не достави писмено обавештење у складу са чланом 257. овог закона;
- 14) не обавести инспектора о отклањању недостатака у складу са чланом 313. став 2. овог закона;
- 15) обавља енергетску делатност дистрибуције топлотне енергије или енергетску делатност снабдевања топлотном енергијом без уговора о обављању делатности;
- 16) уколико обавља енергетску делатност производње, дистрибуције или снабдевања топлотном енергијом, а није прибавио лиценце за производњу или дистрибуцију топлотне енергије или снабдевање топлотном енергијом;
- 17) ако не поступа према решењу инспектора;
- 18) не води регистар издатих лиценци из члана 297. овог Закона;
- 19) се тарифни купац топлотне енергије који се снабдева са заједничког мерача топлотне енергије, искључио без сагласности дистрибутера топлотне енергије и снабдевача топлотном енергијом.
- 20) у извршавању послова из става 1. овог члана Агенција утврди да се у погледу предмета праћења не примењују прописи у складу са чл. ...
- 21) енергетски субјекти не поштују обавезујуће одлуке Агенције из чл..

Новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у енергетском субјекту, односно у другом правном лицу.

Члан 319

Новчаном казном од 5.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник ако:

- 1) не одржава унутрашње гасне инсталације у складу са чланом 214 овог закона;
- 2) не омогући приступ енергетским објектима у складу са чланом 283. овог закона;
- 3) гради, односно изводи друге радове поред енергетских објеката и сади дрвеће и друго растиње у близини енергетског објекта у складу са чланом 285 овог закона;
- 4) не регулише финансијске обавезе у складу са чланом 255 овог закона;
- 5) електричну енергију и природни гас користи супротно члану 255 овог закона;
- 6) не омогући овлашћеним лицима приступ мерним уређајима, инсталацијама и месту прикључка у складу са чланом 256 овог закона;
- 7) не изврши решење инспектора и не обавести инспектора о отклањању недостатака и неправилности у року који је одређен решењем у складу са чланом 313 овог закона и не омогући инспекцијски надзор у складу са чланом.... овог закона;

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се физичко лице за прекршај ако:

- 1) не омогући приступ енергетским објектима у складу са чланом 283 овог закона;
- 2) гради, односно изводи друге радове поред енергетских објеката и сади дрвеће и друго растиње у близини енергетског објекта у складу са чланом 285-..... овог закона;
- 3) не регулише финансијске обавезе у складу са чланом 255. овог закона;
- 4) електричну енергију и природни гас користи супротно чл....и 255. овог закона;
- 5) не омогући овлашћеним лицима приступ мерним уређајима, инсталацијама и месту прикључка у складу са чланом . овог закона;
- 6) не обавести инспектора о отклањању недостатака у складу са чланом 249. став 2. овог закона;
- 7) не омогући инспекцијски надзор у складу са чланом ... 315. овог закона.

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај и одговорно лице из члана 315. овог закона.

Новчаном казном од 30.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице које је тарифни купац топлотне енергије и снабдева се топлотном енергијом са заједничког мерача топлотне енергије, уколико се искључио без сагласности дистрибутера топлотне енергије и снабдевача топлотном енергијом.

XXV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 320

Поступци који су започети до дана ступања на снагу овог закона наставиће се по прописима по којима су започети.

Члан 321

Прописи за извршавање овог закона биће донети у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона.

До доношење прописа из става 1. овог члана, примењиваће се прописи који су донети на основу Закона о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 127/12), ако нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 322

Агенција ће донети Методологију из члана члана 44. став 1. тачка 5) у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 323

Оператор затвореног дистрибутивног система електричне енергије и затвореног дистрибутивног система прибавиће лиценцу у року од 6 месеци од дана ступања на снагу овог закона, а Правила о раду затвореног дистрибутивног система донеће у року од 6 месеци од прибављања лиценце, а цене приступа затвореном дистрибутивном систему у року од три месеца од објављивања методологије.

Раздвајање оператора транспортног система у смислу чл.177. – 188. извршиће се до 31. децембра 2015. године.

Члан 324

Агенција ће у складу са реалним трошковима и тржишним условима до 01.01.2015. године утврђивати највише цене закупа резерве снаге за системске услуге секундарне и терцијарне регулације.

Члан 325

Преузимање, односно предају објеката, опреме и постројења који су делови система из чл. 74. и 100. овог закона, а која није завршена до дана ступања на снагу овог закона, извршиће оператор преносног и дистрибутивног система електричне енергије, без накнаде, најкасније до 1. јануара 2015. године.

Оператор преносног, односно дистрибутивног система електричне енергије и корисници система закључиће уговор којим ће уредити услове и начин преузимања објеката, опреме и постројења који су делови њихових система из чл. 74. и 100. овог закона најкасније у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.

Оператор преносног, односно дистрибутивног система електричне енергије и корисници система закључиће уговор којим ће уредити услове и начин преузимања мерних уређаја, мерно разводних ормана, односно прикључних водова, инсталација и опреме у мерно разводном орману и других уређаја у објектима постојећих купаца на ниском напону најкасније у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 326

Оператор дистрибутивног система електричне енергије донеће план преузимања мерних уређаја, мерно разводних ормана, односно прикључних водова, инсталација и опреме у мерно разводном орману и других уређаја у објектима постојећих купаца, односно произвођача који чине дистрибутивни систем из члана 100. овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Оператор дистрибутивног система електричне енергије ће мерне уређаје у складу са динамиком утврђеном планом из члана 106. став1. тачка 5) овог закона преузети и заменити, а мерно разводне ормане, односно прикључне водове, инсталације и опрему у мерно разводном орману преузети и заменити, односно преузети и усагласити са захтевима из техничких прописа и са правилима о раду дистрибутивног система у року до 6 година.

Члан 327

Оператори дистрибутивних система природног гаса доставиће Агенцији правила о раду из члана 209. овог закона, најкасније у року од шест месеци од дана дана ступања на снагу овог закона.

Оператор складишта природног гаса доставиће Агенцији, ради давања сагласности, правила о раду из члана 220. овог закона најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Оператор тржишта доставиће Агенцији, ради давања сагласности правила о раду тржишта, најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Оператори система за пренос и дистрибуцију електричне енергије и оператор транспортног система природног гаса доставиће Агенцији, ради давања сагласности, планове развоја система из чл. 82, 105, 194. овог закона најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Оператор дистрибутивног система електричне енергије и оператор транспортног система ће донети програм мера и одредити одговорно лице из чл. 101. овог закона у року од четири месеца од дана ступања на снагу овог закона

Оператор транспортног система природног гаса извршиће раздвајање у смислу чланова 177- 188 најкасније до 31. децембра 2015. године

Члан 328

Даном ступања на снагу овог закона, право на јавно снабдевање имаће:

- 1) домаћинства и мали купци електричне енергије и природног гаса и
- 2) остали крајњи купци природног гаса чији су објекти прикључени на дистрибутивни систем, до 1. јануара 2015. године.

Члан 329

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о енергетици („Службени гласник РС”, број 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 127/12).

Члан 330

Даном ступања на снагу овог закона успоставља се својина оператора преносног система електричне енергије односно Јавног предузећа „Електромрежа Србије” и оператора дистрибутивног система електричне енергије, односно зависних привредних друштава Јавног предузећа „Електропривреда Србије”, на елементима електроенергетског система, односно мреже, које ти оператори користе у обављању енергетске делатности, на дан ступања на снагу овог закона.

Члан 331

Надлежни органи јединице локалне самоуправе, односно града Београда дужни су да ускладе своје акте из члана 298. са овим Законом у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог Закона.

Акти надлежних органа јединице локалне самоуправе, односно града Београда који нису усклађени са одредбама овог Закона, престају да важе на дан истека рока из става 1. овог члана.

Члан 332

Влада је дужна да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона донесе, односно да предложи доношење прописа којима ће се обезбедити независност оператора преносног система из чл. 75. и 76. овог закона .

Влада је дужна да у року годину дана од дана ступања на снагу овог закона обезбеди одговарајуће услове за измену закона и прописа од којих зависи примена овог закона.

Влада је дужна да у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона донесе, односно да предложи доношење прописа да би се обезбедила независност Агенције за енергетику Републике Србије, у смислу члана 33. овог закона.

Пропис из члана 299. који се односи на тарифни систем за енергетске делатности производње, дистрибуције и снабдевања топлотном енергијом биће донет у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Прописи из чл. 301. до 304. биће донети у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона, осим прописа о висини посебне накнаде за подстицај чија је динамика доношења утврђена одредбом овог закона о увођењу те накнаде.

Члан 333

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије.